

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV BOHEMISTIKY

BĚŽNÁ MLUVA V OBCI BOLEŠINY

Bakalářská práce

Autorka bakalářské práce: Eva Sommerová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

Studijní obor: Bohemistika

Ročník: 3.

2011

ANOTACE

Běžná mluva v obci Bolešiny

Tématem práce je rozbor běžné mluvy v obci Bolešiny, okr. Klatovy, patřící do nářeční podskupiny jihozápadočeské. Autorka práce získala nahrávky běžně mluvené řeči od tří generací (staré, střední a nejmladší). Práce obsahuje hláskoslovný, tvaroslovný a lexikální rozbor mluvenostních jevů a hodnotí současný stav nářeční mluvy v této lokalitě. Cílem práce je posoudit míru zachovalosti nářečí ve zvolených věkových skupinách a vliv interdialektu, obecné češtiny.

ANNOTATION

An Analysis of the common dialect spoken in Bolešiny

The topic of this thesis is an analysis of the common dialect in Bolešiny, region of Klatovy, which belongs to the Southwestbohemian dialectal sub-group. The author gained records of common speech of three generations (old, middle-aged and young). The thesis contains phonetic, formative and lexical analysis of local dialectal features and appreciates contemporary state of the dialect spoken in this locality. The thesis should judge the degree of haleness of the dialect in specific age-groups and the influence of the interdialect – general Czech.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Bolešinech, 14. května 2011

.....
Eva Sommerová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především vedoucí své bakalářské práce paní doc. PhDr. Marii Janečkové, CSc., za cenné odborné rady, které mi poskytla, za trpělivost a pochopení, které pro mě měla v každé situaci, a v neposlední řadě také za čas, který mi věnovala.

Dále děkuji svým rodičům a svému partnerovi, kteří mě během celého mého studia podporovali, jak finančně, tak morálně.

Také chci poděkovat všem komunikantům, kteří se uvolili nahrát se mnou rozhovor, a tím mi poskytli cenný materiál pro moji práci.

OBSAH

ÚVOD	8
SOUČASNOST A HISTORIE OBCE BOLEŠINY	10
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 Národní jazyk a nářečí	13
1.1 Členění z hlediska geografického	13
1.2 Členění z hlediska sociálního.....	13
1.1.1 Dialektologie	14
1.1.2 Vyrovnávání nářečí	15
1.1.2.1 Obecná čeština.....	16
1.1.3 Základní rozdělení českých nářečí	16
1.1.3.1 Přehled skupin nářečí podle Jaromíra Běliče	18
1.1.3.2 Přehled skupin nářečí podle Ireny Bogoczové	19
2 Jihozápadočeská podskupina	20
2.1 Západočeský okruh	21
3 Metodologie.....	22
3.1 Fáze výzkumu	23
3.1.1 Fáze přípravná	23
3.1.2 Fáze realizační.....	23
3.1.2.1 Nahrávání.....	23
3.1.2.2 Přímé pozorování.....	24
3.1.3 Fáze analytická.....	24
3.2 Metody studia nářečí.....	25
II. VÝZKUMNÁ ČÁST.....	27
1. Úvod.....	27
2. Analýza	29
2.1 Starší generace	29
2.1.1 Hláskoslovné a tvaroslovné znaky	29
2.1.2 Lexikum	34
2.1.3 Syntax.....	36
2.1.4 Shrnutí	37
2.2 Střední generace.....	38
2.2.1 Hláskoslovné a tvaroslovné znaky	38
2.2.2 Lexikum	43
2.2.3 Syntax.....	45
2.2.4 Shrnutí	47

2.3	Nejmladší generace	48
2.3.1	Hláskoslovné a tvaroslovné znaky	48
2.3.2	Lexikum	54
2.3.3	Syntax	56
2.3.4	Shrnutí	58
3.	Závěr	59
III.	PŘÍLOHY	65
	Slovníček s některými výrazy	65
	Starší generace.....	67
	Střední generace	75
	Nejmladší generace	84

ÚVOD

Ve své bakalářské práci se zabývám analýzou běžné mluvy v obci Bolešiny, tedy analýzou běžné mluvy obyvatel své rodné vesnice patřící do nářeční podskupiny jihozápadočeské. Hned za úvod řadím několik základních informací o současnosti i historii obce a neopomím ani objasnění původu jména Bolešiny.

Práci jsem rozdělila na dvě části: teoretickou a výzkumnou. V první kapitole teoretické části popisují členění národního jazyka z hlediska sociálního a geografického a s tím spojené rozdělení nářečí (dialektů) do jednotlivých skupin a podskupin. Pozornost také věnuji jedné z jazykovědných disciplín, zabývající se právě dialekty – dialektologii. Vysvětluji její podstatu jako vědy, která zkoumá vývoj jazyka, a zmiňuji i její bohatou historii. Druhá kapitola je zaměřena na nářeční skupinu jihozápadočeskou a její charakteristické rysy, konkrétně pak na jevy vyskytující se v západočeském okruhu jihozápadočeské nářeční podskupiny. Ve třetí kapitole nastiňuji metody užívané při dialektologickém výzkumu, čímž si zdůvodňuji odbornost metod, kterých jsem užila při své výzkumné práci. Byly jimi metody nahrávání a přímého pozorování. Podklady k sepsání teoretické části čerpám z odborné literatury (viz Seznam literatury).

Ve výzkumné části analyzuji texty (přepisy nahrávek), které jsem získala díky rozhovorům se zvolenými komunikanty. Ty jsem vybírala podle věku a řadila je do mnou zvolených tří věkových skupin (starší generace = současníci mých prarodičů, střední generace = generace mých rodičů a nejmladší generace = moji vrstevníci), také jsem přihlížela k délce života stráveného v obci Bolešiny. Všechna nahrávání se odehrávala, když ne přímo v domácím, alespoň v komunikantovi dobře známém, téměř domácím prostředí. Svě informátory jsem dopředu informovala o tom, proč s nimi chci rozhovor udělat, stručně jsem je seznámila s principem a cílem své práce, všichni dopředu souhlasili s nahráváním našeho rozhovoru a následným zveřejněním v psané podobě. Samozřejmostí bylo přislíbení jejich anonymity. Ráda bych ještě podotkla, že všichni komunikanti byli velmi vstřícní a ochotní a až takřka potěšeni tím, že jsem si za informátory zvolila právě je. Tento jejich přístup jsem opravdu nečekala, naopak jsem byla připravena na to, že mě odmítnou např. kvůli jejich časové vytíženosti či snad jen z pouhé stydlivosti.

Získaný materiál jsem přepsala na počítači pomocí fonetického pravopisu a následně provedla hláskoslovný, tvaroslovný a lexikální rozbor, přičemž vyzdvihuji především jevy příznačné pro jihozápadočeskou nářeční oblast doplněné o jevy obecně české (znaky společné

českým nářečím v užším smyslu). Nakonec jsem všechny texty rozebrala i po syntaktické stránce.

Cílem práce je posoudit míru zachovalosti nářečí ve zvolených věkových skupinách a vliv nadnářečního útvaru, obecné češtiny, a popsat rysy charakteristické pro mluvu obyvatel obce Bolešiny.

SOUČASNOST A HISTORIE OBCE BOLEŠINY

V bakalářské práci jsem se zaměřila na mluvu obyvatel svého rodiště, obce Bolešiny, patřící nářečně do podskupiny jihozápadočeské. Bolešiny leží v Bolešinské kotlině, 6 km severovýchodně od města Klatovy. Obcí prochází silnice druhé třídy z Klatov do Plánice. Od Bolešin jsou pak paprskovitě rozmístěny jednotlivé správní části spadající pod obec Bolešiny – 2 km západně najdeme Slavošovice, zhruba stejně daleko, ale severovýchodně od Bolešin pak Domažličky a Újezdec u Měcholup, východně Pečetín (5 km) a Kroměždice (4 km).

V obci nalezneme hned dvě kaple. První, barokní z r. 1779, stojí přímo uprostřed Bolešin a druhá, z konce 19. století, se nachází v lokalitě Na Stráni. Obec Bolešiny je zřizovatelem základní školy, fungující od roku 1892, jejíž součástí je i mateřská škola, která zahájila svůj provoz v roce 1965. Na severozápadním okraji vesnice stojí bývalé JZD, dnes zemědělské družstvo patřící společnosti Měcholupská zemědělská a. s., na jihovýchodním okraji vesnice je pila. Místní občané mohou také využívat dalších služeb, v obci je provozována restaurace Pod Břízami, jež je součástí kulturního domu, obchod se smíšeným zbožím, fotbalové i dětské hřiště a na území obce najdeme také modelářské letiště. V Bolešinech pracuje hned několik spolků. Už v roce 1900 byl založen Hasičský sbor obce Bolešiny, Myslivecké sdružení Bolešiny pak v roce 1962. Od roku 1997 je činný také Sportovní klub Bolešiny, který má fotbalové oddíly „minižáků“ (tj. žáků prvního stupně základní školy), žáků, mužů a dokonce i dvě družstva žen (Kobra Bolešiny A a B). Nejen místní, ale i přespolní nadšence, které spojuje záliba ve stavění leteckých modelů, sdružuje Model klub Bolešiny založený r. 1999. V obci také funguje místní lidová knihovna, která se v soutěži Vesnice roku 2005 stala nejlepším knihovnou v kraji. Sama obec získala titul Vesnice roku v krajském kole soutěže Vesnice roku 2007.

Tak jako v každé vesnici, i v Bolešinech dodržují lidé některé tradice. Dosud bez přerušení, co sahá paměť i nejstarších občanů, se o Velikonocích dodržuje zvyk s řehtačkami, po bolešinsku *křístání* nebo také *chřístání*. Řehtat se začíná na Zelený čtvrtek a končí se na Bílou sobotu koledou s tradiční říkankou: „My klekání chodíme, Jidáše honíme. Jidáši, zrádce, cos to učinil, žes našeho Mistra židům prozradil? Kopali jámu Ježíši Pánu, aby ho jali, ukřižovali. Na Velký pátek do hrobu dali, na Bílou sobotu stráž postavili.“ V předvečer 1. máje se v obci staví máj, lidově májka, která se musí celou noc hlídat, aby ji „přespoláci“ nepodřízli. Při takovém hlídání se však snadno usne, a proto se někteří „hlídači“ vydávají v noci napříč vesnicí a před domy píší křídou různé rádoby vtipné slogany a odnášejí pod máj věci, které si lidé na noc zapoměli uklidit. Druhou květnovou sobotu se v místním kulturním

domě koná májová zábava, již předchází odpoledne, kdy mládenci obcházejí s věnečkem v doprovodu kapely svobodná děvčata a zvou je k muzice. Věneček je večer předán vyvolené dívce, dříve to tradičně bývala ta, která dala odpoledne nejvíce peněz. Druhou neděli v červenci se slaví Klatovská pouť. V Bolešinech se začíná již v pátek v bývalém lomu Ve vrchu, kde se peče beran a zpívá se při harmonice. V neděli odpoledne se tradičně koná tzv. Bolešinská lávka, kdy několik dní předem postaví mládenci prkennou lávku přes místní rybník a dobrovolníci ji pak zdolávají pěšky, na kole, na trakaři, na lyžích nebo nově i na „rudlíku“ či na kolečkových bruslích. Poté se hraje fotbalový zápas, tzv. „srandamač.“ V Bolešinech někteří slaví i Svatováclavskou pouť, která je v obci původnější, avšak byla téměř vytlačena populárnější Klatovskou poutí. V průběhu podzimu a zimy se v kulturním domě konají bály, např. Poslední leč, Hasičský bál, Modelářský bál, a celoročně pak o víkendech i zábavy pro mladé, které si prý udržely svou tradici právě jen v Plzeňském kraji.

Okolí Bolešin bylo osídleno a hospodářsky využíváno již v dávných dobách. Svědčí o tom četné archeologické nálezy. Časově nejstarší nález pochází z r. 1959 a byl objeven při výstavbě objektů JZD, kdy zásluhou ředitele místní školy Jindřicha Gregory byly zachráněny a odevzdány úlomky osmi převážně velkých nádob, jejichž tvary nasvědčovaly tomu, že šlo o sídlištní materiál k uchování zásob. Podle tvaru a zdobení se historici domnívali, že je možné je zařadit do střední doby bronzové na konec kultury mohylové a na začátek milavečské kultury. Asi 150 m od tohoto nálezu byly v hloubce 50 – 60 cm pod povrchem nalezeny čtyři lidské kostry s hlavou směřující k východu. U jedné kostry ležela esovitá náušnice. Uvedené kostry byly částí slovanského řadového pohřebiště, které se datuje do druhé poloviny 10. až 11. století. „V roce 1955 byl na poli 400 – 500 m na západ od Bolešin rozrušen žárový hrob, z něhož se zachránilo 8 střepů se zbytky spálených kostí. Tento nález se řadí historicky do doby kultury pozdně halštatské, tj. střední doba železná. Do tohoto období je možné zařadit také ojedinělý nález bronzového jemně rytého turbanu, který nalezl na poli pod Horou pan Pálek v r. 1913. V r. 1977 při výstavbě cesty Ostřetice – Bolešiny bylo odkryto a místními školáky objeveno sídliště, které je možné zařadit do kultury doby pozdní halštatské až časně laténské.“¹

V díle Antonína Profouse z roku 1947² se můžeme dočíst o historicky první písemné zmínce o Bolešinech, a to z roku 1524. Jako zdroj autor uvádí *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích 33. díl, s. 224 a 236*, kde se

¹ GREGORA, Jiří–SOMMER, Josef. *100 let SDH Bolešiny: Sraz rodáků 2000*. Klatovy: TYPOS, 2000, s. 3.

² PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny. Díl I., A-H*. 1. vydání, Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1947.

píše: z *Bolešín (k Zelené Hoře)*. Poznámka v závorce znamená příslušnost obce k Zelenohorskému panství, tzv. Plánický díl, který vlastnil rod pánů ze Šternberka. Ty posléze vystřídal rod Kafuňků z Poborovic, poté vesnici drželi opět Šternberkové, kteří ji předali Přibíkovi Kocovi z Dobrše. „V roce 1789 koupil Bolešiny hrabě Vigilius Thun, který v roce 1827 vstoupil s veškerým svým majetkem do řádu Maltézských rytířů. Ti pak byli posledními feudálními majiteli. Všechny tyto rody jsou připomenuty v novém znaku obce.“³

Další písemné zmínky o naší obci, které Profous⁴ našel, vypisují jen heslovitě s vysvětlením zkratky jejich zdroje: r. 1558: *ves bolessiny*, *DZ. 13 A 18 (Desky zemské*, tj. předchůdce pozemkových knih); r. 1654: *ves Bolessyny*, *BR. 18/422 (Berní rula*, tj. nejstarší český rustikální katastr); r. 1656: *ves Bolessiny (k Obytcům)*, *DZ. 261 K 12* (poznámka v závorce značí tehdejší příslušnost vesnice k obytskému statku); r. 1789: *Boleschin*, *Schaller XII, 161* (Josef František Jaroslav Schaller: *Topographie des Königreiches Böhmen*); *úř. 1854: Bolešín (Zevrubný popis rozdělení země království Českého)*; r. 1916: *Bolešiny*. S dalším názvem, *Wolessiny*, se můžeme setkat na mapě umístěné na hradě Kámen, o které se mi bohužel nepodařilo zjistit, k jakému roku je datována. „Oficiálně získaly své jméno Bolešiny až r. 1924, kdy 6. 6. Zemská správa v Praze jim udělila tento místopisný název. Je zajímavé, že o toto obec žádala již r. 1868.“⁵ Jak se mi ale podařilo zjistit, jméno *Bolešiny* se v úředních listech objevilo už v roce 1893, a to v díle *Seznam míst v království Českém, K rozkazu vysokého císařského místodržitelství Českého na základě úředních udání sestaven*, kde najdeme: „Okresní hejtmanství: Klatovy, Soudní okres: Klatovy, místní obec: Bolešiny, přidělená místa a samoty: Bolešiny a Činovesský Mlýn, náleží k faře: Kydliny, náleží k poštovnímu úřadu: Klatovy, obyvatelstvo: 392, počet domů: 62.“⁶ V současnosti má samotná obec Bolešiny 448 obyvatel a 133 popisných čísel.

Jméno *Bolešiny* pochází podle Profouse ze slova *Bolešovy*, totiž chalupy, pozemky a další nemovitosti patřící osobě jménem *Boleša* (zkratka nejspíše jména Boleslav), který je roku 1130 zmiňován jako Kosmův pokračovatel.

³ SOMMER, Josef. Bolešiny: Historie, Současnost, Tradice, Spolky, Okolí. In: *Bolešiny, Obytce, Myslovice: Ročenka obcí části mikroregionu Plánicko*. Klatovy: TYPOS, 2005. s. 7.

⁴ PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny. Díl I., A–H*. 1. vyd., Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1947.

⁵ GREGORA, Jiří – SOMMER, Josef. *100 let SDH Bolešiny: Sraz rodáků 2000*. Klatovy: TYPOS, 2000, s. 7.

⁶ *Seznam míst v království Českém: k rozkazu vysokého císařského místodržitelství Českého na základě úředních udání sestaven*. V Praze: tiskem Místodržitelské tiskárny, 1893, s. 142.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Národní jazyk a nářečí

V první kapitole se věnuji pojmům národní jazyk, nářečí a jejich rozdělení. Vycházím přitom z díla Jaromíra Běliče *Nástin české dialektologie* (1972).

1.1 Členění z hlediska geografického

Komplex českého národního jazyka je tvořen spisovnou češtinou dohromady se souborem nářečí. Jak vyplývá z předchozí věty, nářečí se týkají pouze nespisovné češtiny. Nespisovná mluva v různých částech českého jazykového území není zcela jednotná. Územní varianty běžné mluvy se nazývají **nářečí (dialekty)** nebo nářečí zeměpisná (geografická, teritoriální) a místní (lokální). „Vedle dílčích rozdílů je ovšem mezi nářečím z různých částí jazykového území v jejich zvukové stránce, mluvnické stavbě i slovní zásobě též velké množství shod.“⁷ Ty naprosto převažují nad rozdíly, a tak se příslušníci jednotlivých nářečí bez větších potíží dorozumí. Svou mluvu přitom považují za českou, tj. za nářečí českého jazyka, a spisovnou češtinu uznávají za svůj společný celonárodní útvar.

1.2 Členění z hlediska sociálního

V mluvě obyvatelstva můžeme slyšet také jisté rozdíly společenského charakteru. Jedná se o nespisovné výrazy různých profesních oborů, které používají pracovníci téhož oboru po celém území, příslušníkům jiných zaměstnání však bývají často úplně neznámé, dále jsou to emocionálně zbarvené výrazy z tzv. **slangů** (např. mluva sportovců, studentů aj.), tedy mluva zájmových skupin) a výrazivo dřívějšího **argotu**, které bylo zčásti úmyslně odlišné od běžné mluvy, aby mu nezasvěcený nemohl porozumět. Užívaly jej skupiny pohybující se na okraji společnosti (např. velkoměstští zloději, prostitutky aj.), v současné době jej užívají také okrajové sociální skupiny. Soubory takovéto mluvy se někdy také nazývají nářečím, ale na rozdíl od zeměpisných nářečí to jsou nářečí společenská (sociální) nebo vrstevná.

⁷ BĚLIČ, Jaromír. *Nástin české dialektologie*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1972, s. 9.

1.1.1 Dialektologie

„Dialektologie je odvětví jazykovědy, jež se zabývá zkoumáním nespisovné mluvy (nářečí) a rozdílů v ní na území jednotlivých národních jazyků nebo i jazykových skupin.“⁸ Nářeční různosti jednotlivých území jsou výsledkem minulých vývojových procesů, jejichž studium vede k poznávání složitostí vývoje národního jazyka jako celku a mnohdy odhaluje i příčiny tohoto vývoje. Studium vývojového pohybu současných nářečí napomáhá zjišťování směru vývoje jazyka do budoucna.

Česká dialektologie má jako součást jazykovědné bohemistiky téměř dvousetletou tradici. Počátky odborného zkoumání nářečí českého jazyka jsou spjaty hlavně se jménem **Aloise Vojtěcha Šembery**, jenž už ve čtyřicátých letech 19. století uveřejnil několik drobnějších dialektologických statí, přípravných studií ke své souborné práci *Základové dialektologie československé* z roku 1864, která přinesla první souhrnný popis českých a slovenských nářečí. V šedesátých letech 19. století se však začínají objevovat statě věnované některým nářečním úsekům i od jiných autorů, například od Josefa Jirečka *Podřečí východních Čech* z roku 1863, od Josefa Kouble *Podřečí severních Čech* (1864) a od Vojtěcha Kotsmicha *O podřečí doudlebském* (1868) aj. Všechny tyto dílčí studie ale významem převyšuje souborná práce **Františka Bartoše** *Dialektologie moravská*, jejíž první díl vyšel roku 1886, druhý pak 1895. Zde ovšem autor shrnuje pouze nářečí českého jazyka na Moravě a v české části Slezska.

Z přelomu 19. a 20. století pocházejí práce žáků Gebauerovy (později Pastrnkovy) pražské školy, např. práce V. J. Duška, Ignáce Hoška, Bohumila Vydry aj. V meziválečném období jsou nejvýznamnější práce **Františka Trávníčka** (*O českém jazyce* – 1924) a **Bohuslava Havránka** (*Nářečí česká* – 1934). Právě Havránkova práce je „nejen shrnutím, nýbrž i vyvrcholením všeho, co bylo dotud v české dialektologii vykonáno.“⁹

Po druhé světové válce u nás začal **systematický jazykově zeměpisný průzkum nářečí českého jazyka**. Postupně byly vypracovány obšírné dotazníky pro dílčí nářeční oblasti českého jazyka a v roce 1947 začalo shromažďování materiálu a jeho mapování. Průzkum byl připravován nejprve dialektologickou komisí České akademie věd a umění, později akademickým Ústavem pro jazyk český v Praze i jeho brněnskou pobočkou a podílely se na něm i vysoké školy. Dotazníky vyplňovali učitelé základních a všeobecně vzdělávacích škol. Samotné kartografické zpracování dotazníků se provádělo v letech 1947 – 1962 a již v jeho průběhu se počala objevovat řada jazykově zeměpisných studií vycházejících

⁸ BĚLIČ, Jaromír. *Nástin české dialektologie*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1972, s. 5

⁹ Tamtéž, s. 337

z nashromážděného materiálu a dalších výzkumů podnícených tímto materiálem. Z oblasti jihozápadočeské podskupiny, kterou se detailněji zabývám v další kapitole, vyšla první část knižní monografie **Jaroslava Voráče** *Česká nářečí jihozápadní* (1955), která rozebírá hlavní hláskoslovné a tvaroslovné znaky zkoumaného území a dospívá k některým závažným závěrům nebo hypotézám, pokud jde o vysvětlení vzniku některých jevů. K práci je navíc připojeno 15 mapových příloh s velkým množstvím jevů a řada souvislých nářečních ukázek. Druhá etapa výzkumu probíhala v 60. a 70. letech 20. století a na jeho základě vznikl pětidílný *Český jazykový atlas*, jenž je v dnešní době považován za stěžejní dílo české dialektologie a „představuje první úplný obraz územního rozrůznění našeho národního jazyka. Začleňuje nářečí do celkového vývoje naší mateřštiny, srovnává nářeční jevy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku s ostatními slovanskými jazyky, všímá si i stavu mluvy naší staré emigrace v Evropě.“¹⁰

1.1.2 Vyrovnávání nářečí

Jak píše Jaromír Bělič v *Nástinu české dialektologie*, uvnitř jednotlivých místních nářečí se vyskytují různé rozdíly, např. vlivem věku, vzdělání, pohlaví apod. „Žádný dílčí útvar v rámci národního jazyka totiž neexistuje a ani dřív neexistoval izolovaně od jiných a beze změn.“¹¹ Obzvláště životní styl dnešní společnosti vede ke stále hojnějšímu vzájemnému styku jednotlivých příslušníků blízkých i vzdálenějších nářečí. V neposlední řadě také roste působení spisovného jazyka na mluvu nespisovnou. Můžeme pozorovat ustupování různých slovníkových, ale i hláskoslovných, tvaroslovných a jiných znaků, jimiž se tato nářečí odlišují od sousedních nebo také od spisovné češtiny. Tak se nářečí postupně vyrovnávají a v některých jevech přibližují ke spisovnému jazyku, který je ale sám také tímto sblížovacím procesem zčásti ovlivňován. Vyrovnáváním starých místních nářečí vznikají méně vyhraněné oblastní útvary nadnářeční, tzv. **interdialekty**. Ty svým vývojem směřují k poměrně jednotné celonárodní nespisovné mluvě, velice blízké hovorové spisovné češtině, s níž do značné míry splývá.

Proces vyrovnávání nářečí zasahuje nestejnou měrou různé skupiny obyvatelstva. Mladší lidé většinou více přicházejí do styku s příslušníky jiných nářečí než lidé staří, a proto bývá jejich mluva oprostěnější od znaků místního nářečí. Lidé s vyšším vzděláním jsou

¹⁰ Akademie věd České republiky [online]. 15.2.2011 [cit. 2011-03-17]. Český jazykový atlas. Dostupné z WWW:<http://www.cas.cz/veda_a_vyzkum/vyznamne_a_zajimave_projekty/humanitni_a_spolecenske_vedy/Cesky_jazykovy_atlas.html>.

¹¹ BĚLIČ, Jaromír. *Nástin české dialektologie*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1972, s. 10.

v těsnějším kontaktu se spisovným jazykem, proto na jejich mluvě lze jeho vliv pozorovat. Naproti tomu dřívější postavení žen, zvláště na venkově, kdy se žena, kromě okruhu své obce, téměř nestýkala s vnějším světem, způsobilo, že se ještě dnes můžeme u starých žen setkat s nejjachovalejší podobou místního nářečí.

Příčinu rozdílného stupně zachovalosti tradičních nářečí můžeme vidět také v tom, zda je oblast více či méně vzdálena velkému městu a jak moc je zde rozvinut průmysl. V odlehlejších krajích se pevněji drží stará diferencovanost místních nářečí, kdežto v blízkosti velkých měst, kde je intenzivnější pohyb obyvatelstva, se místní rozdíly více stírají. Výrazné rozdíly, dané historickým vývojem, existují i na západě a na východě českého jazykového území. V západnější části republiky, tj. na území bývalé země České, jsou místní nářečí už většinou vyrovnána a běžně se mluví regionálně českým interdialektem, tzv. **obecnou češtinou**. V oblastech východnějších, tj. na Moravě a ve Slezsku, se stará nářečí z velké části stále ještě drží, především na venkově. Obecně se však na tomto území objevují v běžné mluvě prvky hovorové češtiny spisovné, a to dokonce hojněji a důsledněji než v samých Čechách.

1.1.2.1 Obecná čeština

Obecná čeština je interdialektem českých nářečí v užším smyslu. Vlivem hospodářské, kulturní i politické síly pražského centra má převahu nad ostatními interdialekty vytvářejícími se ve velkých centrech na Moravě a „proniká i mimo oblast české nářeční skupiny, především do velkých měst a průmyslových center na Moravě, kde se podílí na utváření běžné mluvy.“¹² Díky vývoji současně směřuje ke sblížení se spisovným jazykem, a tak se obecná čeština dostává svou podobou i funkcí do těsné blízkosti hovorové podoby spisovného jazyka. Vývoj obecné češtiny však není zdaleka u konce. Některé znaky ustupujících nářečí a interdialektů jsou značně odolné a pronikají do běžné mluvy.

1.1.3 Základní rozdělení českých nářečí

V dnešní době pozorujeme v nářečích intenzivní vývojový pohyb. Přesto se základní rozvržení teritoriálních nářečí na českém jazykovém území jeví dosud zřetelně. Ve východnějších částech území můžeme sledovat hierarchickou stupnici nářečního členění od

¹² CUŘÍN, František. *Vývoj českého jazyka a dialektologie : učebnice pro pedagogické fakulty*. 3. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1975, s. 163.

drobných, zhruba homogenních nářečních jednotek, tj. jednotlivých místních nářečí neboli **mikrodialektů**, přes drobnější i větší podskupiny až k velkým a vnitřně velmi diferencovaným skupinám nářečí, jež se přesto v různých závažných jevech shodují, tj. k tzv. **makrodialektům**.

„V oblasti českého jazyka existují čtyři takové základní nářeční skupiny, resp. pět skupin, z nichž v každé jsou seskupena další nářečí vyznačující se vedle znaků společných s ostatními nářečími českého jazyka, nebo aspoň s některými z nich, různými znaky příznačnými jen pro danou skupinu.“¹³ V západní, převážné části celého jazykového území najdeme nářeční skupinu, jež se nazývá **česká v užším smyslu**. Nachází se zhruba na území Čech a v pomezích jihozápadních úsecích Moravy. Nejvýraznějším společným znakem českého nářečí v užším smyslu je dvojhláska **ej** proti spisovnému psanému **y** a zčásti též **i** (např. *starej bejk, sejtko*), která je rozšířena téměř po celé oblasti, a dvojhláska **ou** ve shodě se spisovným jazykem (např. *houser, nesou*). Střední části bývalé Moravy (kromě úseků na jihozápadě a pruhu na východě) zaujímá nářeční skupina **středomoravská** neboli **hanácká**. Téměř všechna středomoravská nářečí mají proti spisovnému **y** (*i*) a **ou** hlásky **é, ó** (*staré bék, sétko; hóser, nesó*). Při východních hranicích České republiky se táhne nářeční skupina **východomoravská**, též **moravskoslovenská**, jejíž nářečí mají, kromě některých drobných úseků, proti uvedeným spisovným hláskám **i** (ve výslovnosti též **y**) a **ú** (*starí bík, sítko / starý býk, sýtko; húser, nesú*). A konečně je to **slezská** neboli **lašská** nářeční skupina, která se nachází v severovýchodním cípu Moravy a přilehlé části Slezska. Ve slezských nářečích na rozdíl od ostatních nářečí českého jazyka se vyskytují veskrze jen samohlásky krátké a místo spisovného **y** (*i*), **ou** je zde většinou **y** (*i*), **u** (*stary byk, sytko/ s'itko/ šytko; huser, ňesu*). Přízvuk v několikařadných slovech je na předposlední slabice, na rozdíl od pravidelného přízvuku na první slabice v ostatních nářečích. Zvláštní postavení v komplexu českého národního jazyka zaujímá **polsko-český smíšený pruh** v prostoru východně od Ostravy, mezi Bohumínem a Jablunkovem.

¹³ BĚLIČ, Jaromír. *Nástin české dialektologie*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1972, s. 11.

1.1.3.1 Přehled skupin nářečí podle Jaromíra Běliče

1. NÁŘEČNÍ SKUPINA ČESKÁ V UŽŠÍM SMYSLU

Středočeská podskupina

Jihozápadočeská podskupina

Jihovýchodočeská (českomoravská) podskupina

Severovýchodočeská podskupina

2. NÁŘEČNÍ SKUPINA STŘEDOMORAVSKÁ (HANÁCKÁ)

Jižní středomoravská podskupina

Centrální (severní) středomoravská podskupina

Západní okrajové úseky středomoravských nářečí

Východní středomoravská nářečí

3. NÁŘEČNÍ SKUPINA VÝCHODOMORAVSKÁ (MORAVSKOSLOVENSKÁ)

Jižní (slovácká) východomoravská podskupina

Severní (valašská) východomoravská podskupina

Západní okrajové úseky východomoravských nářečí

Kopaničářská nářečí

4. NÁŘEČNÍ SKUPINA SLEZSKÁ (LAŠSKÁ)

Jižní (moravská) podskupina slezských nářečí

Západní (opavská) podskupina slezských nářečí

Východní (ostravská) podskupina slezských nářečí

5. NÁŘEČÍ POLSKO-ČESKÉHO SMÍŠENÉHO PRUHU

1.1.3.2 Přehled skupin nářečí podle Ireny Bogoczové

Jiné dělení však má ve své práci *Textová opora ke studiu mluveného českého jazyka a dialektologie*¹⁴ Irena Bogoczová. Ta vyčleňuje pouze čtyři základní nářeční skupiny českého národního jazyka:

1. NÁŘEČNÍ SKUPINA ČESKÁ V UŽŠÍM SMYSLU

Nářečí středočeská

Nářečí jihozápadočeská

Nářečí severovýchodočeská

Nářečí jihovýchodočeská (českomoravská)

2. NÁŘEČNÍ SKUPINA STŘEDOMORAVSKÁ

Nářeční podskupina centrální (vlastní hanácká)

Nářeční podskupina jižní

Nářeční podskupina východní

Nářeční podskupina západní

3. NÁŘEČNÍ SKUPINA VÝCHODOMORAVSKÁ

Nářeční podskupina severní/valašská

Nářeční podskupina jižní/slovácká

Západní úseky: hranický, kelečský a dolský

Jihovýchodní úsek kopaničářský

4. NÁŘEČNÍ SKUPINA SLEZSKÁ

Podskupina východní/nářečí ostravská

Podskupina západní/nářečí opavská

Podskupina jižní/nářečí frenštátská

Nářečí slezskopolská (na Těšínsku)

¹⁴ BOGOCZOVÁ, Irena. *Textová opora ke studiu mluveného českého jazyka a dialektologie*. Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2009.

2 Jihozápadočeská podskupina

Druhá kapitola je zaměřena na charakteristiku základních rysů nářeční podskupiny jihozápadočeské a jednoho z jejích dílčích okruhů, západočeského, k němuž náleží i obec Bolešiny. Vycházím z *Přehledu nářečí českého jazyka* od Jaromíra Běliče¹⁵ a z *Českých nářečních textů* Arnošta Lamprechta.¹⁶

Jihozápadočeská nářečí sousedí na severu s nářečími středočeskými a na východě přesahují do jihozápadního cípu Moravy za Třešť, Telč a Dačice. Mají mnohé znaky společné celé podskupině, v některých se však liší zejména západnější a východnější části této oblasti, proto se někdy mluví zvlášť o nářečích západočeských a nářečích jihočeských. Pro většinu jihozápadočeských nářečí jsou příznačné obzvláště tyto jevy:¹⁷

- a) zbytky **í** beze změny v *ej* po ostrých sykavkách (*cítit, sítko, vozík*);
- b) morfologizované podoby místních jmen typu **Horažd'ojce** (místo Horažďovice) a rodinných jmen typu **Novákojc** (místo Novákovice);
- c) zachování rozdílu mezi tvary gen. a dat. lok. sg. f. tvrdého sklonění přídavných jmen a rodových zájmen (*s tý druhý strany, k/na tej druhej straně*);
- d) nesklonné tvary přivlastňovacích přídavných jmen typu **tatínkovo bratr, čepice; sestřino** (-ino) *děti*;
- e) vyrovnání koncovky lok. sg. m. a n. měkkého sklonění rodových zájmen se skloněním tvrdým (*vo našom, f čom*);
- f) ve slovesných tvarech 3. pl. je sestava koncovek **-ou, -í, -ají** (-aji/-aj) (*nesou, kupujou, prosí, umí, volají*);
- g) v 2. os. sg. slovesa „být“ veskrze tvar **si**.

Kromě toho se převážně v západní části jihozápadočeských nářečích také vyskytuje:

- h) vkladné **j** před **t', d'** v zavřených slabikách (*ajt', tejd'*);

¹⁵ BĚLIČ, Jaromír. *Přehled nářečí českého jazyka (s mapkou)*. 2. přeprac. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1976.

¹⁶ LAMPRECHT, Arnošt. *České nářeční texty*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1976.

¹⁷ BĚLIČ, Jaromír. *Přehled nářečí českého jazyka (s mapkou)*. 2. přeprac. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1976, s. 14 – 15.

- i) koncovka **-om** v dat. pl. substantiv muž. a střed., omezeněji též žen. rodu (*chlapom, kuřatom, kravom*).

Pro východnější a jižní jihozápadočeská nářečí jsou typické tyto jevy:

- j) disimilace ve skupinách sykavek, polosykavek a zubnic v případech typu *bejzubej, uj zas, babijce, přej domem* (místo *bezzubej, už zas, babičce, před domem*);
- k) v imperativu sloves typu *prosí* podoby *proš, pust', neježdi, prošte, pušte, neježděte/neježdite* apod.

Je třeba uvést také jevy méně výrazné, jejichž pravidelnost a hojnost výskytu směrem do středu země klesá. Jde zejména o výslovnost *l, r*, v západní části též *n, ň*, s redukováním sousedním *i, í* (ve slovech *mlnář, pokrvač, pjeknho*), dále vyrovnání ve prospěch přehlasovaných podob v infinitivech a přičestích minulých typu *tříst, zípst, tříslo, zíblo*, rovněž *nažil/nažel, začel, zapíl*, změnu *e* v *a* v řadě slov (*čalo, řešato, žabro, jahla*), dlouhé samohlásky v případech jako *kúš* (koš), *plouh* (pluh), *pína, plíva, sáze* aj., popřípadě ve tvarech gen. pl. *semán, vajíc, housát, hláv, strán, vovic*, a naopak krátké samohlásky v infinitivech *nest, vest, pect* aj. Jen na ojedinělá slova jsou omezeny územně rozptýlené případy s „nadměrným“ *ej, ou* (*dřejví, přejvoz, touň, roužnout*).

K dalším jevům, vyskytujícím se v menších úsecích jihozápadočeské podskupiny, patří například zbytky úplné neexistence *g*, projevující se substitucí *k* za *g* ve slovech cizího původu (*akent, brikáda, cikareta*), dále výslovnost *l, r* s průvodním samohláskovým prvkem nebo s epentézí samohlásky (*salza/selza, umerlec/umirlec*), zbytky starého *ú* beze změny v *ou* (*chalúpka/chalupka, klobuk*), změny *sč, sc, stř* v *chč, chc, chtř* (*chčestí, rochcestí, chtřecha*). Z tvaroslovných jevů stojí za zmínku míšení zájmenných tvarů *mně/mje, tě, mi, ti* v genitivu, akuzativu a dativu.

2.1 Západočeský okruh

Západní část jihozápadočeské nářeční podskupiny tvoří souvislá plocha, do níž z větších měst patří Rokycany, Plzeň, Klatovy. „Z ní se pak vyděluje úsek manětínský, stříbrský (bývalý národnostní ostrůvek v oblasti nářečně různorodé) a domažlický

(chodský).¹⁸ Podle Lamprechta je okruh nářečí západočeských jako celek charakterizován hlavně tvaroslovnými znaky:

- a) Převládá jednotná koncovka **-om** ve 3. p. mn. č. podst. jmen různých typů, jako *chlapom, tesařom, přecedom, hostom, kuřatom, k Rokicanom* a také *kravom, slepicom, husom, lidom, d'etom*.
- b) Typická je dlouhá koncovka **-í** v 1. p. podst. jmen, jako *vojáci, zedňící, sportofcí* atp.
- c) Výrazný rozdíl je v zakončení slovesných příčestí ve spojeních *je vařeno, pečeno* proti *je vařino, pečino* v ostatních Čechách.
- d) V užším zeměpisném rozsahu, směrem k západu, zde došlo ke zvláštním výsledkům v obecnějším pádovém vyrovnávání mezi vzory „nůše“ a „kost“; např. *do práci, do kuchiňi, pitel pšenici*; dále *na lavicích, v nemocnicích*. Důsledněji než jinde v Čechách se zde říká *zd'e, bolestě, masťe* a dále na západ dokonce i *vjece* a *řeče*.
- e) Z hláskových rysů je nápadná výslovnost slabik *ný* nebo *ňí* s redukovanou samohláskou v případech jako: to je *pjeknə, peňíze žádnə, ňic špatnəho, jarňə seťí*.

Okrajové západočeské úseky (Domažlicko, resp. Chodsko, Stříbrsko, Manětínsko) se vyznačují spíše důslednějším uchováváním znaků, které jsou společné celému jihozápadu, než nějakými znaky vlastními.

„Nejvýznamnější z těchto úseků je Domažlicko, tradičně nazývané Chodsko.“¹⁹ Téměř všechny uvedené znaky jihozápadní a západočeské zachovává nejdůsledněji. Kromě nich se v této lokalitě udržují ještě i další hláskoslovné znaky, jež na ostatním jihozápadě už značně ustoupily nebo zůstaly jen ve zbytcích.

3 Metodologie

Ve třetí kapitole popisuji fáze dialektologického výzkumu a zabývám se metodami studia nářečí. Základní poučení čerpám z *Vývoje českého jazyka a dialektologie*²⁰ a z *Textové opory ke studiu mluveného českého jazyka a dialektologie*.

¹⁸ BOGOCZOVÁ, Irena. *Textová opora ke studiu mluveného českého jazyka a dialektologie*. Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2009. s. 59.

¹⁹ LAMPRECHT, Arnošt. *České nářeční texty*. Vyd. 1. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1976, s. 42.

²⁰ CURÍN, František. *Vývoj českého jazyka a dialektologie : učebnice pro pedagogické fakulty*. 3. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1975.

3.1 Fáze výzkumu

Obvykle se vydělují 3 fáze výzkumu: přípravná, realizační a analytická.

3.1.1 Fáze přípravná

Během první fáze se musí výzkumník na svůj výzkum řádně připravit. Především si musí ujasnit, koho bude vlastně zkoumat. „Vzhledem k tomu, že nikdy nepracuje s přirozeným souborem (např. s celou populací), ale popisuje realitu redukovanou, svoji pozornost zaměří na reprezentativní vzorek populace, tj. omezený počet vhodných informátorů nebo respondentů.“²¹ Vzorek by měl například zahrnovat v rovnoměrném počtu muže i ženy, příslušníky nejstarší, střední a nejmladší generace, osoby se základním, středním či vysokoškolským vzděláním, zástupce různých profesí, obyvatele měst i venkova. Dříve než vyrazí do terénu, měl by také raději provést výzkum „nanečisto,“ tzv. *předvýzkum*. Ten je důležitý pro odhalení případných nedostatků, mezi něž může patřit nevhodná formulace otázek, nevhodné pořadí dotazů, příliš velká časová náročnost nebo nízká efektivita výzkumné metody.

3.1.2 Fáze realizační

Tato fáze může probíhat formou nahrávání, dotazování, studia dokumentů, formou experimentu nebo přímého pozorování. Při svém výzkumu běžné mluvy v obci Bolešiny jsem uplatnila dvě z těchto forem, a to nahrávání a přímé pozorování, proto zde blíže objasním právě tyto způsoby realizace dialektologického výzkumu.

3.1.2.1 Nahrávání

„K osvědčeným nástrojům v dialektologii patří zvukové záznamy autentických mluvených projevů informátorů.“²² Jako každá metoda má i nahrávání na diktafon či natáčení na videokameru své výhody i nevýhody. Výhody asi není potřeba komentovat, o nevýhodách je dobré předem vědět a snažit se je omezit na minimum. Mezi nevýhody patří ostych nahrávaných osob mluvit na mikrofon. Tato překážka se dá vyřešit nahráváním na skrytý mikrofon (natáčením skrytou kamerou), ale posléze je nutno si vyžádat dodatečný informátorův souhlas se zveřejněním nahrávky.

²¹ BOGOCZOVÁ, Irena. *Textová opora ke studiu mluveného českého jazyka a dialektologie*. Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2009, s. 128.

²² BOGOCZOVÁ, Irena. *Textová opora ke studiu mluveného českého jazyka a dialektologie*. Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2009, s. 129.

Dalším problémem bývá to, že se informátor při rozhovoru stylizuje, snaží se „vylepšit“ svůj projev a mluvit spisovně. To je však z hlediska autenticity materiálu kontraproduktivní. Situace má několik řešení: nenahrávat rozhovor hned od začátku, ale počkat, až se informátor rozmluví, zvykne si na výzkumníka. Je také vhodné komunikovat s informátorem v jeho nářečí. Pokud ho výzkumník neovládá, neměl by alespoň mluvit „jako kniha.“ Někdy je také dobré přizvat k výzkumu další osobu, kterou informátor zná.

„Většinou dialektolog (explorátor) vede s informátorem tzv. **řízené interview**, rozhovor, jenž má procedurálně pod kontrolou on (nikoli nahrávaná osoba).“²³ Výzkumník by udělal chybu, kdyby spoléhal na improvizaci na místě. Naopak, musí promyslet všechno předem: otázky, které bude pokládat, se musí týkat témat, která informátora zaujmou. Nesmí to být otázky zjišťovací, na které lze odpovědět ano/ne, dále by neměly být sugestivní, nesmí prozrazovat záměr výzkumníka, vyvolávat nežádoucí emoce, nabízet odpovědi. Dotazy by neměly přesahovat intelektuální možnosti informátora dané jeho věkem, vzděláním, životními zkušenostmi apod. Nahrávaná osoba by měla být nahrávána v prostředí, které zná a cítí se v něm bezpečně, nejlépe ve vlastní domácnosti.

V sociologii se rozlišuje i tzv. **nestandardizovaný rozhovor**, který spolu se zúčastněným pozorováním patří k metodám tzv. kvalitativního výzkumu. V tomto případě má rozhovor jen jakýsi rámcový plán a otázky vyplývají ze situace.

3.1.2.2 Přímé pozorování

Přímé nebo také zúčastněné pozorování je metoda předpokládající přímou dlouhodobou účast dialektologa na výzkumu v terénu (v domácnosti informátora, sledování jeho jazykového chování v různých komunikačních situacích). Tato metoda je proveditelná např. v okruhu rodinných příslušníků dialektologa nebo jeho přátel.

3.1.3 Fáze analytická

V této fázi výzkumu musí explorátor získané nahrávky přepsat „do grafické podoby na základě **fonetické transkripce**.“²⁴ Zásady přepisu se v jednotlivých národních lingvistikách něčím liší, ale v principu jsou jednotné:

²³ BOGOCZOVÁ, Irena. *Textová opora ke studiu mluveného českého jazyka a dialektologie*. [s.l.] : Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2009, s. 130.

²⁴ Tamtéž, s. 143.

slova se zapisují tak, jak byla skutečně vyslovena, nikoli tak, jak se mají psát podle pravopisu; jedné hlásce odpovídá zpravidla jeden znak (v transkripci převládá diakritika); zapisují se nejen hlásky, ale také přízvuk a intonace;

text se nijak neupravuje, necenzuruje, nestylizuje, „nečistí“ (výjimkou mohou být případy, které jsou v rozporu s etikou výzkumu): neberou se žádné ohledy na slova „slušná“ a „vulgární“, „spisovná“ a „nespisovná“, „náležitě použitá“, „sémantická“ a „vycpávková“ apod.;

zaznamenané repliky/výpovědi informátorů se nepřevádějí do podoby jakýchsi vět; parcelaci textu provádíme nanejvýš tzv. lomítkem (/), které signalizuje vdechovou či jinou pauzu; rezignuje se na interpunkci.

Dále následuje samotná analýza získaných textů. Může se jednat o rozbor celé struktury nářečí nebo jediného lokálního subdialektu, a to v rovině hláskoslovné, tvaroslovné, slovotvorné, syntaktické a lexikální, anebo je předmětem pozornosti jen jeden dílčí problém.

3.2 Metody studia nářečí

Ke studiu nářečí je možno přistoupit dvojím způsobem. Nářečí můžeme zkoumat v některé jeho vývojové fázi – většinou se jedná o výzkum současného stavu dialektu – a snažíme se co nejúplněji zachytit celý soubor jeho výrazových prostředků a poznat vnitřní zákonitosti mezi nimi, v tom případě mluvíme o metodě synchronní. Anebo nám jde o postižení jeho vývoje, pak se jedná o metodu diachronní, historickou. „Chceme-li nářeční stav nejen popsat, ale také pochopit a vysvětlit, musíme použít obou uvedených postupů, protože jsou navzájem těsně spjaty a doplňují se.“²⁵ Důležité je také brát v úvahu zeměpisné rozšíření jednotlivých jazykových jevů.

Základní metodou vlastního výzkumu nářečí je **metoda přímého výzkumu** v terénu. Díky této metodě se dá získat spolehlivý nářeční materiál. Její nevýhodou však je časová a fyzická náročnost. Proto se jí dá výhodně použít jen při zkoumání menších nářečních jednotek.

Při nářečním výzkumu ve větších oblastech se užívá **metoda dotazníková**, díky níž se dá v poměrně krátké době a bez velkého fyzického vypětí badatele získat mnoho nářečního materiálu. Jeho kvalita pak závisí na tom, s jakou znalostí zkoumané oblasti byl dotazník

²⁵ CURŮN, František. *Vývoj českého jazyka a dialektologie : učebnice pro pedagogické fakulty*. 3. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1975, s. 165.

sestaven a jak pečlivě a spolehlivě byl vyplněn. Takto získané údaje se následně ověřují přímým výzkumem.

„Jednotliví badatelé omezují zpravidla svůj výzkum na nepřiliš rozsáhlé území a získaný materiál zpracovávají formou **lokálních monografií**. Důležité přitom je, aby monografie věnovaly pozornost i věkovým a sociálním rozdílům, vlivu průmyslových center, velkých měst apod., zkrátka aby postihovaly nářeční stav v celé jeho složitosti.“²⁶
Z monografií pak vycházejí syntetické studie o větších nářečních celcích (např. Havránková *Nářečí česká*).

²⁶ CUŘÍN, František. *Vývoj českého jazyka a dialektologie : učebnice pro pedagogické fakulty*. 3. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1975., s. 166.

II. VÝZKUMNÁ ČÁST

1. Úvod

V této části práce, kterou jsem nazvala výzkumnou, předkládám výsledky svého jazykového výzkumu běžné mluvy vybraných obyvatel obce Bolešiny na Klatovsku. Metody, které jsem použila při své práci, jsem popsala již ve třetí kapitole nazvané Metodologie, která je zároveň poslední kapitolou teoretické části této práce a ve které jsem tedy zdůvodnila svůj odborný postup relevantní metodologií oboru dialektologie.

Před započítím samotného výzkumu jsem stála před otázkou, kterou skupinu obyvatel mám vlastně zkoumat. Rozhodla jsem se, že prozkoumám mluvu tří generací místních obyvatel: mluvu generace mých vrstevníků, mluvu generace mých rodičů a na konec mluvu současníků mých prarodičů. Každá tato generace má ve výzkumu tři zástupce. Výběr jednotlivých respondentů byl jednoduchý, oslovila jsem lidi, se kterými se znám celý svůj život. Snažila jsem se, aby ve výzkumu byla zastoupena obě dvě pohlaví, muži i ženy. U starší generace jsem získala pouze nahrávky žen, u střední generace nahrávky dvou mužů a jedné ženy, u nejmladší pak dvou žen a jednoho muže.

Při své práci jsem použila metodu nahrávání na diktafon. Předem jsem si pro každou skupinu respondentů připravila několik otázek, např. Jaké bylo Vaše/Tvoje dětství? Jak se Vám/Ti líbilo ve škole? Jak vypadal/vypadá Váš/Tvůj běžný pracovní den? Jak u Vás dřív vypadala/vypadá dnes neděle? Co rád/a děláte/děláš? Jaké je Vaše/Tvoje oblíbené jídlo? Chodil/a nebo chodíte/chodíš se někam bavit? Některých respondentů (převážně starší generace) jsem se ptala na jejich zdraví, v době blížících se Velikonoc rovněž na tradice s tímto i jinými svátky spojené a nejmladší generaci jsem položila otázku, zda se někdy setkali s tím, že by jim někdy obyvatel nějaké jiné nářeční skupiny při jejich vzájemné komunikaci nerozuměl. Tento způsob rozhovoru s předem připravenými otázkami ukazuje na typ rozhovoru standardizovaného, nazývaného též řízené interview. Při rozhovorech se však vyskytly i otázky jiné, předem nepřipravené, které vyllynuly ze situace. Proto se kloním spíše k tomu, že jsem použila typ rozhovoru nestandardizovaného.

Nahrávky byly pořízeny na konci zimy a na jaře roku 2011. Všechna nahrávání se konala v domácím prostředí respondentů, výjimkou byla žena ze starší generace, která si výslovně nepřála nahrávání a vůbec poskytování rozhovoru ve vlastním domě kvůli obavě ze synova výsměchu a poznámek k rozhovoru, jemuž by chtěl být přítomen. Nahrávka byla tedy

pořízena v domácnosti její dlouholeté přítelkyně, se kterou se často navštěvují a která už mi dříve poskytla rozhovor a tomuto nahrávání byla rovněž přítomna. Další výjimkou bylo nahrávání se ženou z nejmladší generace, kterou jsem oslovila na studentské koleji, kde přes týden bydlí. Náš rozhovor se však uskutečnil v pokoji, který obývá již druhým rokem a kde kvůli svému studiu tráví momentálně více času než doma u rodičů v Bolešinech. Dalo by se tedy říci, že toto prostředí je pro ni již téměř domácí. Poslední výjimka by mohla být spatřena v tom, že rozhovor s jednou ženou ze starší generace se neodehrával v interiéru, nýbrž v exteriéru. Tato žena souhlasila s nahráváním hned, jak jsem ji oslovila, ale právě v tu chvíli seděla na lavičce před svým domem. Jelikož jsem byla dopředu obeznámena s jejími zdravotními problémy, které obnáší i problémy s chůzí, zdálo se mi neslušné ve chvíli, kdy se mě zeptala, zda musí jít dovnitř do domu, žádat ji o to, a tak jsem jí odpověděla, že samozřejmě nemusí, že rozhovor nahrajeme venku. Tato nahrávka je tedy mírně znehodnocena venkovním hlukem, ale dobře srozumitelný projev oné ženy tím není nijak ovlivněn.

Získaný zvukový materiál jsem postupně přepsala na počítači do transkribované podoby, a to za užití fonetického pravopisu. Ačkoliv jsem se svými respondenty hovořila místní běžnou mluvou, abych v nich nevyvolávala pocit, že mají mluvit spisovně, naopak jsem chtěla co nejvíce zachovat charakter běžné mluvy, své otázky jsem nepřepisovala doslova, jak je možné slyšet v jednotlivých nahrávkách, ani jsem je nepřepisovala fonetickým pravopisem, ale převedla jsem je do spisovné podoby. Přepis promluvy jednotlivých respondentů může být v některých případech zkreslený, a to hned z několika důvodů: špatná artikulace mluvčího, smích, kterému se v danou chvíli nedalo zabránit, zvuk pohybů mluvčího, hluk prostředí a v neposlední řadě můj vlastní sluch – může dojít například k špatnému rozeznání blízkých samohlásek, znělých a neznělých souhlásek. Ještě zmíním fakt, že ve zvukové ani psané podobě nahrávek nemůže posluchač či čtenář rozeznat neverbální stránku komunikace, která je nedílnou součástí rozhovoru a dotváří celkový dojem z projevu každého člověka.

Své informátory jsem předem ujistila, že zůstanou naprosto anonymní, proto u přepisů nahrávek, které mi poskytlí, uvádím vždy jen pohlaví a rok narození. Před samotnými rozbory jednotlivých generací však ještě zmiňuji, zda se v naší obci narodili, popřípadě zda v místě žijí od narození, nebo kdy a za jakých okolností se do Bolešín přistěhovali.

Vzhledem k tomu, že někteří z respondentů byli mí nejbližší, a také proto, že v dané obci, kde jsem průzkum prováděla, žiji od narození, to je téměř třiadvacet let, využívám ve své práci také poznatky spojené s metodou přímého pozorování. Do rozborů mluvenostních

rysů zařazuji i takové, které se v nahrávkách sice neobjevily, ale já s určitostí vím, že se v běžné mluvě naší obce, obzvláště v naší rodině, vyskytují.

Mým úkolem je zaměřit se na hláskoslovné a tvaroslovné mluvenostní jevy. Dále přidávám jevy týkající se lexikálního plánu promluvy a rozbor její syntaktické stránky.

2. Analýza

Na následujících stranách provádím hláskoslovný, tvaroslovný, lexikální a syntaktický rozbor získaného materiálu a ke každé generaci připisuji několik poznámek o jednotlivých mluvčích, o tom, zda se v obci Bolešiny narodili, nebo kdy a za jakých okolností se do ní přistěhovali a také zmiňuji to, co by případně mohlo ovlivňovat jejich běžnou mluvu. Uvádím též příklady, které se vyskytly v nahrávkách – u každého příkladu je v závorce poznamenáno, na kterém řádku v prepisech nahrávek je možno jej najít –, nebo příklady, které se v nahrávkách sice nevyskytly, ale běžně se jich užívá v mluvě místních obyvatel – u těchto příkladů je v závorce poznámka p. p., tj. přímé pozorování.

2.1 Starší generace

Rozhovory se starší generací jsem získala od tří žen. Všechny tři shodně pracovaly celý život v zemědělství a v současné době jsou v důchodu.

První respondentka (nahrávka č. 1) se narodila roku 1931 přímo v Bolešinech a zde také prožila celý svůj život, s výjimkou asi 5 let, které ještě v raném dětství strávila v Plzni.

Druhá respondentka (nahrávka č. 2) se narodila v roce 1932 ve Všetatech u Prahy. Do Bolešin se přivdala roku 1954 a od té doby žila jen zde. Na její běžnou mluvu samozřejmě může mít vliv její původ z oblasti středočeského nářečí, ale jak je patrné z nahrávky a jejího následného prepisu, značně se za těch více než padesát pět let, které žije v Bolešinech, asimilovala a přijala zdejší mluvu, kterou aktivně užívá. Dokonce je u ní více než u respondentek její generace patrný vliv také jevu typického pro Plzeň a blízké okolí, a tím je široká výslovnost dlouhé samohlásky *á*, která v takovém případě zní spíše jako dlouhé *ä* až *é*.

Třetí informátorka (nahrávka č. 3) se narodila v roce 1927 v Bolešinech a celý svůj život prožila pouze v této obci.

2.1.1 Hláskoslovné a tvaroslovné znaky

Na tomto místě provádím rozbor hláskoslovných a tvaroslovných znaků, a to všech tří prepisů starší generace zároveň.

V rovině hláskoslovné jsou nápadné tyto jevy:

Výrazný nářeční zvukový jev je timbre (zabarvení) dlouhé samohlásky **á**, která je vyslovována otevřeněji, je to široká výslovnost dlouhého **á**, které zní trochu jako *ae* až *é*.²⁷ Uvádím několik příkladů: *hospodářství* (204. ř.), *kamarátki* (210. ř.), *posipe tím mákem* (49. ř.), *na práci* (127. ř.), *protektorát* (205. ř.), *do zadáku* (114. ř.); *z někou bohunou* (101. ř.), *to nás bila celé parta* (211. ř.); *osumdesát* (112. ř.); *támle na fsi tém bili taková dřeva* (211. ř.).

Dloužení samohlásek v základech slov: *černí* (134. ř.), *hrózní* (127. ř.), *strášní* (135. ř.); *támleto* (147. ř.), *túdleto podruhá támleto* (202. ř.), *tá* (169. ř.), *tó* (63., 109., 184. ř.); *dvá* (p. p.), *ve dváapadesátím* (226. ř.), *pjét* (218. ř.), *šést* (182. ř.); *mérčila* (171. ř.), *nádřeli* (169. ř.), *nákradli sme si* (117. ř.), *žila sem ve fšetatech* (96. ř.); *hróžne* (125. ř.), *nahóru* (161. ř.), *tám* (7., 13., 23., 47., 211., 212., 218., 219., 225., 235., 251. ř.); *kór* (169. ř.).

Dloužení v příponách slov: *hitlér* (205. ř.).

Dlouhá koncovka v různých pádech podst. jmen: *na jařé* (245. ř.), *f kraviňé* (233. ř.), *v leťé* (81. ř.) *bila okupacé* (205. ř.), *do ned'elé* (90. ř.), *na pivó* (145. ř.), *na polé* (3. ř.), *vedle silnicé* (6. ř.), *máme slepicé* (187. ř.), *na vodpolodné* (89. ř.), *mňeli sme vratá* (7. ř.); *z dvojčát* (97. ř.), *ubjehlo pár lét* (218. ř.), *slepiček* (187. ř.), *mam vajéc* (180. ř.).

Dlouhá koncovka u sloves: *biló* (214. ř.), *d'elalá* (232. ř.), *libiló* (10., 108. ř.), *museló* (234. ř.), *nebiló* (147., 215. ř.), *potřebovaló* (148. ř.), *povídáló* (214. ř.), *chalupa se richtovalá* (149. ř.), *zbejvaló* (234. ř.).

Dlouhá koncovka u ostatních ohebných slovních druhů: *fšechno* (175. ř.), *mojé* (248. ř.), *koupali sme sé* (211. ř.), *takovádle boule* (197. ř.).

Dlouhá slovnědruhá přípona neohebných slovních druhů: *drobátkó* (149. ř.), *ňigdá* (249. ř.), *pohromad'é* (109. ř.), *v sobotu vodpolodné* (91. ř.).

²⁷ K označení širokého dlouhého **á** užíváme v příslušných dokladech při transkripci grafému **á**, který naznačuje zmíněnou temnější, širokou výslovnost.

Méně časté je krácení:

Krácení samohlásek uvnitř slova: *křížofki* (249. ř.), *leta* (271. ř.), *v let'é* (81., 210. ř.), *zvířata* (187. ř.); *mam* (27., 29. ř.), *nemam* (32. ř.), *pomahat* (20., 163., 208. ř.), *tahla* (90. ř.).

Krácení v zakončeních slov: *slepičkam* (30. ř.); *na každim* (115. ř.), *tím mákem* (49. ř.); *bježim* (175. ř.), *nakrmim* (27., 174. ř.), *nepustim* (28. ř.), *nevim* (184. ř.), *povim* (118. ř.), *prosim* (33. ř.), *sňim* (38. ř.), *uvařim* (38. ř.), *vodim* (29. ř.); *tenkrat* (203., 209., 266. ř.).

Některé **příznakové starobylé jevy** se vyskytují jen ve zbytcích:

- slovesný tvar s přehláskou a monoftongizací *á > ie > í*: *tí se takle ruce třísli* (140. ř.);
- diftongizace zdloženého *ú > ou* v minulém kmeni sloves 2. třídy: *diš to skinoulo na tom pekáči* (44. ř.);
- užší výslovnost některých samohlásek: *tulika* (56. ř.);
- užší výslovnost diftongu *ou*: *poslochnut* (85. ř.);
- změny asimilační: *dopolodne* (88. ř.), *votpolodne* (36., 89., 91. ř.), *poslochnut* (85. ř.);
- výslovnost s tupou sykavkou místo *s*: *inštalatér* (162. ř.); *mušime* (84. ř.);
- depalatalizovaná výslovnost: *ved'el* (214. ř.);
- záměna *ch* za *k* ve slově *křístat* (262. ř.), *dich* – místo *dik* „vždyt“ (179. ř.).

V rovině tvaroslovné jsou příznakové některé koncovky:

Substantiva:

Dlouhá koncovka -í v 1. p. muž. rodu podst. jmen, zájmen, číslovek základních: *američaňi* (219. ř.), *blpci* (146. ř.), *bolešťáci* (p. p.), *dúchotci* (172. ř.), *kluci* (134., 264., 265. ř.), *komunisti* (154. ř.), *králici* (p. p.), *naši* ve smyslu rodiče (3., 6., 246., 253. ř.), *plzeňáci* (p. p.), *pražáci* (p. p.), *psi* (p. p.), *taři* ve smyslu táta (93. ř.); *fšichňi* (244. ř.); *štiri* (p. p.), *tři* (p. p.).

Morfologizované podoby rodinných jmen na -ojc: *Hrd'inojc* (231. ř.), *Jančojc* (158. ř.), *Pojarojc* (219. ř.).

Pozn.: Rodinné jméno bylo užito v instrumentálu sg. bez předložky a zůstalo nesklonné: *a diš to uđelali tak vojťou jančojc na váze podepsali jezedé* (157 – 158. ř.).

Koncovka -om ve 3. p. množného čísla podst. jmen všech tří rodů: *Fránom*, *Hlad'ikom* (p. p.), *Hrd'inom* (136. ř.), *Kubjenom*, *Somrom*; *d'etom*, *králikom*, *kuřatom* (p. p.),

lidom (20. ř.), *psom*, *slepicom*, *vofcom* (p. p.). Tato koncovka se užívá téměř bez výjimky ve 3. p. rodinných jmen i u názvů zvířat.

Pozn.: V jednom případě se objevila **záměna 1. a 4. pádu plurálu maskulin** (jev typický spíše pro nářeční podskupinu severovýchodočeskou a zčásti i středočeskou. Jen koncovka je dlouhá jako v západočeském okruhu jzč. nářeční podskupiny: *mam taki králicí* (188 ř.). Zde je tedy patrný vliv nářečí středočeské oblasti, ze které informátorka pochází.)

Pozn.: Podst. jméno *kasárna* je chápáno jako pomnožné středního rodu, má proto v lokálu pl. tvar na *-ech* (viz SSČ: 129): *f kasárnech* (156. ř.); naopak tvar genitivu *do těch lázních* (191. ř.) prozrazuje vliv obecné češtiny.

Adjektiva přivlastňovací:

Nesklonný ustrnulý tvar v rodě středním se v textech nevyskytl, uvádím jen příklady z běžného užívání: *tátovo pes*, *tátovo kočka*, *tátovo dítě*, (p. p.).

V ostatních případech je užito **podst. jména ve 2. p. sg.**: *mam pejska*, *evički pejska* (27. ř.); *evički pejsek*, *evički kočka*, *evički dítě*; *mamini pes*, *mamini kočka*, *mamini dítě* (p. p.). I tyto tvary jsou ustrnulé. **Tvar *taťi*** má skloňování adjektivní, také 2. p. sg.: *taťiho pes*, *taťiho kočka*, *taťiho dítě*.

Adjektiva, zájmena, číslovky rodu ženského:

Zachování rozdílu mezi tvary **gen. a dat. lok. sg. feminin tvrdého sklonění přídavných jmen, rodových zájmen, číslovek**: *konec tí okupace* (220. ř.), *tí bramboroví buchtí* (42. ř.); *k bílej rúži* (54. ř.); *na rostlinej* (233. ř.); *f tej áviji* (127. ř.) *f tej okupaci* (215. ř.); *v jednej tříd'e* (12. ř.), *f tej druhej tříd'e* (11., 12. ř.), *f tej štvrtej pátej tříd'e* (15. ř.).

Výjimka: *tí* užito v dativu: *tí se takle ruce třísli* (140. ř.).

Zájmena:

Příznakovým jevem je záměna 3. pádu osobního bezrodého zájmena za 4. pád: *co ťe ešće povim* (118. ř.).

Skloňování zájmena *ten* v plurálu se přiklání k měkkému typu: *na ťich hospodářstvích* (227. ř.), *s ťich dvojčat* (64. ř.), *s ťima holkama* (265. ř.), *s ťima klukama* (213. ř.).

Číslovky:

U základní číslovky *dva* se často setkáme s **prodlužováním samohlásky *a*** : *bili tam dvě kluci* (p. p.), *ve dváapadesátim* (226. ř.).

Ostatní celočeské jevy:

Protetické *v-* : *vobilí* (155., 157. ř.), *na vobjedi* (200., 201. ř.), *voblečení* (4. ř.), *z vobrubou* (47. ř.), *voči* (167. ř.), *votpolodné* (89. ř.); *votpolední* (90. ř.), *vopožd'enej* (186. ř.); *von* (69. ř.), *vona* (181. ř.), *vono* (185. ř.), *voňi* (186., 196., 225. ř.); *vodvezli* (155. ř.), *vokopat* (164. ř.), *vosázet*, *vosít* (157. ř.); *vokolo* (161., 174. ř.); *vo šest rokú* (18. ř.), *vod malička* (204. ř.), *vot vod mala* (258. ř.).

Diftongizace *y > ej*:

a) v základu slov: *mňeli sme bejka* (76. ř.), *rejžákem* (22. ř.), *tejden* (89., 162., 201. ř.); *bejt* (81., 83., 180., 217. ř.), *dibich bejvala* (182., 191., 198. ř.), *bejvalo* (261. ř.), *to nebejvalo* (263. ř.), *co ti jiního zbejvaló* (234. ř.); *to je vejš* (53. ř.);

b) v zakončení adjektiv a zájmen: *bježnej den* (26. ř.), *celej den* (176. ř.), *celej houf* (268. ř.), *celej tejden* (162. ř.), *dvoulitrovej* (38. ř.), *hodnej* (30. ř.), *režim komunistickéj* (227. ř.), *na šředrej den* (267. ř.), *trpjelivej* (30. ř.), *velikej* (56., 101. ř.), *zelenárskej kraj* (115. ř.); *každej* (57., 220. ř.), *ňákej* (141., 250., 259. ř.), *takovej* (38., 250. ř.), *takovejch* (59. ř.).

Úženi *é > í*:

a) v základu slov: *mlíko* (77. ř.), *polífkú* (51., 57., 58. ř.);

b) v zakončení adjektiv a zájmen téže deklinace: *to je bolestiví* (252. ř.), *to bilo moc dobrí* (61. ř.), *heskí d'ectví* (203. ř.), *heskí to bilo* (212. ř.), *je to hrozní* (190. ř.), *bilo něco jiního* (115., 180. ř.), *jiního už si nepřēju nič* (253. ř.), *co ti jiního zbejvaló* (234. ř.), *knedlíki kinutí* (57. ř.), *to bilo krutí* (145. ř.), *diš sme bili malí* ve smyslu malé holčičky (2. ř.), *fšechno možní* (208. ř.), *pjekní d'ectví* (165. ř.), *plinoví iněkce* (192., 196. ř.), *to máš různí* (201. ř.), *něco slatkího* (256. ř.), *uš bili starí* (181. ř.), *starí kachni* (182. ř.), *strhaní žíli* (193. ř.), *suchího chleba* (116. ř.), *to bilo špatní* (145. ř.), *velikí dodáfki*, *velikí daňe* (229. ř.), *velkímu statkáři* (102. ř.); *za muže mího* (222. ř.), *mňeli sví kamarátki* (224. ř.), *to bilo fšechno takoví* (203. ř.), *takoví ti hangári* (102. ř.), *takoví to zvířectvo* (209. ř.), *žádní tancováňi* (217. ř.); *ňegdi potom už díl* (216. ř.).

Běžně se můžeme setkat se **záměnou š za č**: *štiriadvacátího* (73. ř.), *v roce štiricet jedna* (205. ř.), *v roce štiricet sedum* (222. ř.), *štirista* (142., 143.), *do štrnácti* (105., 107. ř.).

Vyskytují se zde tvary vzniklé tzv. haplogií: *přes celej rok si čěk* (člověk) *nemoch koupit nit* (147 ř.); *abi nebila ňáká sabotáš* (122-123 ř.), *tak sme z ňákou bohunou* (121 ř.); *já sem poela* (povídala) (113. ř.).

Tvaroslovné jevy:

Běžně užívaná je koncovka instrumentálu plurálu **-ma** u podst. a příd. jmen i zájmen: *dvířkama* (8. ř.), *s kastrúlkama* (175. ř.), *polma* (114. ř.), *s rodičema* (207. ř.), *před velikonocema* (261. ř.); *s ňima* (75. ř.).

Příčestí minulé činné je v rodě mužském bez **-I**, je-li kořen slovesa zakončen na souhlásku: *chcíp* (179. ř.).

2.1.2 Lexikum

Podstatná jména: přivlastňovací zájmeno *naši* je užitó samostatně v substantivizované podobě: *naší chodili na polé* (3.), *naší mňeli strach nás pustit* (6. ř.).

Byla užitá tato slova: *černej kuba* (266. ř.) – postní jídlo (zapečené kroupy s houbami); *potom začli strašit že nás budou stěhovat jako kulaki* (230. ř.) – z ruš., kulak = vesnický boháč (SSČ: 155); *kyselka* (37. ř.) – hustá polévka zavařená smetanou a moukou, s rozkvedlaným vajíčkem, trochu přikyselená; *lazar* (191., 193., 199. ř.) – expr. nemocný, zubožený člověk (SSČ: 160), *karel je marod* (173. ř.) – nemocný; *strych, strychy* (161. ř.) – z něm., jinak též **korec** nebo **měřice**, stará česká míra plošného obsahu a objemová míra užívaná pro sypké látky; byla užívaná jak v Čechách, tak i v jiných evropských zemích (SSJČ: 573); *v zetěšce* (93. ř.) – zemědělská technická škola.

Přídavná jména: slovotvorně příznakové je *dlouhatý* (103. ř.), *dlouhatá* (186. ř.).

Příznakové svým tvarem je ukazovací zájmeno: *tuten, tuta*: *na práci sem zviklá nebila viť na tutu* (127. ř.), *tuto: a tuto ne* (154. ř.).

Běžnější jsou tvary: *takovádle* (197. ř.), *támdleto* (164. ř.), *támleto* (202. ř.), *todle* (148. ř.), *tudleto* (163. ř.), *túdleto* (202. ř.).

Příznaková svým tvarem a výslovností jsou nejen zájmena: *no a copa ešte chceš* (132.), *nó copa dostali štirista padesát korun* (142. ř.), ale i zájmenná příslovce: *nó já sem bila gdepa sem bila na slijači* (194 ř.); *jakpa to bilo* (90 ř.).

Slovesa: *mašínovat* (mlátit obilí mlátičkou): *chodili sme taki diš to bilo po žních mašínovat tak sme chodili pomahat lidom* (20. ř.); *vochabit/vochabět* (SSČ: 242 ochabnout): *diš si ho vemu tak za dvje hodini mi to vochabí drobet* (35. ř.); *tříst se* (třást se): *to víš tí se takle ruce tříšli ta nemohla* (140. ř.).

Přísllovce: *čtu ale neš novini* (178. ř.), *ned'elam nič neš tak choďim* (ve smyslu „jen“, s významem omezovacím), *ledzgdés* (192. ř.), *ňegda* (270., 271. ř.), *ňigdá* (249. ř.), *skraje* (126. ř.), *takle* (102. ř.), *támdle* (155., 176. ř.), *támle* (211. ř.), *tudle* (176. ř.).

Z německých výpůjček se objevil z mluvené němčiny převzatý výraz *kór* (z něm *gar*) ve významu zdůrazňujícím „vůbec, zvláště“ (SSJČ: 395): *no a vi kór vi ste se nádřeli* (168. – 169. ř.); dále *holt* (z něm. *halt*) ve význ. „inu, zkratka“ (SSJČ: 65): *to holt je tak život* (197. ř.).

Předložky jsou někdy užitě jinak: *pracovala s rodičema nó na hospodárství* (207. ř.), *špatní uš to bilo takoví na těch hospodárstvích* (227. ř.), *chodila na kravín* (75. ř.), *na teletník* (79. ř.), *d'eři pomáhali vod malička při hospodárství* (204. ř.).

Spojky podřadící: *diš – tak: diš bila mladá maminka tak ta pocházela z vítkovic* (52. ř.); *diš jí bilo takovejch sedumnáct osumnáct rokú tak ta uš tak všelicos uvařila* (58. ř.); *diš se potom vdala nu tak sme d'elali zase mi* (63. ř.).

Částice: *řikam to dobře jo* (129. ř.), *jak to tenkrat bilo nó* (209. ř.), *tak sme bili tři no ten bratr ta sestra moje né* (99. ř.).

Citoslovce: *d'elalá ježiš nana třicet le mňe bilo* (232. ř.).

Ustálené obraty: *to bilo furt* (144. ř.), *to bilo kvaltu* (139. ř.), *neud'elá lautr ničehoš nič* (174. ř.), *ta je jako ras* (189. ř.), *tudle támdle* (176. ř.), *bilo třeba tudleto támleto* (163. ř.), *jednou túdleto podruhi támleto* (202. ř.), *tak to d'elali přez moc* (228. ř.), *já neim co fšechno* (231. ř.), *tak to fšechno uteklo* (257. ř.).

2.1.3 Syntax

Způsob výstavby promluvy jednotlivých mluvčích jasně ukazuje na nepřipravenost jejich mluveného projevu. Na tomto místě neuvádím všechny jevy týkající se syntaktického plánu, které se vyskytly v jednotlivých promluvách, a to především kvůli velmi častému a pravidelnému výskytu, ale jen příklady, které dokládají právě nepřipravenost mluveného projevu. Typické rysy takového druhu projevu jsou:

Opakované výrazy, formulace: *d'ectví d'ectví sem mňela* (1. ř.), *nebila nebilo lino nič* (21. ř.), *to je moje to je moje* (27. ř.), *je buchta to je buchta zad'elaná jako jako jako na lívance* (45. ř.), *a dá se i se do toho dá česnek česnek* (46. ř.), *já to já to* (113. ř.), *to bilo jedna ku pjeti viť jedna ku pjeti to bilo* (152. ř.), *tak bil celej celej tejden bil* (162. ř.), *no tak co eš'ě povim co eš'ě* (171. ř.), *to bila okupacé to bil hitlér to bil protektorát* (205. ř.), *doma pracovala doma pracovala* (207. ř.), *to nič nebilo f tej okupaci nič nebiló* (215. ř.), *tak to bilo no bilo* (220. ř.), *hodní hodní* (224. ř.), *ale tak co bilo třeba co bilo třeba* (225. ř.), *třicet le mňe bilo třicet rokú* (232. ř.), *to bilo to bilo* (237. ř.), *a dá se i se do toho dá* (46. ř.).

Vybočení z větné vazby: *sem mňela narod'ili sme se* (1. ř.), *to sme mňeli to mňe bilo* (9. ř.), *nu tak sem museli sme pomahat* (17. ř.), *nemňeli sme ňákí abisme diš sme bili takoví malí d'et'í* (40. ř.), *dva práški diš si potom tak to je moc* (36. ř.), *co maminka uvařila to sme a nejrači sme mňeli lívance* (40. ř.), *diš bila mladá maminka tak ta pocházela z vítkovic* (52. ř.), *tak umňela chod'ila do vařeňi* (53. ř.), *nu taťínek ten chod'íl do manžel jako taťínek ten chod'íl ten nebil doma ten d'elal bil v sušici ten jezd'íl jel v pond'elí ráno* (77. ř.), *diš přišli dlouho jednou sem neposlechli přišli dlouho tak sem je utrhla kopřivu a dostali* (82. ř.), *tak to nesmim to nó a tak sme bili* (99. ř.), *to bilo toho ždicki sme se chod'ivali koupat* (110. ř.), *to víš s klukama to bilo to tadi bilo jezede* (133. ř.), *to bilo to bilo prost'ě diš to začló* (237. ř.), *že to musí jako sem chod'ili s okresu* (238. ř.), *nakonec se to tak to dotahli* (239. ř.), *jó ten uš potom ti klucí uš s t'ima holkama uš ti uš to dodržovali* (264. ř.).

Postupné upřesňování sdělení s přerušením a opravami: *každá fšechni ti d'et'í* (11. ř.), *nó tak sem museli sme pomahat* (17. ř.), *v ned'ele nu v sobotu* (21. ř.), *nu taťínek ten chod'íl do manžel jako taťínek ten chod'íl ten nebil doma ten d'elal bil v sušici ten jezd'íl jel v pond'elí ráno* (77. ř.).

Začátky promluv: *nó* (132., 145., 201., 212., 218., 220., 257. ř.), *nu* (1., 68., 79., 239. ř.), *nó potom diš* (4. ř.), *no a pak* (5. ř.), *nó nu* (8. ř.), *nu a* (13., 214. ř.), *nó a jenomže diš* (14. ř.), *no tak holt* (20. ř.), *nó tak* (26., 70., 73., 79., 117., 123. ř.), *nu potom* (27. ř.), *no potom* (204., 221. ř.), *ale tak* (225. ř.), *no ale takle* (255. ř.), *nó a dištak* (259. ř.), *jéjej* (260. ř.), *tak* (271. ř.).

Konce promluv: *nó* (13., 103., 124., 158., 205., 209., 215., 221., 230., 261., 271. ř.), *tó no* (109. ř.), *nu* (206. ř.).

Kontaktové prostředky: *jó* (1., 15., 75. ř.), *ne, né* (7., 120., 220., 247., 263., 270. ř.), *né nu* (16. ř.), *víš* (102., 114. ř.), *to víš* (104., 133., 203. ř.), *viť* (115., 153. ř.), *víte* (255. ř.).

2.1.4 Shrnutí

V mluvě starší generace se objevují tyto nářeční rysy: dloužení samohlásek uvnitř slov (*čérní, pjét, tám*), v příponách (*hitlér*) a v koncovkách téměř všech slovních druhů (*máme slepicé, fšechnó, nebiló, votpolodné*). Méně časté je krácení uvnitř slov (*v leté, mam, pomahat*) a v jejich zakončeních (*na každim, slepičkam, tenkrat*). Příznakovým jevem je zvláštní výslovnost samohlásky *á*, která zní jako *ae* až *é* (*ťim mákem, z někou bohunou, témele na fsí*). V rovině tvaroslovné jsou příznakové některé koncovky: dlouhá koncovka *-i* v 1. p. mn. č. podst. jmen, zájmen, číslovek základních r. muž. (*klucí, fšichní, tři*), morfologizované podoby rodinných jmen na *-ojc* (*Hrd'inojc, Jančojc, Pojarojc*), jednotná koncovka *-om* ve 3. p. množného čísla podst. jmen všech tří rodů (*lidom, králikom, Kubjenom*). Na místě příd. jmen přivlastňovacích je genitivní tvar podst. jména častější než ustrnulé příd. jméno přivlastňovací (*mam evički pejska, mamini pes; tátovo pes, kočka*), domácká podoba *taťi* má skloňování adjektivní (*taťiho pes*). Trvalý jihozápadočeský rys je zachování rozdílu mezi tvary gen. a dat. lok. sg. feminin tvrdého sklonění přídavných jmen, rodových zájmen, číslovek (*konec tí okupace, k bílej rúzi, f tej druhej tříďe*) a záměna 3. pádu osobního bezrodého zájmena za 4. pád (*co ťe eš'ě povim*). Skloňování zájmena *ten* v plurálu se přiklání k měkkému typu (*s ťich dvojčat, s ťima klukama, s ťima holkama*).

V mluvě se také hojně vyskytují obecněčeské jevy, jako je např. protetické *v-*, diftongizace *y > ej*, úžení *é > í* nebo užití koncovky *-ma* v instrumentálu plurálu.

Ke zvláštnostem lexika patří užívání dialektických slov takřka všech slovních druhů (*kyselka, strych, tuten, tuta, japa, copa, mašínovat, támle*). V textech se vyskytly i ustálené obraty (*to bilo kvaltu, neud'elá lautr ničehoš nič, jednou túdleto podruhi támleto*).

Syntaktická výstavba textů ukazuje, že šlo o projevy předem nepřipravené. Dokládají to především opakované výrazy a formulace a vybočení z větné vazby.

2.2 Střední generace

Náhrávky mluvy střední generace se mi podařilo získat od jedné ženy a dvou mužů.

Prvním informátorem (nahrávka č. 4) byla žena, která se narodila v roce 1961. V obci Bolešiny žije od narození a nikdy nebydlela jinde, kromě tří let, které strávila v učení v Plzni. Vyučila se dámskou krejčovou a tomuto povolání se věnuje rovněž po celý život.

Dalším respondentem (nahrávka č. 5) byl muž narozený roku 1959. V Bolešinech žije taktéž od narození. Vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Praze, kromě těchto let strávených v hlavním městě žije celý život v naší obci.

Druhý muž, který mi poskytl rozhovor (nahrávka č. 6), se narodil roku 1950 v Plánici. V roce 1970 byl v Bolešinech zaměstnán jako vedoucí místního obchodu, ve kterém pracoval až do svých pětapadesáti let, kdy vážně onemocněl. V současné době je v důchodu. Do Bolešin se natrvalo přistěhoval před pětadvaceti lety a spolu se svou manželkou zde posléze založili rodinu.

2.2.1 Hláskoslovné a tvaroslovné znaky

Rozbor hláskoslovné a tvaroslovné roviny provádím opět u všech tří textů mluvy střední generace zároveň.

V rovině hláskoslovné jsou nápadné tyto jevy:

Širší výslovnost dlouhé samohlásky *á*, která je vyslovována otevřeněji než jinde, je to široká výslovnost dlouhého *á* (zní trochu jako *ae* až *é*). Tento jev je přítomný téměř ve všech slovech, která obsahují samohlásku *á*, uvádím jen několik příkladů: z *bráechou* (274. ř.), *skákali sme paňáeka* (279. ř.), *šáetek* (402. ř.); *kráetki* (308. ř.), *na záekladní školu* (275. ř.); *dváe sourozenci* (274. ř.), *v roce šedesáet jedna* (274. ř.); *ňáekím spúsobem* (310. ř.), *takováe první přihoda* (400. ř.); *stráevil sem* (397. ř.); *tak náek* (398. ř.).

Dloužení samohlásek v základech slov: *bordél* (553. ř.), *dén* (554. ř.), *dřívadlo* (526. ř.), *novím rócé* (522. ř.); *f tóm* (522. ř.), *f tómtó* (522. ř.); *na pjét* (291. ř.); *něco se d'ílo* (475. ř.), *napí se* (582. ř.), *píju* (440., 441., 442. ř.), *píte* (546. ř.), *příde* (459., 484., 544., 545. ř.), *přídeš* (510. ř.), *přídu* (362. ř.), *štju* (299. ř.), *sem prožil* (433. ř.), *přišel* (416. ř.), *užil* (572. ř.), *zaštju* (298. ř.), *móc* (414. ř.), *nahórú* (297. ř.), *pomálu* (533. ř.), *tám* (286., 318., 339., 347., 352., 394., 398., 399., 405., 406., 411., 413., 414., 444., 452., 454., 455., 456., 466., 470., 487., 488., 494., 495., 496., 499., 501., 502., 503., 505., 510., 516., 523., 525., 526., 527, 528., 541., 543., 544., 545., 547., 548., 549., 550., 551., 552., 553., 557., 568., 573., 576. ř.).

Dloužení v příponách slov: *do klatóf* (281., 292. ř.).

Dlouhá koncovka v různých pádech podst. jmen: *do plzňé* (284. ř.), *pustit slepicé* (357. ř.), *f přírodé* (397. ř.), *na prodavačé* (409. ř.), *ned'elé* (423., 426. ř.), *v lesé* (437. ř.), *novím rócé* (522. ř.), *štamprdlé* (523. ř.), *velikonocé* (527. ř.).

Dlouhá koncovka u slovesných přičestí minulých: *nelíbiló* (280. ř.), *líbiló* (312., 407. ř.), *biló* (416., 492. ř.), *d'elávaló* (492. ř.), *voblíkló* (504. ř.), *nevad'iló* (556. ř.).

Dlouhé zakončení ve 3. os. sg. indikativu přítomna: *tečé* (442. ř.).

Dloužení u ostatních ohebných slovních druhů: *no co rát fšechno fšechno mimo slepici slepice na paprice* (382. ř.), *tak píju fšechno* (442. ř.), *a tak tó si mislim že je správní* (375. ř.), *do hospodi sem nechod'il tó jako bilo prože já chod'il hrát* (434. ř.), *tak já nemúžu ňikam tó* (565. ř.).

Často užívaným jevem je **douhá samohláska á v číslovce dva:** *dvá klucí* (276. ř.), *dvá muzikan'tí* (554. ř.), *dvá sourozencí* (274. ř.).

Dlouhá slovnědruhová přípona neohebných slovních druhů: *narichló* (505. ř.), *tú* (417., 439., 470., 514. ř.).

Dlouhá samohláska u předložek a spojek: *dó* (284. ř.), *pró* (328. ř.), *jakó* (417. ř.), *žé* (391., 487. ř.).

Krácení samohlásek uvnitř slova: *leta* (551. ř.), *leto* (521. ř.); *muž* (355. ř.); *sem si řikal* (435. ř.), *řikala* (512. ř.).

Krácení v koncovkách jmen a v zakončeních sloves: na kašperskejš horach (411. ř.), *játrum* (442. ř.), *po ribach* (530. ř.); *mezi tím* (294. ř.), *zdúvodňuju to tím* (381. ř.); *dam* (297. ř.), *d'elam* (293., 301., 302., 408. ř.), *d'ívam* (313. ř.), *chodím* (377. ř.), *mam* (381. ř.), *mislim* (387. ř.), *nakrmim* (479. ř.), *nechodím* (435. ř.), *nestačim* (365. ř.), *nestíham* (364. ř.), *nevihledávam* (387. ř.), *nevím* (302. ř.), *připravim* (296., 300. ř.), *řikam* (308., 317. ř.), *snažim* (366. ř.), *sňim* (383. ř.), *vidím* (364. ř.), *vim* (363. ř.), *vozim* (466. ř.), *vrtam* (390. ř.).

Některé další **příznakové starobylé jevy**:

- změny asimilační: *dá se říč že jo* (283. ř.); *dopolodne* (370., 373. ř.), (*v*)*otpolodne* (371., 374. ř.);
- změny disimilační: *faláře* (499. ř.);
- výslovnost s tupou sykavkou místo *s*: *šel štu studovat* (344. ř.), *mňeli šví sví* (456. ř.);
- depalatalizační jevy: *fkuchince* (279. ř.); *konskej* (518. ř.);

V rovině tvaroslovné jsou příznakové některé koncovky:

Substantiva:

Dlouhá koncovka -í v 1. p. r. muž. podst. jmen, zájmen, číslovek základních: *číšníci* (412. ř.), *funebáci* (473. ř.), *chlapci* (471. ř.), *kluci* (276., 459., 465. ř.), *muzikanti* (539., 554. ř.), *psi* (562. ř.), *sourozenci* (274. ř.), *svadepčani* (506. ř.), *taťi* ve smyslu táta (328., 370. ř.); *fšichňi* (529., 532., 559., 560. ř.); *čtíři*, *štíři*, *tří*, (p. p.).

Morfologizované podoby rodinných jmen na -ojc: *Fantojc* (499. ř.), *Horojc* (469. ř.), *Hroudojc* (448. ř.), *Kovandojc* (531. ř.).

Koncovka -om ve 3. p. množného čísla podst. jmen všech tří rodů: *Beránkom* (484. ř.), *Kovandom* (p. p.), *Valečkom* (p. p.); *králíkom*, *kuřatom*, *slepicom*, *vořcom* (p. p.), *zvířatom* (321. ř.). Tato koncovka se užívá téměř bez výjimky ve 3. p. rodinných jmen i u názvů zvířat.

Přídavná jména přivlastňovací:

V mluvě jsou většinou buď nářeční ustrnulé tvary příd. jmen přivlastňovacích: *manželovo rodiče*, *g manželovo rodičúm* (p. p.); nebo místo přivl. adjektiva užije mluvčí genitiv sg. substantiva: *g manželki rodičúm*, *manželki rodiče*; méně často se objeví náležité tvary shodné se spisovnou češtinou: *g manželčiňe rodičúm* (375. ř.), *jaňina bráchi* (461. ř.).

Adjektiva, zájmena, číslovky žen. rodu téže deklinace:

Zachování rozdílu mezi tvary gen. a dat. lok. sg. feminin tvrdého sklonění přídavných jmen, rodových zájmen, číslovek: *do tí hospodi* (380. ř.), *do tí plzně* (285. ř.), *s tí školi* (405. ř.); *vhledem g mej nemoci* (442. ř.); *v malej zahrátce* (318. ř.), *f pláňickej škole* (400. ř.), *na pláňickej ulici* (331. ř.), *na zemňed'elskej škole* (348. ř.); *ve svej rod'iňe* (372. ř.), *f tej praktickej část'i* (288. ř.); *po pátej hod'iňe* (420. ř.), *ve štvrtej tříd'e* (401. ř.), *v šestej tříd'e* (403. ř.).

Príznačným jevem je záměna 3. pádu osobního bezrodého zájmena za 4. pád a opačně: *to mi bavilo* (437. ř.), *to mi deptalo* (337. ř.), *to mi jako nebavilo* (461 ř.), *to mi jako netáhlo* (436. ř.), *tadi mi překvapilo* (486. ř.), *to mi zase pro to pošlou* (514. ř.); *maruška t'e to řekne* (547. ř.).

Skloňování zájmena *ten* v plurálu se přiklání k měkkému typu: *t'ich pjet* (277. ř.), *do t'ich pjetapadesáti* (419. ř.), *s t'ich domácích prací* (301. ř.), *t'im lidem* (556. ř.), *t'im mňeskím* (336. ř.), *nelíbí t'im tomu vokolí* (367. ř.).

Zájmena měkkého skloňování zase mají tvary podle tvrdého typu: *vo čom*, *vo čompa* (p. p.), *po ňom* (534. ř.).

Celočeské jevy hláskoslovné a tvaroslovné:

Protetické v- : *z voctupem času* (308., 313., 320., 325. ř.), *vofce* (357. ř.), *vokolí* (367. ř.), *bilo šest voltárů* (490. ř.); *voblečení* (506. ř.), *vospalá* (426. ř.), *vostatní* (322., 360. ř.); *von* (472. ř.), *voňi* (455. ř.), *vono* (467. ř.); *vobjehnu* (479. ř.), *voblíkat* (350. ř.), *to se voblíkló* (504. ř.), *vodehrával* (501., 502. ř.), *vodešel* (500., 526. ř.), *vodevřel* (472. ř.), *já je vodnes* (449. ř.), *vopravoval* (480. ř.), *vopsluhovali* (412. ř.), *stromi sem vostřihával* (481. ř.), *votklid'it* (298. ř.), *votpočívalo se* (394. ř.), *nevopřežovali* (350. ř.); *abi bilo vokolo heski* (393. ř.), *vokolo chalupi* (374. ř.), *vokolo mňe* (367. ř.), *vod jednoti* (432. ř.), *vod jezede* (329. ř.), *vod listopadu* (353. ř.), *vod malička* (363., 369. ř.), *vod ňej* (466. ř.), *vod rána* (479. ř.), *vot dvaceři let* (418. ř.), *vot franti* (466. ř.), *vot první* (282., 330. ř.), *vot šeski* (330. ř.), *vot šestři* (294. ř.), *vot kostela vot schodú* (454. ř.), *vot tútoho* (458. ř.).

Diftongizace *y > ej*:

a) v základu slov: *do kamejku* (371., 372. ř.), *tejden* (285. ř.), *do tejdne* (380. ř.); *bejt* (344., 361., 386., 389. ř.), *bejvávalo* (489. ř.), *vimejšleli* (475. ř.);

b) v zakončení adjektiv a zájmen: *bježnej den* (418. ř.), *za celej život* (425. ř.), *heskej život* (433. ř.), *na kašperskejch horach* (411. ř.), *připravenej rum* (471. ř.), *stejnejskeho rituál* (372. ř.), *človjek založenejskeho* (363. ř.), *fizicki založenejskeho* (338. ř.), *ne že bich bil závislej* (378. ř.); *žák kterejskeho bil ctižádostivejskeho* (313 – 314. ř.), *ňákej starejskeho frak* (507. ř.), *bil to takovejskeho velkej šok* (331 – 332. ř.); *to snat každej ví* (399. ř.), *ňákej takovejskeho* (383. ř.), *ňákej ten bazén* (394. ř.), *do ňákejch třiceti let* (502. ř.), *takovejskeho človjek* (363. ř.), *sem takovejskeho* (366. ř.), *sen takovejskeho je* (391. ř.).

Úženi é > í:

a) v základu slov: *do desíti kluků* (413. ř.), *na mlíce* (386. ř.), *mlíko* (385., 386. ř.), *mlíková políčka* (384. ř.);

b) v zakončení adjektiv, zájmen, řadových číslovek: *ženský* ve smyslu ženy (472., 496., 498., 499. ř.), *pro čerství rohlíky* (421. ř.), *dámský sako* (289. ř.), *dobří zdraví* (307. ř.), *tak sem střídal dovolení* (417. ř.), *d'ectví bilo heský, krátký, naplnění* (308 – 309. ř.), *bilo krásný* (412. ř.), *loňského roku* (478. ř.), *d'eři malí* (428. ř.), *míčový různí hři* (279. ř.), *fšechno možný* (436. ř.), *nádherní učení* (411. ř.), *co je novího* (381. ř.), *je to nutný* (359. ř.), *oblíbení jídlo* (306. ř.), *obroský mindráky* (333. ř.), *pjekný d'ectví* (396. ř.), *plemenářskému podniky* (352. ř.), *kočičky bili posvjecení* (451. ř.), *ne moc slatký pijy fšechno hořký* (441. ř.), *zážitky bili spojení* (323. ř.), *to je správný* (375. ř.), *ke kamarádům který bili trvalí* (310. ř.), *parti veliký* (312. ř.), *vize veliký budoucnosti* (395. ř.), *vesnický d'eři* (332. ř.); *takoví ti bježní domácí práce* (300. ř.), *takoví ti bježní vjeci* (373. ř.), *f takovím velkým rosahu* (374. ř.); *mí přectavi, mí seberealizování* (343. ř.), *ňáký problémi* (389. ř.), *ňáký přectavi* (344. ř.), *ňáký úkoli* (368. ř.), *něčeho jiního* (315. ř.), *to sme mñeli sví rajoni* (452. ř.), *takoví ti lechčí salátí* (306. ř.), *takoví příhodi* (405. ř.), *takoví vazbi* (311. ř.); *tomu druhému* (303. ř.), *do pátí třídi, ot šestí do devátí* (282. ř.); *voblíkat* (350. ř.).

Zcela běžně se také vyskytuje **záměna hlásky č za š**: *pjetaštiricet let* (408. ř.); *štiriadvacet hod'in* (360. ř.), *štvrt hod'ini* (358. ř.), *ve štvrt na pjét* (291. ř.), *kolem púl štvrtí* (295. ř.), *přet púl štvrtou* (295. ř.), *štrnác dní* (340. ř.), *po štrnácti dnech* (341. ř.), *mezi púl šestou třištvrté na šest* (356. ř.), *ve štvrtej tříde* (401. ř.); *štvrtek* (p. p.).

Tvary vzniklé tzv. haplogií: **ňák** (283., 291., 398., 425., 439., 488., 491., 492., 493., 509. ř.), **ňáká** (329., 356., 392., 499., 515., 557. ř.), **ňákej** (383., 394., 447., 507. ř.), **ňákejch** (501., 502. ř.), **ňákí** (305., 344., 368., 373., 389., 467., 493., 552. ř.), **ňákím** (310., 342., 343. ř.), **ňákou** (324., 478. ř.);

Zjednodušování souhláskových skupin vlivem nepečlivé výslovnosti: *čovjek* (571., 577., 578. ř.), *čovjek* (481., 482. ř.), *čovek* (476., 515., 526. ř.), *s pořbu* (470. ř.), *kerí bilo* (351. ř.), *s kerím sem hrál* (579. ř.), *takoá* (422. ř.), *takoí* (456. ř.); *dicki* (278., 323., 324., 427., 448., 452., 459., 462., 466., 468., 470., 517., 523., 524., 536., 538. ř.), *neska* (492., 497., 532. ř.), *nómáňe* (560. ř.); *dibi* (552. ř.), *diš* (277., 281., 296., 297., 302., 303., 305., 360., 414., 431., 459., 470., 476., 482., 495., 499., 500., 508., 510., 524., 537., 557., 561., 564., 574., 581. ř.), *esli* (517. ř.), *jesi* (569., 570. ř.), *prože* (411., 434. ř.); *vhledem g mej nemoci* (442. ř.).

V tvarosloví je běžná koncovka instrumentálu plurálu na **-ma**: *s koňma* (397., 406., 505., 506. ř.), *s prázňinama* (323. ř.), *naplňení všema radostma* (309. ř.), *nat ňekteríma vjecma* (388. ř.).

V jednom případě se objevila obecněčeská koncovka: *ve dvouch sme choďili* (502. ř.).

Příčestí minulé činné je v rodě mužském bez **-l**, je-li kořen slovesa zakončen na souhlásku: *moch* (406. ř.), *nakop* (404. ř.), *nečuch* (338. ř.), *přibjech* (512. ř.), *já bich řek* (369. ř.), *se trch* (529. ř.), *vines* (404. ř.), *vitach* (560. ř.), *vitrch* (404. ř.), *vivet* (560. ř.), *sem to vobjech* (451. ř.), *já je vodnes* (449. ř.).

2.2.2 Lexikum

Co se týče lexikálního plánu, vytýkám opět jen slova příznaková. U jevů, které se v textech vyskytly ve více případech, uvádím jen několik příkladů.

Podstatná jména: *pochovával se tám bakus* (495. ř.) – masopustní zvyk; z *Bakchus*, latinské podoby názvu řeckého boha vína (ESJČ: 43); *díl* – přidělený pozemek (329. ř.); *skákali sme paňáka* (279. ř.) – dětská hra, *fšechni štanda sem vodehrával* (502. ř.) – štando, loučení se svobodou (pravděpodobně z něm. *r Stand*; podobně *štrandrle* – zastaveníčko); *štamprdlé* (523. ř.) – kalíšek, stopka alkoholu (z rak.-bavor. nářečí; zdrobnělé od *Stamper* > *Stamperl* n. *Stampferl* DBW), neutrum (ESJČ: 623), zde však užíváno jako femininum: *dicki to uš potom bila štamprdlé* (523. ř.); *violák* – typ bicího nástroje (535. ř.); *nemam s toho depku* – depresi (379. ř.), *lahváče* – lahvové pivo (378. ř.).

Zájmena: příznaková svým tvarem jsou **ukazovací zájmena:** *tuti* (526. ř.), *tueti* (539. ř.), *túeti* (493. ř.), *tuto* (305. ř.), *túto* (406., 421., 424., 437., 467., 474., 487., 493., 501., 523., 549., 558. ř.), *tútoho* (458. ř.); obecněčeská jsou: *takovídle* (562. ř.), *tudleta* (578. ř.).

Příznaková svým tvarem a výslovností jsou nejen zájmena: *copa tadi budou d'elat* (473. ř.), *copa bich řek* (531. ř.), ale i zájmenná příslovce: *gdepa sem* (556. ř.), *japa to bilo* (521. ř.).

Slovesa: *na novej rok sme chodili bokálovat* (517. ř.) – novoroční zvyk (přesný popis viz přepis nahrávky č. 6; jde o připíjení; souvisí s ním. *Pokal* převzatým z fr. *bocal* – pohár; DBW); *tadi mňe překvapilo žé se chodí chřístat* (487. ř.) – řehtat, velikonoční zvyk, *ta uš se nám moc nešikovala* „nehodila se“ (278. ř.), *abi nám nezmetala* „nepotratila“ (561. ř.), *né ňák abich se vožíral* „opíjel“ (440. ř.), *zvostal sem* „zůstal jsem“ (415., 417. ř.).

Příslovce: *jináč* (405., 424., 493., 507., 509., 530. ř.), *něgda* (432., 438., 510. ř.), *pozdějš* (319. ř.), *skraje* (426. ř.), *tále* (535., 556., 567. ř.), *tet'ka* (290. ř.), *tdle* (320. ř.).

Předložky: v textech se vyskytla **absence předložky k:** *každou ned'eli se jelo babičce* (372. ř.), *f pond'elí uš deme zase do husi a pátek beránkom* (483. ř.); a naopak také **nadbytečné užití předložky:** *posedlí z ribama* (529. ř.).

Spojky: nejčastěji užívanou spojkou je **podřadící spojka** párová *když – tak:* *diš nás bilo tich pjet tak vječinou sme se kamarád'ili* (277. ř.), *diš je heski tak du na zahradu* (297. ř.), *diš potom dlouho nešiju tak ráda něco ušiju* (302. ř.), *gdiš sem přišel ze školi tak napřet bilo učeňí* (316. ř.); *spíš ze srandi jó neš* (465. ř.) – zde je než skutečně spojka.

Částice: velice častým jevem je výskyt **částice no** v různých obměnách (*nó, nu*): *no tak moje d'ectví* (273. ř.), *no sem tam zatancovat* (304. ř.), *potom teprve bila ňáká zábava nu* (329. ř.), *pivo mam rát nó* (379. ř.), *nó a přihot ze školi mam dost* (399. ř.).

Dále se vyskytly **citoslovečné výrazy:** *ježíš* (472. ř.), *ježíš marjá* (474. ř.); *a tradá uš se šlo* (507. ř.), *a plác* (508. ř.).

V textech nahrávek střední generace je také patrný větší výskyt takzvaných **parazitních slov a floskulí**, které pomáhají mluvčímu získat čas, například k promyšlení si toho, co říct dále. Jak je patrné z jednotlivých textů, mluvčí si během svého mluveného projevu „oblíbí“ jeden, nebo i více výrazů, které následně užívá, a to zcela automaticky a zřejmě i nevědomě. Díky svému přímému pozorování mohou také říci, že někteří mluvčí

neužívali tyto výrazy pouze během našeho rozhovoru, kdy byli pravděpodobně pod tlakem situace, ve které se ocitli, ale užívají tato slova i během mluvy ve zcela běžných situacích.

Parazitní slova: v podstatě (314., 326., 335., 336., 337., 348., 356., 360., 361., 366., 367., 374., 376., 384. ř.), **prostě** (311., 335., 360., 363., 364., 365., 371., 373., 376., 377., 380., 383., 384., 386., 387., 388., 391., 437., 451., 453., 456., 496., 500., 518., 534., 562., 570., 580. ř.), **vlastně** (274., 275., 277., 281., 285., 286., 287., 288., 290., 292., 293., 294. ř.).

Floskule: jak se říká (337., 360., 361., 376., 378., 383., 387., 388. ř.), **ňákým způsobem** (310., 337., 343., 373. ř.), **s odstupem času** (308., 313., 320., 325. ř.).

Objevily se zde také **ustálené obraty**: *a kort skraje* „a obzvlášť ze začátku“ (426. ř.), *čověk valí voči* (577. ř.), *furt něco se dílo* (475. ř.), *nat některýma věcma mávnu rukou* (388. ř.), *nedělám z toho vědu* (442. ř.), *nenatahnu ráfy* (571. ř.) – obměna rčení „natáhnout bačkory, brka“ ve význ. zemřít; v tomto rčení užil mluvčí německou výpůjčku v nářečním středobavorském tvaru (*ráf* < *reif*, *reifen* se změnou *ei*>*á* „obruč u kola“); *udržujou fest* „pevně, stále“ (465. ř.).

2.2.3 Syntax

Způsob výstavby promluvy jednotlivých mluvčích opět ukazuje na nepřipravenost jejich mluveného projevu. Neuvádím všechny jevy týkající se syntaktického plánu, které se vyskytly v jednotlivých promluvách, kvůli velmi častému a pravidelnému výskytu, ale jen příklady, které dokládají právě nepřipravenost mluveného projevu. Typické rysy takového druhu projevu jsou:

Opakované výrazy, formulace: *mňela sem kamarátky mňela sem v bolešinech kamarátky* (277. ř.), *dó do plzně* (284. ř.), *mňela sem vlasně tejden praksi sem mňela f klatovech* (284. ř.), *pak sem začla po viučení tak sem začla* (289. ř.), *mam s toho radost diš diš se mi to povede* (303. ř.), *oblíbení oblíbení* (306. ř.), *zdraví dobrí zdraví* (307. ř.), *provedli ňákou dicki ňákou volovinu* (324. ř.), *potom to bilo tak že doma bila doma bilo* (327. ř.), *otec přišel tať přišel* (328. ř.), *jel pro pró krmeňi* (328. ř.), *bil to bil to takovej velkej velkej šok* (331. ř.), *aspoň já já jako sem mňel* (333. ř.), *to bili asi takoví nejkrásnější léta nejlepší nejkrásnější léta tadi bili* (345. ř.), *po škole po škole* (351. ř.), *jak je jak je to nutní* (359. ř.), *se*

snažim snažim (366. ř.), mňela takto takto (376. ř.), rát rát (380. ř.), fšechno fšechno (382. ř.), náki náki (389. ř.), dvje dvje (391. ř.), oázu oázu (392. ř.), heski vibavená jo vibavená (393. ř.), nechodim a nechodim (435. ř.), svjetit kočički jó proutki (446. ř.), trošku jenom tak jenom (465. ř.), tak do nákejch do nákejch třiceti let (501. ř.), sme mívali mňeli koňe (524. ř.), to je to je po tátovi (536. ř.), fšichňi fšichňi (560. ř.).

Vybočení z větné vazby: *moje d'ectví narodila sem se (273. ř.), kde sem vlasňe sme mňeli (287. ř.), na co bil d'il tadi jetele (329. ř.), neumňeli sme uđelat skákat přes kozu (335. ř.), já sem cht'el sem jít (339. ř.), to co sem si nákim spúsobem co jako sem mňel náki přectavi (343. ř.), že prost'e nevíhledávam nejsem ten tip (387. ř.), vim žé bich sen takovej je (391. ř.), abi mňela abi bilo vokolo (393. ř.), po škole sem višel školu (409. ř.), u nás rodina bila přestože se mi líbila příroda cht'el sem d'ělat to ale šel sem (409. ř.), protože tu bili nejdřív tadi začínal pekař (419. ř.), a ti sem přišel sem s kostela (446. ř.), gdo přišel pláňice d'elila (453. ř.), a gdo přišel tak sme se poprali (455. ř.), musí čojek na zahrad'e stromi sem vostřihával (481. ř.), takže já se to je furt (482. ř.), né tám se túto to bilo aš tadi sem koukal (487. ř.), f každej chalupje připraveno a leta tám taki tám se višlo (551. ř.), je to vopčas zašišlam (566. ř.), to sou třikrát se tám jede se dostane jedna (573. ř.).*

Postupné upřesňování sdělení s přerušením a opravami: *jak se říká nó jak se tomu říká tomu dopku nebo jak se (378. ř.), depku nemam s toho depku (379. ř.), mimo slepici slepice na paprice slepika na slepice na paprice (382. ř.), kúži z drúbeže drúbeží kúži (385. ř.), samozřejmě škraloupi mlíko ze škraloup škraloupi na mlíce (385. ř.), rát se vrtam v zemi ve hnoji v zemi a ve hnoji (390. ř.); já to řík já doma to zdúvodňuju tím že to je i že to mam f popisu práce (381. ř.), no vono je to voňi to na chocku je to prost'e hrnec (518. ř.).*

Začátky promluv: *no tak (273., 291. ř.), no, nó (274., 276., 278., 290., 292., 298., 300., 302., 303., 304., 331., 345., 351., 355., 371., 377., 382., 394., 399., 415., 424., 431., 438., 440., 443., 450., 467., 476., 486., 494., 528., 571., 580. ř.), nó pak (286., 289., 500., 574. ř.), tak diš (297. ř.), gdiš (316., 362. ř.), potom (319., 357. ř.), tak (339. ř.), nu (347., 352., 433. ř.).*

Konce promluv: *no, nó (280., 299., 304., 387., 406., 436., 460., 471., 480., 482. ř.), tečka (309. ř.), to (319., 433., 481., 517., 542., 578. ř.), tak tó (329. ř.), nu (329., 347., 376. ř.).*

Kontaktné prostriedky: *že jo* (300., 327., 328., 339., 343., 347., 348., 349., 356., 370., 381., 468., 490., 497., 509., 582. ř.), *jo* (337., 361., 399., 423., 427., 429., 437., 451., 454., 480., 486., 494., 510., 519., 522., 558. ř.), *né* (374., 424., 500., 574. ř.), *víš* (459. ř.), *hele* (582. ř.).

2.2.4 Shrnutí

Mluva střední generace obsahuje tyto nářeční rysy: dloužení samohlásek v základech slov (*příde, pomálu, tám*), v příponách (*do klatóf*) a v koncovkách slov různé slovně druhové příslušnosti (*pustit slepicé, fšechnó, nelíbiló*). Méně časté je krácení samohlásek uvnitř slov (*leto, říkala*), v koncovkách jmen a v zakončení sloves (*po ribach, mezi tím, sňim*). K typické nářeční výslovnosti patří také širší výslovnost dlouhé samohlásky *á* (zní trochu jako *ae* až *é*). Tento jev je přítomný téměř ve všech slovech, která obsahují samohlásku *á* (z *bráchou, v roce šedesát jedna, někým způsobem*). V rovině tvaroslovné jsou příznakové některé koncovky: dlouhá koncovka *-í* v 1. p. r. muž. podst. jmen, zájmen, číslovek základních (*klucí, fšichní, tři*), morfologizované podoby rodinných jmen na *-ojc* (*Hroudojc, Horojc, Fantojc*) a koncovka *-om* ve 3. p. množného čísla podst. jmen všech tří rodů (*beránkom, vofcom, zvířatom*). K dalším jevům patří zachování rozdílu mezi tvary gen. a dat. lok. sg. feminin tvrdého sklonění přídavných jmen, rodových zájmen, číslovek (*do tí hospodi, vhladem g mej nemoci, na zemňed'elskej škole, po pátej hod'iňe*), záměna 3. pádu osobního bezrodého zájmena za 4. pád a opačně (*to mi bavilo, maruška ťe to řekne*). Skloňování zájmena *ten* v plurálu se přiklání k měkkému typu (*ťich pjet, do ťich pjetapadesáti, ťim lidem*) a zájmena měkkého skloňování mají zase tvary podle tvrdého typu (*po ňom, vo čom*). V mluvě jsou většinou buď nářeční ustrnulé tvary příd. jmen přivlastňovacích (*manželovo rodiče, g manželovo rodičúm*), nebo místo přivl. adjektiva užije mluvčí genitiv sg. substantiva (*g manželki rodičúm, manželki rodiče*). Často užívaným jevem je dlouhá samohlásky *a* v číslovce dva (*dvá sourozenci, dvě klucí, dvě muzikanti*).

V mluvě střední generace se také často objevují celočeské rysy, jedná se především o protetické *v-*, diftongizaci *y > ej*, úžení *é > í* a užití koncovky *-ma* v instrumentálu plurálu.

Co se týče lexikálního plánu, v mluvě střední generace se vyskytují nářeční výrazy včetně výpůjček z němčiny (*túto, chřístat, bokálovat, štamprdlé*), slova expresivní (*depka, lahváč*), ale také parazitní slova (*prostě, vlastně, v podstatě*) a ustálené obraty (*nedělám z toho vědu, nenantahnu ráfy*).

Syntaktický plán textů ukazuje nepřipravenost mluvčích při jejich mluvených projevech.

2.3 Nejmladší generace

Nahrávky běžné mluvy nejmladší generace, tj. mých vrstevníků, jsem získala díky rozhovorům se dvěma ženami a jedním mužem.

První informátorka (nahrávka č. 7) se narodila roku 1989 a v Bolešinech žije od svých čtyř let; předtím bydlela po dvou letech ve vsích, které jsou správnými částmi obce Bolešiny a obě se nacházejí ve vzdálenosti zhruba 3 km od Bolešin. Žena nyní většinu času tráví v Českých Budějovicích, kde studuje druhým rokem na univerzitě. Tato skutečnost má, jak je patrné z textu, značný vliv na její mluvu – pokud hovoří o škole, mluví téměř spisovně.

Druhou respondentkou (nahrávka č. 8) je žena, která žije v Bolešinech od svého narození, tj. od roku 1991. V současné době studuje na vysoké škole v Praze. Nemluví však středočeským dialektem a v domácím prostředí neuvádá ani spisovného jazyka. Důvod může být v tom, že je v hlavním městě jen několik měsíců a i tam se stýká ve volném čase s lidmi z Klatovska.

Třetím respondentem (nahrávka č. 9) je muž narozený v roce 1987. V naší obci žije od narození, nikdy nebydlel jinde. Jelikož se vyučil v Klatovech a také zde pracuje, jeho projev je minimálně ovlivněn mluvou obyvatel jiných nářečních oblastí.

2.3.1 Hláskoslovné a tvaroslovné znaky

Rozbor hláskoslovné a tvaroslovné roviny provádím u všech tří textů mluvy nejmladší generace současně.

V rovině hláskoslovné jsou nápadné tyto jevy:

K dialektologické výslovnosti řadíme **zvláštnost ve výslovnosti dlouhé samohlásky á**, vyslovované široce; dlouhého á zní trochu jako *ae* až *é*: *bramboráék* (773. ř.), *potom guláěš hovjezí guláěš* (666. ř.), *s řima svíma kamaráédama* (657. ř.), *mongomeráék* (903. ř.); *ňáékí vzorki* (607. ř.), *potřebuju ňáékí zázemí* (819. ř.), *do ňáékího jakobi baru* (656. ř.), *v ňáékích kuchiňkáech* (696. ř.); *do páétí třídi* (801. ř.).

Dloužení samohlásek v základech slov: *snažim se diš to dé* (627. ř.), *co zrovna já co je třeba* (863. ř.), *protože to zase musí jáct* (852. ř.), *vopčas ňegdo přáide* (864. ř.), *co zrovna se*

rozbíjí (851. ř.), **rozbíje** se nějaký stroj (830. ř.), *dicke se nějaká sranda stála* (803. ř.); *sme mňeli hraček strašně móc* (586. ř.), *dibi mi mamina tám nezahnala* (807., 809., 818., 828., 846., 849., 851., 862., 884., 885. ř.).

Dloužení v příponách slov: *sme mňeli dobrej takovej kolektíf* (802. ř.), *po třech tejdnech* (628. ř.), *objetovali tomu celej život* (585. ř.).

Dlouhá koncovka v různých pádech podst. jmen: *a jídló já nevím* (871. ř.), *za koňé* (889. ř.), *pivó moc nemusim* (663., 868. ř.), *jedu do práce* (849., 859. ř.), *musim pást slepicé* (730., 841. ř.).

Dlouhá koncovka u slovesných příčestí minulých: *uš se mi to taki staló* (875. ř.), *nebo bi to za chvilku zaňikló* (847. ř.); zdloužená kmenotvorná přípona: *vopravujem co zrovna se rozbíjí* (851. ř.).

Dlouhá koncovka u ostatních ohebných slovních druhů: *kolektif bil dobrěj* (706. ř.); *a voňi có* ve smyslu: a oni říkají: „Có?“ (896. ř.), *nó podle toho có* (736. ř.), *a tó a granule se jim taki dávaj* (731. ř.), *diš třeba loupe brambori škrabe tak tó tak škrabat brambori* (736. ř.).

Dloužení samohlásky a v základní číslovce **dva**: *dvá klucí, bili tam dvá* (p. p.).

Dlouhá slovnědruhová přípona neohebných slovních druhů: *musíš jí to říst úplně spisovně* (880. ř.); *musela sem jezdit se sekačkou nebó s motičkou vokopávat* (642. ř.); *taki se tomu říká eště hm no uš si nefspomenu* (905. ř.), *liďi jako jó sice uš někerí po tom půl roce* (709. ř.), *tak ta říká jó vi říkáte takoví ti d'ivní slova* (779. ř.), *i červení si dam ale né něk moc* (662. ř.), *u nás se teda nedodrzuje to že bi jako jednou něk přechodní rok chod'ili šupat holki to né* (686. ř.), *tak to uš moc né* (755. ř.), *hodně motorki a auta takšé to je taki muj velkej koňiček* (643. ř.).

Krácení samohlásek uvnitř slova: *muj koňiček* (641., 643. ř.); *diš třeba brambori škrabe* (736. ř.), *řikam* (883. ř.), *řikal* (883. ř.), *řikáš* (884. ř.), *řikáme* (903. ř.), *řikali* (903., 905. ř.), *škrabat brambori* (736. ř.), *tahli* (835. ř.).

Krácení v zakončeních jmen: zejména v 6. p. pl. feminin, neuter, ale i maskulin: *po babičkach* (688. ř.), *na motorkach* (591., 635. ř.), *vo prázňinach* (769. ř.), *f saunach* (725. ř.), *f'tich skleňičkach* (868. ř.); *na praktikach* (677. ř.); *na bobach* (806. ř.).

Krácení ve tvarech zájmen: *s někým jiním* (700. ř.), *s ním* (634. ř.), *jak se s tím smíří* (614. ř.), *nehledam za tím nič víc* (647. ř.), *s tím mam dobrej stach* (634. ř.).

Krácení ve slovesných tvarech: *dam* (647. ř.), *fořim* (635. ř.), *jezdřim* (634. ř.), *mam* (634., 695. ř.), *si misřim* (706. ř.), *nehledam* (647. ř.), *nemusřim* (653. ř.), *nerozumřim* (882. ř.), *nesnářim* (728. ř.), *nevidam* (710. ř.), *nevřim* (697. ř.), *řídřim* (664. ř.), *řikam* (883. ř.), *předělávam* (818. ř.), *snařim se* (629., 630. ř.), *sňim* (738. ř.), *spřim* (728. ř.), *srovnam* (708. ř.), *ud'elam* (865. ř.), *vracřim se* (623., 670. ř.), *znam* (890. ř.).

Některé další příznakové starobylé jevy:

– změny depalatalizační: *kuchinku* (716. ř.); *neved'ela* (847. ř.);

V rovině tvaroslovné jsou příznakové některé koncovky:

Substantiva:

Dlouhá koncovka -í v 1. p. muž. rodu podst. jmen, zájmen, číslovek základních: *blpcí* (p. p.), *buraňí* (814. ř.), *hasičí, chlapí* (p. p.), *klucí* (686. ř.), *sportofcí*, (p. p.); *fšichňí* (680. ř.), *čtiří, štirí, tří* (p. p.).

Morfologizované podoby rodinných jmen na -ojc: *Karáskojc* (p. p.), *Kovandojc* (589. ř.), *Kubjenojc, Michalojc, Somrojc, Valečkojc* (p. p.).

Koncovka -om ve 3. p. množného čísla podst. jmen všech tří rodů: *králikom* (730., 733. ř.), *Koriťákom, Kovandom, Kubjenom, Michalom, Somrom, Valečkom* (p. p.).

V textech se vyskytly i koncovky: *jinak se pečou ti mazanci* (797. ř.) – podst. jméno má být skloňováno podle vzoru stroj, ale zde užitá oživotňující koncovka ze vzoru muž; *učeňímu sme moc nedali* (806. ř.) – užití koncovky podle adjektivní deklinace vzoru jarní.

Přídavná jména přivlastňovací:

Specifická jsou opět přídavná jména přivlastňovací. Mluvčí užije nářečního ustrnulého neutrového tvaru příd. jm. přivlastňovacího: *bráchovo pes, bráchovo kamarátka, bráchovo*

d'íte (p. p.). Stejně často užije místo přivl. adjektiva genitiv sg. substantiva: *ségri kamarátka* (876. ř.), *ségri pes*, *ségri d'íte* (p. p.).

Adjektiva, zájmena, číslovky téže deklinace:

Zachování rozdílu mezi tvary gen. a dat. lok. sg. feminin tvrdého sklonění přídavných jmen, rodových zájmen, číslovek: *do pátí třídi* (595., 699., 801. ř.), *od šestí do devátí třídi* (596. ř.), *po tom půl roce tí školi* (710. ř.), *s tí střední* (708. ř.); *f každej rod'ine* (692. ř.), *vo takovejdle* (884. ř.), *f tej laboratoři* (627. ř.), *f tej přírode* (837. ř.), *f tej škole* (704. ř.), *na tej vesnici* (586. ř.), *po tej pátej třídě* (808. ř.), *při tej škole* (837. ř.).

Příznakovým jevem je záměna 3. a 4. pádu osobního bezrodého zájmena já: *práce je to teda časovje náročná ale mi to strašně baví* (610. ř.), *protože mi baví vlasně d'elat ti motorki* (818. ř.), *co mi baví* (843. ř.), *to už mi naučil taťka* (867. ř.), *tak mi asi víc tahli ti zvířata* (835. ř.), *dištak se mi můžeš ptát* (811. ř.), *diš sem bil mlačí tak mi asi víc tahli ti zvířata* (834. – 835. ř.); *copa eš'ě bich t'e tak povjed'el* (816. ř.), *diš t'e řeknu voráňi* (889. ř.).

Užití kratšího tvaru zájmena v důrazovém postavení (na místě *mně*): *vono jich je strašně moc, mi te' napadaj jenom tihle* (681. ř.).

Skloňování zájmena ten v plurálu se přiklání k měkkému typu: *t'ich je* (738. ř.), *t'ich sedum a půl hodini* (850. ř.), *t'im králikom* (733. ř.), *po t'ich patnácti* (744. ř.), *vo t'ich štamprlich* (758. ř.), *f t'ich skleňičkach* (868. ř.), *s t'ima svýma kamarádama* (657. ř.).

Zájmena měkkého skloňování zase mají tvary podle tvrdého typu: *vo čom*, *vo čompa*, *po ňom*, (p. p.).

Celočeské hláskoslovné jevy:

Protetické v- : *do vobjeda* (669. ř.), *k vobjedu* (680. ř.), *voči* (782. ř.), *naplánovaní vopravi* (860. ř.), *voráňi* (891. ř.); *vobičejní jídlo* (873. ř.), *vobičejnímu kolečku* (895. ř.), *voblíbení* (738. ř.), *vochucenou minerálku* (756. ř.), *voplechovanej kašel* (899. ř.); *von* (724., 883. ř.), *vona* (782., 878., 879. ř.), *vono jich je* (681. ř.), *vono se to menuje* (750. ř.), *voňi* (815. ř.); *abi to trochu vocejpalo* (826. ř.), *vodbidu* (850. ř.), *vokopávat záhoni* (642. ř.), *vopejkali se buřti* (591. ř.), *vopravuju* (828. ř.), *vječina mladejch ti báli votcuzuje* (845. ř.), *voráňi s kerím se vovorávalo* (891. – 892. ř.), *abich se vožíral* (871. ř.); *votpoledne* (789. ř.), *vopčas* (628., 650., 749., 833., 863., 864. ř.), *tam vocat' ňegde* (781. ř.); *vo co de* (683., 778. ř.), *vo čem* (679. ř.), *vo domu k domu* (790. ř.), *vo hodně vo hodně lepší* (726. ř.), *vo hodně draší* (754. ř.),

vo něco se d'elit (719. ř.), vo prázňinách (769. ř.), vo tich štamprlich (758. ř.), aňi se vo to třeba nezajímaj (792. ř.), vo vikendech (858. ř.); vod mala (638., 648. ř.), vod mamini (839. ř.), vod mího řemesla (865. ř.), vod roka (791. ř.), každá vot ňekut jinut (717. ř.), vot pardubic (772. ř.), vot sestřeňice (765. ř.), vot šestí (830. ř.), vot školi (750. ř.), vot tí dobi (665. ř.), vot začátku vod malička (740. ř.), že to takle slišela vo t'ech s kteríma chodíla (781. ř.); vopravdu (663. ř.).

Diftongizace ý > ej:

a) v základu slov: *bejt* (660., 672., 880. ř.), *sejra třeba smaženej* (873. ř.), *strejda* (589. ř.), *přes tejdén* (636., 861. ř.), *po třech tejdnech* (629. ř.), *tři tejdni* (635. ř.), *vejla* (593. ř.), *vejsluška* (786. ř.), *na vejšce* (598. ř.), *s vejškou* (709. ř.), *abi to trochu vocejpalo* (826. ř.), *vopejkali se buřti* (591. ř.);

b) v zakončení slov: *muj bježnej den* (848. ř.), *celej život* (585. ř.), *kolektif bil dobrěj* (706. ř.), *s tím mam dobrej stach* (634. ř.), *vječina bila mňeskejch* (813. ř.), *starej gimpl* (601. ř.), *velkej barák* (631. ř.), *velkej koňiček* (643. ř.), *velkej pátek* (784. ř.), *velkej plac* (820. ř.), *zelenej čtvrtek* (785. ř.); *to uš sem ňákej naučenej* (866. ř.), *takovej širokej vibjer* (637. ř.), *takovej hodně velkej skok* (719. ř.); *každej vikent* (627. ř.), *na pokoji kterej nemňel* (713. ř.), *ňákej beránek* (690. ř.), *ňejakej erasmus* (613. ř.), *na ňákej konflik s učitelem* (598. ř.), *takovej strach* (587. ř.), *žádnej flirt* (647. ř.); *na druhej den* (675. ř.), *druhej nejvječí* (644. ř.); *prej* (731. ř.).

Úženi é > í:

a) v základu slov: *mlíko* (p. p.), *polířka* (p. p.);

b) v zakončení adjektiv, zájmen, řadových číslovek: *to je na holku trošku atipickí* (638. ř.), *bilí červení víno* (661. – 662. ř.), *je to d'elaní* (607. ř.), *heskí d'ectví* (583. ř.), *heskí prostředí* (599. ř.), *jakí d'ectví* (583. ř.), *máme jako jiní ti hodíni* (711. ř.), *malí pivo* (664. ř.), *fšechni možní koňički* (585. ř.), *já nevím s čeho možního* (697. ř.), *noví spolubidlicí vedle které sou* (623. ř.), *ti školi bili noví* (599. ř.), *oblíbení jídlo* (666. ř.), *na přírodovjedeckí univerzit'e* (603. ř.), *aš po různí sekání* (632. ř.), *koleje sou situovaní* (620. ř.), *různí deskoví hri* (658. ř.), *různí kapeli* (654. ř.), *společní vjeci* (636. ř.), *víhodní místo* (621. ř.), *zajímaví obori* (617. ř.), *v ženckím tímu* (645. ř.); *ňekterí kapely sou známí i po celí českí republice* (654. – 655. ř.), *ňákí křest'anskí svátki* (691. ř.), *takoví uš jako mňeskí holki* (702. ř.); *každí tři tejdni* (634. ř.), *do ňákího baru* (656. ř.), *vařili ňákí kašički* (696. ř.), *ňákí vzorki* (607. ř.), *potřebuju ňákí zázemí* (819. ř.), *bitki samí* (814. ř.), *vid'et sví kamarádi* (633. ř.), *takoví vječí pouto* (588. ř.);

ve *druhém ročníku* (619. ř.), *u jedné restaurace* (678. ř.), *za první za druhé* (651. ř.); *pokaždě* (703. ř.); *hrají za ženckí* ve smyslu ženy (645. ř.).

Běžně se vyskytuje **záměna hlásky č za š**: *další štíri roki* (596. ř.), *ve štvrtek* (788. ř.).

Časté jsou tvary vzniklé tzv. haplogií: *čeče* (816. ř.); *ňáká* (762., 777., 803., 845., 847., 852., 853. ř.), *ňákej* (598., 690., 794., 826., 829., 831., 847., 866., 872. ř.), *ňákí* (607., 691., 696., 724., 729., 745., 748., 750., 755., 786., 802., 819., 822., 842., 897. ř.), *ňákího* (656. ř.), *v ňákích* (696. ř.), *ňákíma* (766., 779. ř.), *ňákou* (611., 744., 756., 816. ř.); *ňák* (662., 735., 767., 810., 815., 822., 838., 840., 841., 843., 865., 869., 871. ř.);

Vlivem nepečlivé výslovnosti **se zjednodušují souhláskové skupiny**: *čoeck* (821. ř.), *čoveče* (888., 897. ř.), *čovek* (884. ř.); *takoej* (648. ř.), *takoí* (863., 869. ř.); *čkej* ve smyslu počkej (904. ř.), *d'eam* (664., 817. ř.), *dá se ří s toho západočeskýho* (654. ř.); *dicki* (597., 696., 729., 733., 741., 751., 788., 803., 826., 867., 869. ř.), *neska* (638., 817., 823., 845., 857., 868., 881., 892., 893. ř.); *ae* (655., 681., 682., 815., 820., 840., 846., 881., 892. ř.), *díbi* (807., 846., 848. ř.), *dik mam svářečku* (863. ř.), *diš* (627., 629., 638., 641., 656., 657., 659., 663., 664., 668., 672., 677., 678., 679., 682., 702., 734., 736., 777., 804., 831., 834., 836., 845., 848., 850., 857., 861., 880., 889., 892., 893., 900. ř.), *dištak* (811. ř.), *dit' já ti vůbec nerozumim* (883., 900. ř.), *se mi můžeš ptát jesi něco ťe napadne* (811., 868., 876., 878. ř.), *d'eláme společní vjeci pře jak se nevidíme* (636. ř.), *moc se s ňima nevidam že vječinou máme jako jiní ti hoďini* (710., 801. ř.); *spoctat'e* (590. ř.).

K tvaroslovným celočeským jevům patří:

Koncovka instrumentálu plurálu na **-ma**: *z holkama* (645., 646. ř.), *mezi klukama* (652. ř.), *s klukama* (590., 646. ř.); *s ostatníma spolužákama* (599. ř.); *s tíma svíma kamarádama* (657. ř.), *s ňákíma klatovákama* (779. ř.), *s ťema klukama* (649. ř.); *že to takle slišela vo ťech s kteríma choďila* (781. ř.), *mezi ňima* (588. ř.), *s ňima* (633., 710. ř.); *se dvjema holkama* (715. ř.).

Ve dvou případech byla **v genitivu číslovky** užitá celočeská koncovka: *do dvouch* hoďin (830., 851. ř.).

Příčestí minulé činné v rodě mužském bez **-l**, je-li kořen slovesa zakončen na souhlásku: *abich moch d'elat* (843. ř.), *to bich moch d'elat* (885. ř.), *abich tám moch mít* (818.

ř.), *nepropat sem* (810. ř.), *šlech sem tašku do rohu* (807. ř.), *sem si na ní zvik* (869. ř.), *taki sem si ňák zvik* (810. ř.).

2.3.2 Lexikum

Mluvčí nejmladší generace ve své mluvě hojně užívají slova typická pro okruh jejich zájmů. Jde především o slova odborná, slangová, anglicismy, ale i o slova dialektická.

Podstatná jména: *fšechni druhi chemií fyzika matika genetika imunologie fšechni biologie* (605. ř.), *imunologie mikrobiologie virologie sou fšechno zajímaví obori* (617. ř.), *hematologie* (616. ř.), *mikrobiologie, virologie* (617. ř.); *na pijonírech a na simsoněch* (591. ř.) – typy motocyklů; *dachl, fichtl, voplechovanej kašel* (899. ř.) – slangové výrazy pro motocykl pionýr, *veloreks* (902. ř.) – velorex, typ automobilu, *hadrák, mongomerák* (903., 904., 905. ř.) – slangové výrazy pro automobil velorex; *sakovák, vekslák* (890. ř.) – z profesní mluvy „druhy orání“; *inlajn brusle* (639. ř.) – z angl. *in-line*, kolečkové brusle: *diš to de bježet ješě aspoň na inlajni na spinink* (672. ř.), *nejšn tu nejšn* (751. ř.) – angl. *nation to nation*, název kulturní akce (*Nation2Nation*), *spinink* (640. ř.) – angl. *spinning*, název sportu; *brutus, kabát rivajvl* (*Kabát revival*), *ekstrabent* (*Extra band*), *vejce, kečup* (655., 656. ř.) – vše názvy hudebních skupin, *kolec* (895. ř.) – zahradní kolečko, *to bila dicki taková machrovinka* (869. ř.) – slangové; od slova *machrovat* (předvádět se, chlubit se), *velkej plac* (820. ř.) – velké místo (z něm. *r Platz*), *tam se neviskitne to že bi štamprle bila za dvacet korun* (753. ř.) – „číška alkoholu“ (z rak.-bavor. nářečí), neutrum (ESJČ: 623), ale v této lokalitě užíváno jako femininum; *sme tam hráli s oblibou vibiku* (594. ř.) – míčová hra vybíjená; *k vobjedu mam vošouchi* (680. ř.) – dial. bramborová placka, též *bramborák* nebo *cmunda*: *potom mam ráda vlasně vošouchi* (742., 773. ř.); *mají krásní vrhlíki* (679. ř.) – dial. květináče; *jít na zábavu nebo na bigbít* (633. – 634. ř.) – jít se pobavit, zatančit si.

Zájmena: příznaková svým tvarem jsou ukazovací: *tuto* (681., 800., 822., 823. ř.), *tutó* (842. ř.), *túto* (825., 837., 845., 853., 893. ř.); *takovíle* (845. ř.), *takovídle* (877., 890., 899. ř.), *vo takovejdle* (884. ř.), *todle* (792. ř.), *tudletó* (835. ř.), *túeti* (877. ř.).

Příznaková svým tvarem a výslovností jsou nejen zájmena: *copa* (808., 811., 816., 897. ř.), *gdopa*, ale i zájmenná příslovce *gdipa, japa, kolipa* (p. p.).

Slovesa: *vono mi to možná ešte docvakne* (906. ř.) – obecněčeské; *zapejkat* (780. ř.) – slangové; *nejít do školy; né nák moc abich se po něm zlískala* (662. ř.) – expresivně opít se, *kluci se ždicki tak zlískaj* (687. ř.).

Nářeční, příznaková jsou slovesa: *chřístat* (778. ř.) – řehtat, velikonoční zvyk; *sem řekla abi roužla* (677. ř.) – rozsvítit, *roužni* (774. ř.).

Příslovce: *támle, támdle* (p. p.), *takle* (703., 721., 751., 780., 781., 782., 786., 793., 808., 817., 881., 887., 892. ř.), *teřka* (760. ř.), *teřko* (619., 759., 817. ř.), *teřkon* (658., 708., 714., 756., 776., 795. ř.), *tudle, túdle* (p. p.).

Spojky: velmi rozšířenou je podřadicí spojka *když* v různých významech. Uvozuje vedlejší věty podmínkové, přípustkové, časové: (**g**)*diš: jó snažim se diš to dé* (627. ř.), *i diš jako malá sem to přímo nesnášela diš sem nemohla jít mezi d'eti* (641. ř.), *diš chodim do školi* (668. ř.), *diš sme bili malí* (703. ř.), *gdiš to srovna ešte s vejškou* (708. ř.), *diš třeba loupe brambori* (736. ř.), *diš to řeknu* (777. ř.), *diš sme přišli ze školi* (804. ř.), *dištak se mi můžeš ptát* (811. ř.). Objevuje se také podřadicí spojka párová *diš – tak: diš sem bil mlačí tak mi asi víc tahli ti zvířata* (834. – 835. ř.), *diš třeba mam zrovna raňi tak ráno vlasne v pjet hod'in stávam* (848. – 849. ř.), *diš te řeknu vorání tak budeš rozumňet* (889. ř.).

Předložky: vyskytlo se nadbytečné užití předložky: *diš na mne z moravi řekli* (682. ř.).

Částice: *ano* (618. ř.), *jo* (608., 702. ř.), *no, nó* (592., 616., 688., 702., 736., 785., 800. ř.).

Také se vyskytly **citoslovečné výrazy:** *jěžiši* (738. ř.), *ti vod'o* (883., 903. – 904. ř.).

V textech nahrávek nejmladší generace se stejně jako u střední generace objevila takzvaná parazitní slova, která pomáhají mluvčímu získat čas například k promyšlení si toho, co říct dále.

Parazitní slova: *jako* (693., 700., 703., 714., 717., 718., 724., 725., 735., 741. atd. ř.), *v podstatě* (590., 599. ř.), *prostě* (611., 613., 635., 647., 650., 656., 679., 680., 698., 715., 720. atd. ř.), *vlastně* (584., 694., 699., 706., 707., 712., 713., 723., 729., 732., 734., 741., 742., 743. atd. ř.),

Zajímavý je také hojný výskyt různých podob slova **fšechno** v nahrávce č. 7: **fšechno** *co mohli objetovali tomu celej život i karijeru fšechno* (584. – 585. ř.), **fšechni** *možní koňički* (585. ř.), *mňel tam fšechni d'eti ze fsi* (590. ř.), **fšechni** *ti školi bili novi* (599. ř.), *hodňe se tam fšechno renovuje* (602. ř.), *sou tam fšechni druhi chemiji, fšechni bijologije fšechno co se tika človjeka* (605. ř.), *je to d'elani fšechno práce v laboratoři* (607. ř.) atp.

Někteří mluvčí také užili **ustálené obraty, přirovnání**: *tagže práce jak na kostele* (631. – 632. ř.), *vúbec netušila vo co de* (683., 778. ř.), *ždicki se tak zlískaj že je v álejích nablito* (687. ř.), *tak asi klasika jako f každej rodiňe* (692. ř.), *sem si tam připadala jak alenka v ríši d'ivú* (726. ř.), *s klatof nebo tam vocat' ňegde* (781. ř.).

2.3.3 Syntax

Syntaktická výstavba textů nejmladší generace dokládá, stejně jako u generací předchozích, starší a střední, nepřipravenost mluveného projevu. Typickými znaky takové promluvy jsou:

Opakované výrazy, formulace: *nejvíc já si vibavim svoje svoje d'ectví u kovandú u kovandú* (588. ř.), *gimpl ten je sice starší ale starej dejme tomu ale tak hodňe se tam fšechno renovuje* (601. ř.), *je to prost'e skušenos hodňe velká skušenost* (611. ř.), *poznat práci v laboratořích jinde v jiných státech* (615. ř.), *mají nevhodné chování velice nevhodné chování* (624. ř.), *baví mňe hodňe hodňe motorki* (643. ř.), *je to znát no že mňe ned'elá mi problém* (650. ř.), *no jezďíme jezďíme po babičkach* (688. ř.), *a to bilo takoví to bilo nejvječí hraňi* (697. ř.), *ze třídi sme šli asi jenom tři lidi jako z naší třídi* (707. ř.), *sem na vejšce tak tak tó tak tam je to takoví* (709. ř.), *uš je to vo hodňe vo hodňe lepší* (726. – 727. ř.), *nó potom potom vlasňe slepice* (732. ř.), *ale spíš to spíš se jí tam nepletu* (737. ř.), *ten mi chutná vot začátku vod malička* (740. ř.), *vochucenou minerálku a nebo nebo spíš štávu* (756. ř.), *tám si vodbidu diš je dobrá šichta tak si vodbidu* (849. – 850. ř.), *jako veloreks máš auto auto tříkoloví* (902. ř.).

Vybočení z větné vazby: *spívalo se no bilo hrálo se* (592. ř.), *taki nemam nemúžu si s'ěžovat* (598. ř.), *je to d'elani fšechno práce v laboratoři* (607. ř.), *ta práce je to teda časovje nároční* (610. ř.), *je to prost'e skušenos hodňe velká skušenost to sem jako preferuju to* (611. – 612. ř.), *keré sou velice mají nevhodné chování* (624. ř.), *u nás se teda nedodrzuje to že bi*

jako jednou ňák přechodní rok chodili šupat holki (685. – 686. ř.), ale jinak jako víc se abisme chodili do kostela nebo dodržovali ňákí křesťanskí svátky to ne (691. ř.), hráli sme si různě v ňákích kuchiňkách co sme vařili ňákí kašički a dicki z bláta (696. ř.), takle to uš bilo jako že uš bili vječí tak to bilo že sme se jako nevidali (703. – 704. ř.), tak to bilo zase jiní lidi (706. ř.), ňekterí po tom púl roce tí školi tak sem se s ňima seznámila (710. ř.), je to takoví jako že sme se museli seznámit (717. ř.), potom vlasňe slepice tak ti se musí schledat vejce (732. ř.), vječinou sou to ňákí ti vono se to menuje (750. ř.), neska ze stodoli starí předelávam si to trošku (817. – 818. ř.), f tej přírodě sme bili tadi víc na procháski uš ze školkou (837. – 838. ř.).

Postupné upřesňování sdělení s přerušením a opravami: *strejda kovandojc nám vžicki nebo mňel tam fšechni d'eti (589. ř.), diš sme se šli diš sme šli po námňestí (678. ř.), šla sem vlasňe ze třídi sme šli asi jenom tři (707. ř.), co zrovna je co je třeba takoi ti různí práce (863. ř.), jak d'elali f takoví voňi se d'elají neska zase f'tich skleňičkach (867. – 868. ř.), je tadi asi pjet let viť ale taki takovidle túeti bježnou mluvu co mi si tu povídáme vona rozumí jako tu spisovnou (877. – 878. ř.), naši mi dali i mňe i bráchovi dali (584. ř.), vječinou říd'im d'eam říd'iče (664. ř.), potom guláš hovjezí guláš (666. ř.), f pond'eli na velikonoční pond'eli (689. ř.), ňákej beránek velikonoční beránek (690. ř.).*

Začátky promluv: často mluvčí začíná svou promluvu zopakováním tazatelovy otázky: *jaký sem mňela d'ectví heskí sem mňela d'ectví (583. ř.), jak jsme si hráli nó tak nejvíc já si vibavim (588. ř.), co to fšechno přestavuje studijum přírodních vjet (604. ř.)*

Velmi často promluvy začínají také slovy: **jo** (637. ř.), **no, nó** (596., 598., 658., 673., 702., 713., 718., 735., 736., 747., 749., 768., 775., 834., 869., 875., 901., 905. ř.), **no a potom** (616., 698., 700., ř.), **nó potom** (732., 740., 795. ř.), **nó tagže** (675., 680. ř.), **tak** (630., 661., 683., 693. ř.), **pak** (699., 706. ř.), **nó pak** (729., 734., 746., 793. ř.).

Konce promluv: **a tak** (699. ř.), **no, nó** (592., 623., 664., 681., 682., 688., 689., 705., 706., 708., 735., 783., 796., 797., 798., 800., 810., 816., 848., 866., 894., 901. ř.), **tagže** (602. ř.), **tagže nó** (674. ř.), **tagže asi tak nó** (632. ř.), **tak uvid'íme** (617. ř.), **uvid'íme no** (811. ř.)

Kontaktové prostředky: **jo** (754., 884., 889., 891., 898. ř.), **né** (869. ř.), **no vid'íš** (903., 904. ř.), **ti vlasňe to víš taki viť** (799. – 800., 805., 819., 877. ř.), **viš** (825., 868. ř.), **to viš** (806., 807., 808., 809., 886., 900. ř.), **že jo** (593., 683., 721. ř.).

2.3.4 Shrnutí

V mluvě nejmladší generace se můžeme setkat s těmito nářečními jevy: Dloužení samohlásek v základech slov (*roz**b**ije, t**á**m*), v příponách (*živ**ó**t*) a v koncovkách (*p**á**st slepic**é**, po třech tejd**n**ých, dv**á**, tř**í***), ve slovesných tvarech (*za**n**ikl**ó***). Téměř stejně časté je i krácení samohlásek ve kmenech slov (*muj ko**n**íček, škrabat brambori, tahli*) a v zakončeních jmen (*po babičk**a**ch, s ňim*), ve slovesných tvarech (*dam, řik**a**m, jezdim*). K dialektologickým zvláštnostem patří výslovnost dlouhé samohlásky *á*, která je vyslovována otevřeněji (*ň**á**ekí vzorki, potom gul**á**š hovjezí gul**á**š, brambor**á**ek*). V rovině tvaroslovné jsou příznakové některé koncovky: dlouhá koncovka *-í* v 1. p. muž. rodu podst. jmen, zájmen, číslovek základních (*bur**á**ní, hasič**í**, fšichn**í**, tř**í***), morfologizované podoby rodinných jmen na *-ojc* (*Kovand**o**jc, Michal**o**jc, Valeč**ko**jc*), koncovka *-om* ve 3. p. množného čísla podst. jmen všech tří rodů (*králík**o**m, Kovand**o**m, Valeč**ko**m*). K dalším nářečním rysům patří zachování rozdílu mezi tvary gen. a dat. lok. sg. feminin tvrdého sklonění přídavných jmen, rodových zájmen, číslovek (*do p**á**tí tříd**i**, f každ**e**j rod**í**ne*), záměna 3. a 4. pádu osobního bezrodého zájmena (*co m**i** baví, cop**a** eš**t**e bich t**e** tak povjed**e**l*). Skloňování zájmena *ten* v plurálu se přiklání k měkkému typu (*t**í**m králík**o**m, po t**í**ch patn**á**c**t**í, f t**í**ch skleňičk**a**ch*). Zájmena měkkého skloňování zase mají tvary podle tvrdého typu (*vo č**o**m, po ň**o**m*). Specifická jsou přídavná jména přivlastňovací, kdy mluvčí užije nářeční ustrnulé tvary příd. jmen přivlastňovacích (*bráchov**o** pes, bráchov**o** kamarát**a**, bráchov**o** d**í**t**e***), nebo genitiv singuláru substantiva (*ségri kamarát**a**, ségri pes, ségri d**í**t**e***).

V mluvě nejmladší generace se vyskytují i jevy celočeské, jako je například protetické *v-*, diftongizace *y > ej*, úženi *é > í* a užití koncovky *-ma* v instrumentálu plurálu.

Lexikum užívá nejmladší generace různorodé: od odborných výrazů (*imunologie, hematologie, virologie*) přes anglicismy (*in-line, spinning*), slangové výrazy (*dachl, fichtl, hadr**á**k*) až po slova nářeční (*roužn**i**, vošouchy, vrhlík**y***). Objevují se zde i slova parazitní, (např. *vlastně, prostě*) a ustálené obraty.

Syntaktická výstavba promluvy prozrazuje, že jde o mluvené projevy nepřipravené.

3. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala běžnou mluvou obyvatel obce Bolešiny, okr. Klatovy, která patří do jihozápadočeské nářeční podskupiny, konkrétně do její západní části. Cílem práce bylo posoudit míru zachovalosti nářečí v této lokalitě a vliv obecné češtiny na zdejší mluvu.

Vybrané komunikanty jsem rozdělila do tří skupin, přičemž každá z nich měla tři zástupce. Do první skupiny, starší generace, jsem zařadila 3 ženy, současnice mých prarodičů, narozené kolem roku 1930. Další skupinu tvořila střední generace, jedna žena a dva muži, narození mezi lety 1950 – 1961, zhruba generace mých rodičů. Třetí skupinu tvořili dvě ženy a jeden muž, moji vrstevníci, kteří se narodili v letech 1987 – 1991, tzv. nejmladší generace. Rozhovory, které jsem s těmito lidmi nahrála na diktafon, jsem posléze přepsala na počítači fonetickým pravopisem a provedla jsem hláskoslovný, tvaroslovný, lexikální a okrajově i syntaktický rozbor. Doklady z textů reprezentující výskyt jednotlivých jevů jsem doplnila o příklady, které jsem postřehla během přímého pozorování mluvy svého okolí.

U všech generací jsem vedle obecně českých prvků zaznamenala i rysy jihozápadočeského nářečí, což není nijak překvapující zjištění vzhledem ke geografické poloze obce. Překvapujícím faktem však může být to, že se nářeční prvky stále velmi hojně vyskytují i v mluvě nejmladší generace.

Běžně se tak můžeme setkat s výrazným nářečním zvukovým jevem, kterým je **timbre (zabarvení) dlouhé samohlásky á**, která je vyslovována otevřeněji, s temným zabarvením, tedy jako dlouhé široké **á**, které zní trochu jako *ae (fábíe, máek, něékí vzorki)*. Je to jev, který postřehne spíše člověk z jiné nářeční oblasti, uživatelé si jej neuvědomují. Nápadné je i **dloužení samohlásek** v různých pozicích, a to jak v základech slov (*rozbíje, tám*), tak i v příponách (*kolektíf*) a koncovkách (*slepice, tó*). **Krácení samohlásek** uvnitř slov (*muj; říkat, škrabat*), v zakončeních (*na bobach, na motorkach; jezďim, znam*) je zde ve srovnání s dloužením méně výrazné, ale zdá se, že je častější v mluvě nejmladší generace.

V rovině tvaroslovné i nadále přetrvávají některé příznakové koncovky: **dlouhá koncovka -í v 1. p. muž. rodu podst. jmen, zájmen, číslovek základních** (*blpci, kluci, fšichní, tří*), **ustrnulá koncovka -ojc v morfologizovaných podobách rodinných jmen** (*Kovandojc, Michalojc, Valečkojc*), **koncovka -om ve 3. p. množného čísla podst. jmen všech tří rodů**: (*králikom, slepicom; Kovandom*). Specifická jsou **přídavná jména přivlastňovací**: mluvčí užije nářečního ustrnulého neutrového tvaru přídavného jména přivlastňovacího (*bráchovo pes, bráchovo kamarátka, bráchovo dítě*), ale stejně často užije

místo přivlastňovacího adjektiva genitiv sg. substantiva (*ségri kamarátka, ségri pes, ségri dítě*). Příznakovým jevem je zachování rozdílu mezi tvary gen. a dat. lok. sg. **feminin tvrdého sklonění přídavných jmen, rodových zájmen, číslovek** (*do pátí třídi, f každej rodiňe, na tej vesnici*), nápadná je **záměna 3. a 4. pádu bezrodého osobního zájmena** (*co mi baví, copá estě bich tě tak povjed'el*). Zájmeno **ten** se při skloňování **v plurálu přiklání k měkkému typu** (*tích je, tím králíkom, f tých skleňičkach*), zájmena **měkkého skloňování zase mají tvary podle tvrdého typu** (*vo čom, vo čompa, po ňom*). Běžné je **dloužení samohlásky a v základní číslovce dva** (*dvá kluci*).

Vliv obecné češtiny je více znatelný u nejmladší generace než u generace starší a střední. Tento fakt je jistě dán tím, že se nejmladší generace dostává více do styku s příslušníky jiných nářečních oblastí, ale především je ovlivněna výrazným pronikáním obecné češtiny za hranice středočeské nářeční podskupiny. U mluvčích se tak často setkáváme s jevy, které jsou základními znaky všech nářečí českých v užším slova smyslu i nadnářečního útvaru obecné češtiny, jako je **protetické v-** (*voči; vo čem; vobjehnout*), koncovka **-ma** v instrumentálu plurálu (*s holkama, s říma klukama*), **diftongizace ý > ej** (*bejt, dobrej*), **úžení é > í** (*mlíko, polífka; dobrího*). Obecně rozšířeným celočeským jevem je také přičestí minulé sloves s kořenem končícím souhláskou v rodě mužském bez **-l** (*moch, utek*).

Co se týče slovní zásoby, některá slova z mluvy nejmladší generace téměř úplně vymizela, jako např. *kulak, strych; mašínovat*. Tato slova stále ještě běžně a s porozuměním užívá starší generace a občas i generace střední. Jen ke starší generaci se vztahují pojmenování spojená převážně s prací v zemědělství a s dřívějším stylem života na vesnici. Vývoj jazyka spjatý se společností pokračuje, a tak některá slova zákonitě zastarávají nebo úplně mizí z mluvy lidí. Jen názvy, které se váží k dosud udržovaným obřadům a zvykům se ještě uchovávají (*bokálovat, bakus, černej kuba, křístat*). Mladá generace užívá slangových výrazů spojených s okruhem jejich zájmů, anglicismů, i slov z profesní mluvy, nebo slov odborných. Z úst mladých lidí však můžeme zaslechnout i slova nářeční, a to především ta, která se běžně užívají v jejich rodinách (*vošouchy, vrhlík; nastevřít, roužnout*). U všech tří generací se vyskytlo užití ustálených obrátů a přirovnání (*práce jak na kostele, to bilo kvaltu, tudle támdle*) a v textech střední a nejmladší generace rovněž mnoho parazitních slov (*prostě, vlastně, v podstatě*).

Syntaktická stránka promluv ukazuje na nepřipravenost mluvenostních projevů jednotlivých mluvčích. Nasvědčují tomu především opakované výrazy a formulace, různá vybočení z větné vazby, postupné upřesňování sdělení s přerušením a opravami, nedokončené výpovědi a vůbec způsoby začínání a ukončování promluv.

V mluvě obyvatel obce Bolešiny je stále dobře slyšitelná příslušnost k jihozápadočeské nářeční podskupině, a to jak u starší a střední generace, tak i u té nejmladší. Jednotlivé nářeční rysy se zatím v této obci zachovaly, a proto si myslím, že by zde prvky signalizující příslušnost k českému nářečí jihozápadnímu mohly přetrvat i po další generace.

SEZNAM ZKRATEK

dial. – dialektologický, nářeční

expr. – expresivní, citový výraz

fr. – francouzština

hovor. – hovorově

it. – italština

ob. – obecněčeský výraz

obl. – oblastní výraz

p. p. – přímé pozorování

rak.-bavor. nář. – rakousko-bavorská nářečí

slang. – slangový výraz

zast. – zastaralý výraz

DBW – Der digitale Grimm 2001

ESJČ – Etymologický slovník jazyka českého

SSČ – Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost

SSJČ – Slovník spisovného jazyka českého

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BALHAR, Jan. *Český jazykový atlas 1*. 1. vyd. Praha: Academia, 1992.
- BĚLIČ, Jaromír. *Nástin české dialektologie*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1972.
- BĚLIČ, Jaromír. *Přehled nářečí českého jazyka (s mapkou)*. 2. přeprac. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1976.
- BOGOCZOVÁ, Irena. *Textová opora ke studiu mluveného českého jazyka a dialektologie*. Ostravská univerzita v Ostravě: Filozofická fakulta, 2009.
- Bolešiny, Obytce, Myslovice: Ročenka obcí části mikroregionu Plánicko*. Klatovy: TYPOS, 2005.
- CUŘÍN, František. *Vývoj českého jazyka a dialektologie: učebnice pro pedagogické fakulty*. 3. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1975.
- DAVID, Petr – DOBROVOLNÁ, Věra – SOUKUP, Vladimír. *Průvodce po Čechách, Moravě, Slezsku: Klatovsko*. Praha: Nakladatelství S & D, 2007.
- DBW: Der digitale Grimm 2001 (Deutsches Wörterbuch von Jacob und Wilhelm Grimm)*. Dostupné na CD.
- LAMPRECHT, Arnošt. *České nářeční texty*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1976.
- MACHEK, Václav. *Etymologický slovník jazyka českého*. 5. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách : jejich vznik, původní význam a změny*. Díl I., A–H. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1947.
- Seznam míst v království Českém: k rozkazu vysokého cis. král. místodržitelství Českého na základě úředních udání sestaven*. V Praze: tiskem Místodržitelské tiskárny, 1893.
- Slovník pomístních jmen v Čechách. IV, (Bíg-Bož)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2008.
- Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky*. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2009. Dotisk.
- Slovník spisovného jazyka českého I – VIII*. 2., nezměněné vydání. Praha: Academia, 1989.
- SOMMER, Josef – GREGORA, Jiří. *100 let SDH Bolešiny: Sraz rodáků 2000*. Klatovy: TYPOS, 2000.
- ŠMILAUER, Vladimír. *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny*. Díl V., Dodatky k dílu Antonína Profouse. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1960.

VORÁČ, Jaroslav. *Česká nářečí jihozápadní : studie jazykově zeměpisná. Část první*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1955. Česká nářečí; Sv. 2.

VORÁČ, Jaroslav. *Česká nářečí jihozápadní : studie jazykově zeměpisná. Část druhá*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1976. Česká nářečí; Sv. 8.

Akademie věd České republiky [online]. 15.2.2011 [cit. 2011-03-17]. Český jazykový atlas.

Dostupné z WWW:

<http://www.cas.cz/veda_a_vyzkum/vyznamne_a_zajimave_projekty/humanitni_a_spolecenske_vedy/Cesky_jazykovy_atlas.html>.

III. PŘÍLOHY

Slovníček s některými výrazy:

- ajznboňák* – ob. muž pracující na dráze (výpůjčka z něm. adaptovaná českou příponou *-ák*);
- amrdol* – expr. nadávka pro potulujícího se psa (vzniklo zkomolením jména Amador nebo Amidor);
- bandúr* – ob. druh pečiva (z *bandor*) – původ nejasný (ESJČ: 45); SSJČ: 79 (z it. základu);
- bečánek* – ubrečené dítě;
- bolešťáci* – dial. obyvatelé obce Bolešiny;
- dachl* – slang. motorka;
- děcák* – ob. zde dětský pokoj;
- flaxa* – ob. šlacha, maso (výpůjčka z něm.);
- fichtl* – slang. motorka;
- fusky* – ob. ponožky (zkrácený tvar z *fusekle*; výpůjčka z něm.);
- chřístat, křístat* – dial. řehtat (velikonoční zvyk);
- kulík* – dial. kolík;
- kundál* – expr. mírnější nadávka;
- mašinfira* – slang. a expr. strojvedoucí ve vlaku (výpůjčka z něm. adaptovaná českou příponou *-a*);
- mírnikstírniks* – ob. jen tak (obrat převzatý z něm. fráze *mir nichts, dir nichts*);
- micák* – ob. kuchyňský dřez (univerbizací ze spojení mycí stůl);
- nabančit (někomu)* – ob. expr. zbit někoho, ztlouci;
- nastevřít* – dial. pootevřít;
- nejčkot, nýčko* – dial. nyní (obměna příslovce času);
- nemlich* – ob. skoro, úplně (výpůjčka v něm. *nämlich* „totiž“);
- (v)odundat* – dial. dát stranou;
- pajšl* – ob. vnitřnosti, plíčky (výpůjčka z něm.);
- pišingr* – sladkost; původně oplatkový dort, řez (z rak. něm. podle příjmení výrobce);
- portmonka* – zast. hovor. peněženka; (výpůjčka z fr., SSJČ: 295);
- pučoun* – naštvaný, uražený člověk;
- pumlíč* – zast. ob.; viz *pučoun* – byl i míč;
- roužnout* – dial. rozsvítit;
- rumplovat s něčím* – dial. smýkat, třást s něčím velice hrubě (výpůjčka z něm. *rumpeln*);

sršán, sršáň – dial. sršeň (maskulinum; s dispalatalizací *e > á*);
škopek – též *lavor*, umývadlo (stará přejímka z něm.);
šolíchat – obl. české, šimrat i ledabyly něco dělat (SSJČ: 54);
špajsky – ob. nohy (zkomolené – spíše se říkalo *šajsky*, také z něm.);
šprajcnout se – zast. ob. a slang. zaseknout se, vzpříčit se (z něm.);
štamprdle, štamprle – ob. „stopka, číška“ alkoholu (z rak.-bavor. dial.), neutrum (ESJČ: 623), ale v této lokalitě užíváno jako femininum; zdobnělina od *Stamper, Stampfer*);
štokrle – ob. nízká stolička (také z rak.-bavor. dial.);
šťopečka – „kalíšek“ alkoholu (lid. *stupečka* = sklenka na kořalku, tvarem upomínající na stoupu, tj. dole a nahoře širší než uprostřed);
vobečánek – viz *bečánek*;
vošouch – smažená bramborová placka (dial. též bramborák, cmunda);
vrhlík – dial. květináč;
zmerkčit – ob. expr. zpozorovat (spíše *zmerčit*, také bylo *merkovat*; výpůjčka z něm. *merken*).

Starší generace

Přepis nahrávky č. 1:

1 (Jaké jste měla dětství?) Nu d'ectví d'ectví sem mňelá narod'ili sme se dvje holčički jó
2 mam sestřičku Aňičku nó a diš sme bili malí tak sme si hráli spolu diš potom sme bili trochu
3 vječí tak naši chodili na polé tak museli buť sme bili s nima na poli a nebo sme bili z babičkou
4 doma nó potom diš sme šli do první třídy tak sme mňeli vobje dvje stejný voblečeňi jak máme
5 na fotografii no a pak sme višli tu první třídu tak jako d'eti hráli sme si na fsi diš sme bili
6 menčí tak sme mňeli naši mňeli strach nás pustit protože bydlíme vedle silnicé tak nás báli
7 pustit a mňeli sme vratá nu to sem mňela říkat napřet ne (To nevadí.) mňeli sme vrata a tám
8 bila skulina pod tíma vrati tak diš sme nemohli dvírkama tak sme vrata podlezli a utekli nó nu
9 to sme mňeli to mňe bilo ešče začla sem hnet první třídou (A jak se Vám líbilo ve škole?) ve
10 škole se mi moc líbiló mňeli sme hodnou paňi učitelku menovala se paňi učitelka luhanová
11 bila s klatóf a každá fsechni ti d'eti co bili v tej první tříd'e a druhej tříd'e tak na ní fspomínají
12 protože to bila bila škola dvoutřítka v jednej tříd'e bili tři ročňiki první druhá třetí třída a f tej
13 druhej tříd'e bila štvrtá pátá nu a gdo nešel do mňešťanki tak ešče tám bil ti tři roki nó (A
14 chodila jste tam ráda?) ráda sem chodila do školi nó a jenomže diš sme potom bili jako drobet
15 vječí už sme mohli něco d'elat pomáhat jó tak diš už sme bili f tej štvrtej pátej tříd'e tak sme
16 museli taki něco doma pomahat né nu (A když jste potom byla starší, jak vypadal Váš
17 pracovní den?) nu muj pracovní diš už sem višla ze školi nebo nó tak sem museli sme pomahat
18 doma jak v hospodářství z dobitkem tak mi sme bili tři d'evčata sestra bila jedna vo šest rokú
19 starší nu tak sme museli krmit dobitkem mamince maminka vařila chodili sme taki diš to bilo po
20 žních mašínovat tak sme chodili pomahat lidom no tak holt jako na vesnici (A jak vypadala
21 neděle?) v ned'ele nu v sobotu tak sme to jindi nebila nebilo lino nič bila prkená podlaha tak
22 se musela drhnout rejžákem nó a nu uklidit potom ten v ned'eli dopolodne tak maminka vařila
23 mi sme šli do kostela do kidlin a na řbitov tám sme mňeli babičku a dědečka nó s tatínkem
24 sme šli do kidlin a maminka bila vařila doma (Pomáhali jste jí taky někdy s vařením?) taki diš
25 to bilo diš sme nešli tak sme museli abisme se taki něco naučili (Jak vypadá Váš běžný den
26 dnes?) neska bježnej den nu (Co děláte od rána do večera?) jako už dúchodce už nó tak ráno
27 nakrmim slepicé to je moje to je moje nu potom sem mam pejska evički pejska na starost'i diš
28 evička jede do buďejovic tak je roki se menuje tak se mnou je doma nu tak ho nepust'im musim
29 vodim ho pořát na vodítku mam vo něj starach nó a tak deme pro dříví deme slepičkam deme
30 dát žrát ale pořát musí se mnou a von je trpjelivej von je hodnej (Co ráda děláte?) co ráda

31 *d'ela ráda d'elam fšechno co hlavně abich mohla d'elat něco a hlavně abich mohla chodit nič*
32 *jiního nemam žádní přání jenom abich mohla chodit (A co zdraví tedy?) prosim (Co zdraví?*
33 *Slouží Vám dobře?) nu jinak mi fšechno slouží co sem kolena ti mam po operaci ti mi slouží*
34 *jenom dole nohi mi to tak beru náki ti práški nu a ti taki nemůžu brát to si ho vemu vono mi to*
35 *za dvje hodini mi to diš si ho vemu tak za dvje hodini mi to vohabí drobet nu a diš je*
36 *votpolodne tak to bolí zas nu a bolí a dva práški diš si potom tak to je moc (Jaké je Vaše*
37 *oblíbené jídlo?) já jim fšechno nejrači mam bramboračku nebo kiselku to si diš si uvařim*
38 *kiselku tak si jí uvařim takovej dvoulitrovej hrneček hrnec a mam jí aš jí sňim kolikrát tři dñi*
39 *jí mam to mam ráda (A co jste měla ráda jako malá?) malá nu diš sem bila malá tak sme jedli*
40 *fšechno nemñeli sme náki abisme diš sme bili takoví malí d'eři tak co maminka uvařila to sme*
41 *a nejrači sme mñeli lívance a nebo maminka d'elala diš sme chođili do školi tak d'elala*
42 *bramborák bramborovou buchtu uđelala tři pekáče tí bramboroví buhcti jeden pekáč uđelala*
43 *jen tak, jeden pekáč posipala mákem a třeři pekáč tak nakrájela japka a do toho diš to*
44 *skinoulo na tom pekáči tak do toho naskládala japka to bilo moc dobrí (Ale to nejsou*
45 *„vošouchy“?) ne to je buхта to je buхта zad'elaná jako jako jako na lívance jenom hust'ejší*
46 *né a dá se i se do toho dá česnek česnek a nechá se to skinout a leje se to né jako tak řitki jako*
47 *lívance drobet huščí a na pekáč z vobrubou a nu a naleje se to tám na ten pekáč vimastři se*
48 *pekáč a naleje se to na ten pekáč a nechá se to drobet skinout nu a potom buť tak se to posipe*
49 *řim mákem nu a nebo jen tak se upeče a nebo dištak se tám naskládají taklet ti japka na plátki*
50 *né a upeče se to nu maminka upekla vždicki tři pekáče a to običejně sme to mñeli f pátek a*
51 *bramborovou políčku z jíškou co bila običejná brambor hodně zeleñini f tom to maminka*
52 *umñela dobře vařit diš bila mladá maminka tak ta pocházela z vítkovic to je u pláñice a to je*
53 *vejš než tadi bolešini né tak umñela chođila do vařeñi diž bila mladá jako říkala tak chođila*
54 *do klatof vařit k bílej rúži učit se jako vařit né tak maminka umñela moc dobře vařit na tu*
55 *nemůžu zapomenout (A co jste vařili v neděli?) v ned'eli v ned'eli sme običejně muj otec ten*
56 *mñel strašně rát zeli tak zeli vepřoví nu toho tulika nebilo abi se velikej každej mñel kousek nu*
57 *a knedliki kinutí nebo houskoví no políčku hovježí s jó a nudlovou políčku a to sme mívali no a*
58 *něco se upeklo diš uš sestra ta starší diš už bila taková jako uš diš jí bilo takovejch sedumnác*
59 *osumnác rokú tak ta uš tak všelicos uvařila taki pekla hlavně pekla něco abi bilo něco*
60 *dobřího tak maminka upekla náki buhcti običejně upekla bábofku kinutou bábofku z mákem*
61 *nađitou to bilo moc dobrí nu a sestra ta vždicki eště uđelala roládu roládu namazanou*
62 *ribízovou nebo nákou marmeládou to sestra d'elala ždicki nó ta dicki něco diš sme nó a potom*
63 *diš mi sme zase bili tó sestra uš potom se diš bila vo šest rokú starší jó diš se potom vdala nu*
64 *tak sme d'elali zase mi to né a nó sestra co bila já sem s řich dvojčat ta se vdávala brzi ta se*

65 *vdávala bilo jí osumnác nó nu tak zase sem tó tak sme tak sme tak hospodařili a d'elali (A vy*
66 *jste se vdávala kdy?) já já sem se vdávala bilo mi dvacet šest potom vdávala sem se*
67 *v listopadu a potom v listopadu sem se vdávala a potom v lednu mi bilo dvacet šest mislim*
68 *nebo dvacet sedum dvacet šest já uš si to nepamatuju nu tařka se narod'il potom za rok*
69 *v lednu já sem se vdávala v listopadu a von potom za rok v lednu se narod'il tak nó a to bila*
70 *eš'e maminka živa otec uš žif nebil nó tak sme bili fšichňi pohromad'e nu teta se narod'ila za*
71 *dva roki aš potom jako v březnu nó a diš se narod'ila teta počkej to bil eš'e muj žif otec žif diš*
72 *se narod'ila teta tak muj otec zemřel a teta se narod'ila osumnáciho března a muj otec*
73 *štiriadvacítiho zemřel nó tak sme potom bili z maminkou maminka nu a maminka potom*
74 *zemřela za štiri roki (A byly Vaše děti hodné, když byly malé?) bili museli poslouchat nó já*
75 *sem chod'ila na kravín krmít jó babička bila s nima doma nu taki diš potom diš sem mňela*
76 *raňi tak to bilo tak zase sem mňeli sme mňeli sme bejka mňeli sme krávu sme napřet mňeli*
77 *taki dojili sme jí abisme mňeli mlíko nu tařínek ten chod'il do manžel jako tařínek ten chod'il*
78 *ten nebil doma ten d'elal bil v sušici ten jez'dil jel fpond'elí ráno a přijel f pátek navečer a*
79 *nebo přijel aš f sobotu nó tak sme nu a já sem chod'ila napřet na teletník krmít telata potom*
80 *sem diš uš potom tak sem chod'ila na kravín krmít nó d'eti museli poslechnout diš tak diž uš*
81 *bilo kolikrát sedum hod'in tak uš museli bejt doma nebo uš v le'é to sem zavolala a museli*
82 *domú diš přišli dlouho jednou sem neposlechli přišli dlouho tak sem je utrhla kopřivu a*
83 *dostali a pamatovali si že mají fčas bejt doma plakali řikali nu jo fšechni d'eti múžou bejt*
84 *doma venku a mi mušime domú ja em řikala mňe do toho nič neňi jesli jakí d'eti ale vi budete*
85 *poslouchat a ráno musíte fstát a musíte do školi potom no a nu a poslechli a nu poslochnut se*
86 *musí (To jste se musela tedy hodně „ohánět,“ abyste to všechno stihla...) nu to víš že museli*
87 *sme to stačit nó (Tak jste musela ráno brzy vstávat?) ráno sem stávala diš sem šla na kravín*
88 *tak sem stávala přet půl pátou a přišla sem domú v jedenác hod'in (Dopoledne?) dopolodne*
89 *nu a diš sem šla na vodpolodné jeden tejden sme d'elali diš sme mňeli sem mňela raňi tak sem*
90 *to tahla aš do ned'elé naveč do ned'elé eš'e v ned'eli a diš sem mňela vodpoledňi jakpa to bilo*
91 *diš sem mňela vodpoledňi tak sem krmila eš'e v sobotu vodpolodné a v ned'eli sem mňela*
92 *volnou tak mislim že to bilo uš já nevím no tak holt to bilo a diš sem potom kolikrát ch'eli*
93 *ňekam jít nu tak jednou to uš váš taří bil já nevím jesi bil v zetěšce asi v zetěšce tak sme ch'eli*
94 *jít na bál tak jel autobus tak šel místo mňe f sobotu votpolodne tám šel za mnou na kravín to*
95 *do'delat.*

Přepis nahrávky č. 2:

- rozhovoru byla přítomna i žena, se kterou byla pořízena nahrávka č. 1, její promluvy jsou ohraničeny pomlčkami

96 (Vyprávějte mi o svém dětství...) *Narodila žila sem ve fšetatech ne no bilo tam blaze*
97 *dobře sem se mňela bili sme tři já sem bila z dvojčát né brat uš teda umřel tetko uš je co*
98 *prvního listopadu umřel a šesnáciho nebo kolikáciho bila ta revoluce ty to ná to ne*
99 (Nahrávám to.) *nahráváš to jěšíš tak to nesmim to nó a tak sme bili tři no ten bratr ta sestra*
100 *moje né no pak sme se vi pak uš neš sem konč tak sem choďila vdicki na brigádu bil u nás*
101 *velikej statek víš a tak sme z nákou bohunou já sem s ní vždicki kamaráďila a tak sme choďili*
102 *tomu velkímu statkáři von mňel takoví ti hangári víš a tam sme choďili navazovat takle*
103 *dlouhatí vokurki vdicki pak sme je choďili zbírat nó bilo to pjekní nó co ešče nevim (Chodila*
104 *jste ráda do školy?) nó choďila sem do školi to víš tenkrát se choďilo štrnácti viť sme choďili*
105 *do štrnácti – do patnácti – nebo do patnácti – já sem choďila do patnác ešče – no tak a já*
106 *myslim že uš ne že do štrnácti – a jesi ti potom uš asi já sem choďila do patnácti – nó já uš*
107 *asi neš do štrnácti – jé já do toho mluvím – (To nevadí, jen mluvte.) jo nó a potom sem (A*
108 *líbilo se vám ve škole?) líbiló ve škole mi sme mňeli školu obecnou i tu ve fšetatech né*
109 *fšecho sme mňeli pohromad'e nemusela sem ňikam dojžd'et ňikam tó no (A měla jste tam*
110 *kamarády, kamarádky?) jéžíš kamarádek sem mňela to bilo toho ždicki sme se choďivali*
111 *koupat pohromad'e všichni to sme zrovna sem to viprávjela tudle kace katka mi povídá tadi no*
112 *na vás neňi aňi vid'et že uš je vám osumdesát ne a já sem říkala to múžu takle povídat jo*
113 (Určitě!) *já sem poela víš katko já to já to přisuzuju tomu že gdiš sme bili jako d'eti mi sme se*
114 *vdicki choďili do zad'áku koupat říkali sme tomu zad'ák ale šli sme polma víš tenkrát se*
115 *hospodařilo vi tak na každim poli bilo něco jiního to víš tam je zelenárskej kraj viť tadi bila*
116 *paprika tadi bili vokurki tadi bilo tudleto tadi bilo tudleto dicki sme si ukrojili krajíc suchího*
117 *chleba nákradli sme si na poledne sme přišli do zad'áku u vodi sme to fšecho sňedli nó tak co*
118 *t'e ešče povím (Jak vypadal Váš pracovní den, když už jste pracovala?) diš uš sem pracovala*
119 *tak sem šla do ávije do čakovic bila sem f'áviji f'čakovicích nó to sem d'elala na sousruhu na*
120 *vrtače sem d'elala né to se bila tam dvje ti bila jedňička a dvojka dvojka se d'elali autobusi a*
121 *jedňička se d'elali letadla součáski na letadla a potom bili montáš a tam vždicki nosili neš*
122 *tudle montáš ňigdo tam nesmňel abi nák to nezňičili né abi nebila náká sabotáš nebo něco*
123 *ňigdo tam nesmňel nó tak tam sem choďila do ávije a choďila sem tam aš do štiriapadesáciho*
124 *roku a ve štiriapadesáciťm roce sem se vdala do bolešin nó (A jak se Vám tady líbilo?) hrózně*
125 *nelíbilo já sem bila nešťasná s toho víš jak já sem bila to sem no nedá se to povídat aš diš*

126 *přišli d'eti tak si potom človjek postupně zvikal ale skraje to bilo hrozni hrózní za jedno na*
127 *práci sem zviklá nebila vit' na tutu protože ja sem d'elala ftej áviji né tak no pak bilo*
128 *štiriapadesátej rok tak sem sem přišla a v pjetapadesátím se narod'ila vjera v padesátím*
129 *šestým karel v devjetapadesátím jirka a v šestapadesátím se narod'il pepík říkam to dobře jo*
130 *no padesát pjet je vjera padesát šest je karel šedesát devjet je jirka – padesát devjet – padesát*
131 *devjet nó a šedesá pjet pepík říkam to dobře já s tema rokama furt sem ňáká na šířru no a*
132 *copa eš'ťe chceš (A byly hodné děti, nebo vás zlobily?) nó jako všichni d'eti to víš podle sebe*
133 *to víš s klukama to bilo to tadi bilo jezede támle u martínkú tám vžicki mñeli ti buldoki*
134 *pamatuješ to – bungri – jéžíš marjá ti kluci chod'ili domú černí jak vžicki vi tu naftu jak to*
135 *vindavali né a ti no to vóbec nešlo aňi viprat no to bilo strášní strášní no – napřet si chod'ila*
136 *krmit hrd'inom – no krmit sem chod'ila hrd'inom ne prasata a sviňe sme tam mñeli no a potom*
137 *sem chod'ila ne sviňárnu a tam sem bila aš do dúchodu všichni leta tak já sem to snadno*
138 *našla do dúchodu já sem bila neš f áviji a v jezede v bolešinech (A jak tedy vypadal Váš den,*
139 *když už jste měla děti?) nó to víš to bilo kvaltu protože já sem mñela d'eti a naše babi ta to víš*
140 *tý se takle ruce tříslí ta nemohla tak já sem chod'ila krmit a dávala sem jí jednotki abi mñela*
141 *ňeco abi dostala ňákej dúchot ne no pamatuješ to vit' jak to bilo skraje jéžíš marjá – no to*
142 *jinak nešlo žádní nic nedostali – nó copa dostali štirista padesát korun štirista padesát korun*
143 *mñeli toho jim dali dúchodu – muj otec mñel dvjeste sedmdesát korun – no a to víš náš d'eda*
144 *tadi ten mñel rát tó ne a to bilo furt na babi dej sem na cigareti dej sem na pivó to bilo furt no*
145 *bilo to bilo to krutí nó špatní to bilo diš to jezede začlo vit' – to bilo hrozni – hrozni to bilo*
146 *hrozni – pár korun na jednotku né a – nadřeli sme se jako blpci mñeli sme pár korun přes*
147 *celej rok si ček nemoch koupit ňit protože na to nebiló a diž bila dobírka vždicki v únoru nebo*
148 *to tak se koupilo co se potrebovaló jednou sme si koupili todle jednou sme si koupili todle –*
149 *chalupa se richtovalá drobátkó abi se f tom mohlo bejt – teřko ve třiapadesátím roce bila*
150 *mñena to říkali eš'ťe navečer říkali naše mñena je né nemñeňitelná nemñeňitelná ráno bila*
151 *mñena já sem šla do ávijé šla sem si koupit svačinu a koupila sem si dese deka salámu sem za*
152 *to dala padesá korun vono to bilo jedna ku pjeti vit' jedna ku pjeti to bilo tenkrát no tak to bilo*
153 *tenkrát no bilo bídi dost vit' zezáčátku f tom jezede jéžíš to sme skusili no a nakonec potom*
154 *přišli to taki múžu říc jak nás vibrakovali a tuto ne komunistí si nandali támdle to a přišli sem*
155 *a vibráli nám vobilí a brambori a fšecho fšecho vodvezli nedali nám aňi korunu a karel*
156 *potom musel jí topit do kasáren celou zimu topil f kasárnech abisme si mohli koupit vobilí a*
157 *brambori vosázet a vosít pole a diš to ud'elali tak vojtou jančojc na váze podepsali jezede no*
158 *vit' jak to bilo bilo to krutí no (Jak u Vás doma vypadala neděle?) tadi v bolešinech (Tady*
159 *v Bolešinech, i když jste byla malá.) nó diš sem bila doma to víš taki sme bili sme tři d'eti*

160 *mňeli sme hektar dva hektari pole dva hektari sme né hektari kecam strichi strichi a mňeli*
161 *sme chalupu a takle vokolo takle nahóru a nahoře bil les a tak taťínek bil inštalatér to taki né*
162 *mňeli sme fpraze d'ílnu tak bil celej celej tejden bil fpraze no a v sobotu v ned'eli vdicki bil*
163 *doma tak sme d'eti s ňim museli pomahat viť bilo třeba tudleto na poli támdleto na poli*
164 *tudleto vokat protrhat nebo to a taki sme mňeli kozi choďili sme taki na trávu dicki a pjekní*
165 *d'ectví já mňela moc pjekní d'ectví pjekní ve fšetatech bilo dobře tám bilo blaze – to viš doma*
166 *je vďicki dobře – jó tám bilo blaze – u mámi u mámi já říkam to je máma to je to nejhlavnější*
167 *– to viš a diš zavře voči uš to neňi to uš to neňi – a pořát mislíš na ňí né jaká bila maminka*
168 *hodná naše maminka – naše taki – ta bila zlatá – no a vi kór vy ste se nádřeli já gdiš sem sem*
169 *přišla vdicki vi ste se nádřeli tá vďicki vozila kočárek aňička jeli na louki nebo tak a vdicki jeli*
170 *viť – to holt je tak život – a já sem sem přišla tak sem to tak mércila fšecho pomalu po no tak*
171 *co ešće povim co ešće (Jak vypadá Váš běžný den dnes?) sem v dúchodu a d'elám furt řeknou*
172 *že nemají dúchotcí co d'elat a já d'elám furt – pořát aňi ňic vid'e vi – a neňi vid'et ňic neňi*
173 *vid'et ňic no karel je marot to viš ten furt neš leží leží ten t'e neud'elá lautr ňičehoš ňic tak já*
174 *fstanu viť a vokolo dobitka fšecho neš to nakrmim a fšechno a pak bježim do krámu pak*
175 *s kastrúlkama přibjehnu přide vjera tak posedíme popovídáme ud'eláme si kafičko viť nó tak*
176 *du do zahrátki tudle támdle a to a máš celej den prič (A co ráda děláte?) ále fšecho fšecho*
177 *d'elam ráda venku hlavne takle na zahrátce a to jako plet nebo takoví to ne čtu to si rači sednu*
178 *a čtu ale neš novini kňišku ne tu sem v živoťe nepřčetla jednu kňišku – a máš kachni –*
179 *nemam ešće kachni dich kačer mi chcíp tak mam jiního a ti kachni jedna snesla pjet vajec*
180 *může to bejt (Určitě.) jedna snesla pjet vajec přestala nest tak už bili starí tak sem je vihodila*
181 *vona snesla jedno uš zase nenese a ta druhá jich tam má asi šest tak letos co budu mít*
182 *s kachen nevim ale já uš mam starí kachni a dibich bejvala vid'ela že chcípne i kačer tak sem*
183 *si nechala mladí svi né že je to jiná kref a diž bil kačer tak sem nechťela tó no tak nevim co*
184 *s toho bude – aňi nevim jesi vďicki ešće e asi brzi na ňe viť – ešće e brzi na ňe to viš ešće je*
185 *brzo diť vono je ešće zima furt – je zima no diť je duben – vona letos ta zima bila taková*
186 *dlouhatá tak voňi i ten dobitek je takovej vopošďenej letos nó tak co ešće (Co máte za*
187 *zvířata?) co máme za zvířata tři kočky slepicé teťko mam deset t'ech slepiček no a co ješće*
188 *mam králikú mam taki králící mam taki no a ňic asi víc (A co zdraví, slouží Vám dobře?) ale*
189 *jó hlavne diš to takle bude abi to bilo furt – babička ta je jako ras nohi jí dou já bich taki*
190 *mohla abich taklet šla bich ráda bich ale ti packi holt je to hrozní – hele blážo já dibich*
191 *možná bejvala tenkrát nejezdila do t'ech lázních tak bich bejvala bila neska taki lazar jenomže*
192 *já sem jezdila hodně do lázní sem bila lecgdes ne ždicki mi píchali ti plinová inekce protože já*
193 *mam strhaní žili na nohou hodně ne tak sem možná bila taki lazar – no jo to si každej rok si*

194 *hnedle jezdila – nó nó já sem bila kdepa sem bila na slijači a ve mšením a a hodně sem bila*
195 *na slači sem bila asi třikrát ne na slovensku no f poďebradech sem taki bila a to viš a voňi*
196 *píchali ti plinová iňekce ale ti jo boleli to vždicki gdiš to píchali to uďelala takovádle boule se*
197 *a musela si chodit nó ale bilo to na ti žili to bilo dobře že jo holt to profouklo viš a to říkam*
198 *možná že dibi tám bejvala nejezdila diš sem bila mladá tak že dneska sem bila lazar nó tak nó*
199 *a co ešće chceš (Tak třeba co ráda jíte, co si ráda uvaříte?) mi chodíme na vobjedi chodíme no*
200 *tak rúzně viť na co má človek chuť tak si uvaří já vařím teda v sobotu vždicki i na ned'eli ne*
201 *protože přes tejden chodim pro na vobjedi si nó a to máš rúzní jednou túdletu podruhi*
202 *támletu viť vždicki na co má človek chuť tak si uvaří.*

Přepis nahrávky č. 3:

203 *(Jaké jste měla dětství?) heskí to viš tenkrat to bilo fšecho taková bilo doma*
204 *hospodárství d'eti pomáhali vod malička při hospodárství no potom sem chodila do školi*
205 *v roce štiricet jedna sem višla ze školi to bila okupacé to bil hitlér to bil protektorát nó (Do*
206 *školy jste chodila tady do Bolešin?) do bolešin a potom do mňešťanki do klatof nu (A po*
207 *„mňešťance“?) doma pracovala doma pracovala s rodičema nó na hospodárství (Co jste*
208 *dělala?) fšecho možní co bilo třeba chodili sme na pole pomahat a doma husi sem mňela na*
209 *starosti kachni a taková to zvířectvo jak to tenkrat bilo nó (Chodila jste s dětmi do vsi?) jó*
210 *taki kamarátka kamará to jó to sme se dicit k večeru po práci v leťe diš to bilo tak sme šli*
211 *k ribňiku koupali sme sé to nás bila celá parta pak sme si sedli támle na fsi tám bili taková*
212 *dřeva tak sme tám povídali nó heskí to bilo (Hráli jste nějaké hry?) nó jezdívali na kolach*
213 *hodně a večer diš sme potom uš vječí jako višli ze školi tak sedávali s tíma klukama a ta*
214 *omladina tak se povídalo lecos ňegdo ved'el ňákou anedotu nu a tak to biló (Chodili jste se*
215 *někam bavit?) to ňic nebiló f tej okupaci ňic nebiló nó aňi tancovački nebili a diš bil ňegdi*
216 *potom už dil tak bil koncert a to se nesmňelo tancovat za okupace to sme jenom sed'eli f tom*
217 *sále hrála muzika mi sme poslouchali nebo spivali žádní tancováňi nesmňelo bejt za tu*
218 *okupaci nó tak to ubjehlo pár lét a pak přišel rok štiricet pjét nó tak sme tám se u přet*
219 *pojarojc stavjela máj a bili tám američaňi tak sme tám hráli hrála tám muzika tak sme drobet*
220 *tancovali nó tak to bilo no bilo každej rát že je konec tí okupace ne (Jak vypadal Váš běžný*
221 *den, když už jste pracovala?) co bilo třeba nó chodili sme na pole a doma sme pomáhali nó*
222 *potom v roce štiricet sedum sem se provdala sem za muže mího nó a roce štiricet osum sme*
223 *mňeli prvňi d'echo ceru no a potom roce padesát jedna pepika teda sina (Byli hodní, nezlobili*
224 *Vás?) hodní hodní nu chodili do školi a no tak taki mňeli svi kamarátka kamarádi taki přišli*
225 *sem taki voňi šli tám nu jak no (Co jste dělala ráda?) ale tak co bilo třeba co bilo třeba se*

226 *d'elalo tak to bilo v jednapadesátim roce jenomže ve dváapadesátim triapadesátim uš to bilo*
227 *špatní uš to bilo takoví na těch hospodářstvích prostě ten režim komunistickéj to znemožňoval*
228 *chtěli dotlačit ti lidi do toho jezede lidi to nechťeli tak to d'elali přez moc tak nejdříf tadi ti*
229 *velkí hospodářství znemožňovali prostě mňeli sme velikí dodáfki a velikí daňe a za fšechno*
230 *aňi nám nič nepropláceli nu bila to bída nó tak potom začli strašit že nás budou s'tehovat jako*
231 *kulaki né hrd'inojc a nás a já neim co fšechno tak to bila taková špatná doba (Ale vy jste*
232 *nedělala v JZD?) d'elalá ježiš nana třicet le mňe bilo třicet rokú diš tu začlo jezede a d'elala*
233 *sem do pjetašedesáti pjetadvacet rokú sem bila jenom f kraviňé a pjet rokú na rostlinej třicet*
234 *let sem d'elala v jezede (Líbilo se Vám tam?) no museló tak sem si zvikla co ti jiního zbejvaló*
235 *choďit ňekam do práce bi mňe bili nevzali a řekli dali ste tám pole musíte na tom pracovat nu*
236 *tak sme pracovali muš taki nu tak sme pracovali v jezede nó (A měli jste i doma dobytek?)*
237 *mňe nó to bilo to bilo prostě diš to začló to jezede začli tak jako znemožňovat tak nás*
238 *znemožňovali nu tak že to musí jako sem choďili s okresu abi podepsal muš jezede abisme*
239 *podepsali jezede nu lidi pro to nebili a no nakonec se to tak to dotahli dotlačili aš to ti lidi*
240 *položili a skutečně do toho jezede šli tak tadi sme mňeli napřet svuj dobytek a potom drustevní*
241 *neš postavili kravín tak tadi bili krávi nu (A jak u Vás vypadala neděle?) fšelijaká no*
242 *pracovní ponejvíc zasejc co bilo třeba ud'elat doma a potom sme f tom f kraviňe pracovali na*
243 *smňeni nu tak to se choďilo f sobotu v ned'eli (Co jste vařili k obědu?) ponejvíc zelí to bilo*
244 *tadi takoví tradiční a fšichňi ho tak jako mňeli rád'i to bilo ned'elňi jídlo zelí to vopravdu to se*
245 *na podzim našlapali dvje kadečki zelí a bilo na celou zimu ešće na jařé (A co ráda děláte*
246 *teď?) jé teřka uš ned'elam hnedle nič naši řikaj mi si to ud'eláme nech to protože taki motam*
247 *každou chvíli zamotam a padnu a teřka mi zlobí ta ruka mi votiká né tak sem choďila na*
248 *rehabilitaci nu tak jí mam takovou jako dibi nebila moje nu tak uš ned'elam nič (Ani třeba*
249 *nepletete, neluštíte?) né já sem ňigdá ne nepletla protože sem na to nemňela čas nu a křižofki*
250 *ti mi nebaví dištak si pustím televizi (A na co se díváte?) no diš je ňákej ten pořat takovej*
251 *lepší nu a nebo ti správi co se d'ejje nó a uš ned'elam nič neš tak choďim sem tám a sedam*
252 *protože zlobí mi ta altróza né ti nohi tak ti kloubi to je bolestíví tak nó a sem spokojená*
253 *hlavňe abich trochu choďila a jiního uš si nepřeju nič nó naši si to ud'elají cera taki přijede*
254 *taki potřebuješ ňeco nu tak je to dobrí (A co si ráda dáte k jídlu?) je to si nevibiram já jim*
255 *fšechno (Nemáte žádné oblíbené jídlo?) no ale takle pečivo víte buchti štrúdle túto jo to do*
256 *posledňi chvíle sem pekla a to mi bavilo a mňela sem to ráda a muš taki ten taki na to bil nebo*
257 *ňeco slatkíhó no jo tak to fšechno uteklo (Teď budou Velikonoce... Co jste dělávali?) no tak ti*
258 *bochánki se pekli vot vod mala co si pamatuju uš matka a já a tadi babi tak to bili f první*
259 *řad'e na velikonoce bochánki jak se tomu teřka říká (Bochánky.) taky bochánki nó a dištak se*

260 *upek nákej koláč a to bilo fšechno no (A chodili jste třeba „chřístat“?) jéjej chod'ili a*
261 *chod'ivali sme taki před velikonocema do kostela jak bejvalo to fškříšeňi a tak lecos bilo no*
262 *chod'ivali sme taki křístat to jo je to nás chod'ilo dicki to se udržuje pořát a je to heskí nu*
263 *(Chodili Vás kluci šupat v pondělí?) ne to ne to nebejvalo a na kvjetnou neđeli sme chod'ivali*
264 *s kočičkama né a klucí nešupali ne to nebilo (A Váš syn, ten už chodil?) jó ten uš potom ti*
265 *klucí uš s tíma holkama uš ti uš to dodržovali (A na Vánoce jste dodržovali nějaké tradice?)*
266 *no tak tenkrat to bilo takoví ribi tenkrat aňi nebili tak co holt bilo ponejvíc se pekli koláče*
267 *vánočka nu černej kuba se d'elával (K obědu?) no no na šředrej den z houbama a s kroupama*
268 *taki to bilo dobrí (A večer jste chodili na půlnoční?) taki sme chod'ili nó to diški ta omlad'ina*
269 *šlo nás celej houf do kidlin nó to sme chod'ivali na půlnoční potom na boží hot bejvala dicki*
270 *ňáká ta zábava nó v hospod'e nó to tadi ešče kulturňi dúm nebil né tak buť ňегда to bilo*
271 *v mislovicích a ňегда to bilo u hromadú v hospod'e nó tak to ubjehlo ješiš léta takoví leta uš*
272 *mam a říkam si aspoň trochu aspoň takle trochu abich se mohla pohibovat a neš to skončí.*

Střední generace

Přepis nahrávky č. 4:

273 *(Jaké bylo Vaše dětství?) No tak moje d'ectví narod'ila sem se v bolešinech v roce*
274 *šedesát jedna v březnu nó virústala bilo nás vlasňe dvá sourozencí virústala sem z bráchou a*
275 *do školi sem začla chod'it vlasňe na základňi školu v bolešinech gde nás bilo vlastňe pjet*
276 *d'efčat a dvá klucí ti sem dojžd'eli z mislovic (Měla jste mezi nimi kamarády, kamarádky?) nó*
277 *mňela sem kamarátki mňela sem v bolešinech kamarátki vlasňe to diš nás bilo řích pjet tak*
278 *vječinou dicki sme kamarád'ili dvje a dvje nebo dicki ta třet'í ta uš se nám moc nešikovala nó*
279 *nejvíc sme si hráli f kuchince nebo sme si hráli na schofku skákali sme paňáka míčoví rúzní*
280 *hri nó (Ve škole se Vám líbilo?) ve škole se mi nó líbilo i nelíbiló nemňela sem ráda*
281 *matematiku ale to aš potom f pozd'ejším vjeku aš diš sem začla chod'it do klatof to sem vlasňe*
282 *vot první do pátí třídi sem chod'ila do bolešin a ot šestí do devátí sem chod'ila do klatof no tak*
283 *tam potom tu matematiku tu sem jako nemusela ale jinak tak ňák dá se říč že jo (A potom po*
284 *základní škole?) po záklace sem se šla učít dó do plzně na dámskou krejčovou a mňela sem*
285 *vlasňe tejden praksi sem mňela f klatovech ve fksu a tejden sem vlasňe dojžd'ela do tí plzně*
286 *tám sem bila na internát'e tam sem chod'ila do školi učila sem se vlasňe tři roki nó pak sem*
287 *mňela závjerečnou učňovskou skoušku kde sem vlasňe sme mňeli praktickou část a*
288 *teoretickou čás tak sme vlasňe museli f tej praktickej část'í sme museli ušit vlasňe dámskej*

289 dámský sako a sukni jako kostím teda nó a pak sem začla po viučení tak sem začla pracovat ve
290 fksu f klatovech nó a tam sem vlasne do tečka jednatřicet let no to si nechťela slišet (A jak
291 vypadá Váš běžný pracovní den?) jak vipadá no tak stávam ve štvrt na pjét nó tak nák po
292 ránu co k tomu fšecho patří nó jedu autobusem do klatóf do toho vlasne jak uš sem řekla že
293 d'elam ve fksu a tam vlasne d'elam kompletárku a na púl úvasku mistrovou nó já nevím no
294 (Potom jedete domů...) vlasne to d'eláme vot šestí do púl třetí mezi tím máme púlhod'inovou
295 pauzu no a pak jedu autobusem zase spátki a přijedu domú no kolem púl štvrti no přet púl
296 štvrtou (A co děláte potom doma?) doma diš přídu doma si připravím jídlo sednu do křesla
297 dam nohi nahórú skouknu televizi noviny a du něco d'elat (A co jdete dělat?) tak diš je heski
298 tak du na zahradu a gdiš je venku sňích tak du třeba votklid'it sňích nó sem tam něco zašiju
299 šiju nó (A o víkendech? V sobotu, v neděli, co děláte?) v sobotu v ned'eli tagže fstávam trošku
300 díl že jo si ráda pospím nó pak připravím na objet takoví ti bježní domácí práce uvařit uklid'it
301 viprat vižehlit a podobně (A co děláte ráda?) co d'elam ráda s těch domácích prací jako mislíš
302 (I kromě nich...) co d'elam ráda já nevím no ráda docela diš potom dlouho nešiju tak ráda
303 něco ušiju a mam s toho radost diš diš se mi to povede a tomu druhému diš se to líbí nó ráda
304 pjestuju kiťički asi tak na zahrátce v léte no (Chodíte se někam bavit?) no sem tam zatancovat
305 do kina (Na nějaké bály?) na náki nó diš sou báli tak vječinou na tuto (A co třeba oblíbené
306 jídlo, pití?) oblíbení oblíbení jídlo mam ráda řízi brambori takoví ti lechčí saláti piťi mam
307 ráda červené víno neslazenou vodu zmrzlinu (A co zdraví, slouží?) zdraví dobrí zdraví.

Přepis nahrávky č. 5:

308 (Jaké bylo Vaše dětství?) Moje d'ectví bilo heski z voctupem času si říkam že krátkí řek
309 bich i naplnění všema radostma co k d'ectví patří tečka (Měl jste hodně kamarádů?) kamarádů
310 sem mňel dost ae žďicki sem nákim spúsobem inklinoval ke kamarádům kteří bili jako trvalí jó
311 spomenu třeba míra brúhú karel hromadú potom jirka rubášú to bili taki prostě takoví vazbi
312 abi to bili parti velikí to ne (A jak se Vám líbilo ve škole?) ve škole se mi líbiló rát sem choďil
313 do školi bil sem žák kterej bil bich řek gdiš se na to d'ívam z voctupem času neobičejně
314 cťížádost'ivej a snažil sem se žďicki f poctaťe dosahovat těch nejlepších visletků mnohdi i za
315 cenu toho že sem tomu vjenoval dos času na úkor něčeho jiního (A co jste dělal, když jste
316 přišel ze školy?) gdiš sem přišel ze školi tak napřet bilo učení a potom teprve bila zábava to
317 jako říkam zotpovjedně (A co jste dělal? Myslím tu zábavu...) zábavu mňel sem zahrátku
318 malou tagže v malej zahrá tadi na dvoře sem mňel takovou oázu zahrátku zahrazenou a tám
319 sem mňel skalku a pjestoval sem tam kiťički to bili takoví to potom pozd'ejš sem zbíral kaktusi
320 známki takže tdle takovímhle vjecem sem se vjenoval a potom potom z voctupem času i

321 *zvířatom jako chovu hospodářských zvířat (Chodil jste za kamarády do vsi?) chodil no ae*
322 *řikam moc sem toho jako nenabjehal jako ti vostatní (A nějaký zážitek z dětství?) zážitek*
323 *z d'ectví ti bilo hodně nejvječí zážitki ti dicki bili spojení s prázňinama gdi sem jezdil*
324 *bratranec na prázňini a dicki sme něco provedli ňákou dicki ňákou volovinu klukovinu na*
325 *ktekou se voctupem času dost dobře spomíná (A potom po škole jak vypadal Váš běžný*
326 *pracovní den?) po škole já sem f poctaře přišel domů napsal sem si úkoli naučil sem se*
327 *vječinou potom to bilo tak že doma bila doma bilo zvířectvo bila kráva že jó bili vovce tagže*
328 *otec přišel tať přišel s práce tagže sem s ňim jel pro pró krmeňi pró trávu nebo pro jetel že jo*
329 *na co bil d'il tadi jetele vod jezede tak tó a potom teprve bila ňáká zábava nu (A vy jste tedy*
330 *chodil do školy tady v Bolešinech...) do vot první do páti třidi v bolešinech a potom vot šeski*
331 *do devítki f klatovech na pláňickej (Jak se Vám tam líbilo?) nó f klatovech bil to bil to takovej*
332 *velkej velkej šok pro nás vesňiskí d'eři zlášte z důvodu toho že sme nebili připraveni na*
333 *řelesnou výchovu a aspoň já já jako sem mňel obroski mindráki s řelocviku protože neumňeli*
334 *sme kotoul jak fpřet tak vzat že jo neumjeli sme šplhat jak po laňe tak po tiči neumňeli sme*
335 *uđelat skákat přes kozu neumňeli sme f poctaře uđelat vímink ňic prostě bili sme telata*
336 *samožřejmňe sme bili pro srandu tím tím mňeskím kteří v poctaře tohle ovládali a to jako*
337 *ňákím způsobem mi deptalo jako jo a jednak sem f postaře i nebil jak se říká řelesně fyzicki*
338 *založenej na to abich d'elal spor nebo ke sportu sem prostě ne nečuch (Potom po základní*
339 *škole...) po záklace tak po záklace tak já sem chřel sem jít na zemňed'elskou školu že jo tám*
340 *sem se nedostal tagže sem se učil štrnác dní zahradňikem potom čistě ze známosti sem sem*
341 *nastoupil aš po štrnácťi dnech gdi uš bježel školňi rok tak sem nastoupil do prvního ročňiku*
342 *na zemňed'elskou školu no a tam bich řek že to bili takoví asi dobrí léta že ňákím způsobem se*
343 *naplňovali ti mí přectavi i to mí seberealizováňi že jo to co sem si ňákím způsobem co jako*
344 *sem mňel ňákí přectavi že bi mohlo bejt (A dál jste šel studovat do Prahy...) dál sem šel štu*
345 *studovat do prahi nó na suchdol na visokou školu zemňed'elskou nó a to bili asi takoví*
346 *nejkrásňejší léta nejlepší nejkrásňejší léta tadi bili (Vyprávějte mi, co jste tam dělali...) nu co*
347 *sem tám d'elal nu (Měl jste tam kamarády?) kamarádi sem mňel že jó na koleji že jó s ktekýma*
348 *sem uš bil ve stiku tadi na zemňed'elskej škole že jo tagže parta dobrá škola f postaře vedle*
349 *koleji že jo f koleji vevňitř v budovje menza takže do menzi sme chodili f pantoflich že jo*
350 *mnohdi i ke sňídaňi f pižamu tagže sme se nevoptěžovali aňi se voblíkat tagže jó to bilo prostě*
351 *nejlepší období kerí bilo (A po škole?) nó po škole po škole sem nastoupil plemenářskému*
352 *podňiku klatovi jako zootechnik na středisko do sobjeťic nu a tám sem vidřel do roku*
353 *osumdesát šest a vod listopadu osumdesát šest sem potom bil aš do roku dva tisíce dva*
354 *v mochříňé nu a v listopadu dva tisíce dva sem nastoupil sem do komunální politiky a začal*

355 *sem d'elat starostu (Jak vypadá Váš běžný pracovní den?) muj pracovní den nó ráno f poctaťe*
356 *púl šestí mezi púl šestou třištvrtě na šest f stávám první kroki sou náká higijena že jo potom du*
357 *nakrmit králíki přes zimu gdiš tadi mam vofce tak ešťě vofce pustit slepicé to trvá tak já*
358 *nevím štvrt hodini dvacet minut přídu naspátek nasnídat a přet sedmou mezi púl sedmou*
359 *sedmou hodinou na úřat tam trávím podle toho jak je jak je to nutní bježně f pond'elí do šestí*
360 *vostatní dni ve tři i diš f poctaťe ta pracovní doba je prostě jak se říká štiriadvacet hodín jo*
361 *protože človjek f poctaťe musí bejt jak se říká na na telefonu a f pohotovosti pro opčana*
362 *protože mu slouží (A když přijdete z práce...) gdiš přídu s práce tak už vidím práci další*
363 *protože sem takovej človjek že sem tak založenej vod malička že prostě už vim co fšechno bich*
364 *mňel ud'elat mnohdi sem nervózni protože vidím že to nestíham že to prostě to co bi se mňelo*
365 *ud'elat tak že se prostě nedá nejde to prostě ne nestačím tagže sem nervózni mnohdi i sem*
366 *takovej že tu práci se snažím snažím přerozd'elit tak abi f postaťe bili zamňestnaný i ti vokolo*
367 *mňe a to se jim nelíbí řim tomu vokoli gdiš f postaťe jim přid'eluju náki úkoli a práci (Můžete*
368 *srovnat jak vypadala neděle ve Vašem dětství a jak vypadá dnes?) já bich řek že se příliš*
369 *neliši jako já gdiš sme gdiš sem bil jako vod malička tak v ned'eli dopolodne tak se vječinou*
370 *jako v d'ectví tak se šlo do kostela že jo protože tatí náz bral do kostela nó a otopolodne se*
371 *jezd'ilo do kamejku babičce to bilo pravidelně prošťe každou ned'eli se jelo babičce do*
372 *kamejku tagže neska já to vidím tak že stejnej rituál i praktikuju ve svej rodíne že prostě*
373 *dopolodne se snažím tu ned'eli nákim spúsobem ud'elat náki ti takovi ti bježni vjeci vokolo*
374 *chalupi né f poctaťe f takovím velkím rosahu pracovním a votpolodne f poctaťe jezd'íme*
375 *pravidelně g manželčiňe rodičúm do do klatof a tak tó si mislim že je správní jako jó že*
376 *prostě ten ta ned'ele f postaťe bi mňela takto takto jak se říká vipadat nu (Chodíte se někam*
377 *bavit?) hm nó bavit jó no choďim do hospodi no mam rát pivo tagže ne že bich bil prostě*
378 *závislej na tom že se třesu diž nemam lahváče že s toho mam jak se říká nó jak se tomu říká*
379 *tomu dopku nebo jak se („Depku“) depku nemam s toho depku ae prostě pivo mam rát nó*
380 *pivo mam rát rát tedi i dištak jednou dvakrát do tejdne prostě do tí hospodi zajdu popovídat*
381 *že jo zjistit co co je novího já to řík já doma to zdúvodňuju řim že to je i že to mam f popisu*
382 *práce (A co rád jíte?) no co rát fšechnó fšechno mimo slepici slepice na paprice slepika na*
383 *slepice na paprice ta prostě je pro mňe nó sňim jí ale prostě mam s ní nákej takovej jak se*
384 *říká né votpor ale prostě nechutná mi a potom je to mlíková polířka a jinak f poctaťe sňim*
385 *fšechno a nemam rát kúži z drúbeže drúbeží kúži a a samozřejmňe škraloupi mlíko ze škraloup*
386 *škraloupi na mlíce tak to taki ne to prostě mlíko musí bejt přecezení (A co zdraví, slouží Vám*
387 *dobře?) já si mislim že slouží no že prostě nevíhledávám nejsem ten tip abi abich se jak se*
388 *říká příliš kontroloval nat některíma vjecma jak se říká mávnu rukou a nó prostě*

389 *nepřipouštím si nějaký nějaký že bych že bi měli být nějakými problémy (A ještě mi řekněte, co*
390 *všechno rád děláte?) co ráto dělám no dibi na to přišlo tak hodně ráto se vrtám v zemi ve hnoji*
391 *v zemi a ve hnoji to jsou prostě dvě dvě taková to a vim že bych se takovej je vytvořit takovou*
392 *oázu oázu u chalupy tak aby to bylo hezký seň je nějaká pergola hezká hezký ji umístit někam na*
393 *tom dvoře aby byla hezký vibavená jo vibavená aby měla aby bylo voko hezký bili hezký kitičky*
394 *aby se tam hezký sedělo příjemně se tam vtopočívalo nó a možná i nějak ten bazén no ale*
395 *řikám to je vize velká budoucností.*

Přepis nahrávky č. 6:

396 (Vyprávějte mi, jaké bylo vaše dětství...) *To moje dětství tak to bylo celkem pěkný*
397 *strávil sem ho hlavně f přírodě protože sme měli doma hospodářství tagže s koňma f přírodě*
398 *fšechno tak nějak to fungovalo no pak sem chodil do školi to už f pláničci tam škola františka*
399 *křížička to snat každej ví jo se tam narodil nó a příhod ze školi mam dost tam se mi líbilo f*
400 *pláničkej škole učitelé bili dobří fšechno no a taková první příhoda bila že sme z bejvalím*
401 *starostou pláničci vaškem bedrú bili vihození s pioníra za to že sme chodili ministrovat ve*
402 *štvrtěj třídě veřejně prostě nás postavili na stupínek a sebrali nám prúkas pioníra a šátek že*
403 *chodíme ministrovat do kostela nó další příhoda zase z vaškem třeba petrú v šestěj třídě*
404 *jeden učitel ho vines za vlasy ven a mezi dveřma ho nakop a vitrch mu vlasi protože ho*
405 *zapomněl pustit tak to jsou taková s tí školi příhodi jináč tam bila škola dobrá sme se učili nó a*
406 *strávil sem hodně mládí venku s koňma hlavně a túto nó co ešte bych tam moch k tomu dodat*
407 *(Ve škole se Vám líbilo?) ve škole se mi líbiló začal sem se učit hrát na harmoniku a ve*
408 *štrnácti sem přešel na bubni no a to dělám dodnes muziku pjetastiricet let už (A co potom,*
409 *když jste vyšel školu?) po škole sem višel školu a šel sem do učení na prodavače u nás rodina*
410 *bila přestože se mi líbila příroda chtěl sem dělat to ale šel sem na prodavače nó a viučil sem*
411 *se na kašperskejch horach tam bilo strašně hezký nádherní učení prože tam sme měli kuchař*
412 *i čišníci tak sme bidleli jako f hotelu ti nás vopsluhovali a vařili víborně to jako bilo krásní tři*
413 *roki a ešte k tomu tam nás bilo tak do desíti klukú a sto padesá d'efčat že jo tagže sme se*
414 *měli tam (Líbila se Vám nějaká?) já líbilo se jich móc jak ted' diš se sejdeme bilo to pěkný*
415 *nó pak sem se viučil nó a zvoztal sem u řemesla aš do pjetapadesáti let (A do Bolešin jste*
416 *přišel kdy?) do bolešin sem přišel to mi biló dvaced let gdiž sem se viučil tak sem střídal*
417 *dovolení jakó vedoucí a potom tadi se uvolnilo místo nó a zvoztal sem tú aš f krámu aš do*
418 *pjetapadesáti (Jak vypadal Váš běžný pracovní den?) bježnej pracovní den vot dvaceři let do*
419 *řich pjetapadesáti sem stával ve štiri hodini ráno a f půl páti už sem bil f krámu protože tu*
420 *bili nejdříf tadi začínal pekař ot půl páti už to sem vozil tak lidi už po pátej hodíne si klidně*

421 mohli přít pro čerství rohlíki chleba fšechno túto že tak kvůli tomu sem fstával brzo ráno ten
422 hlavní kšeft bil ždicki poránu to bila takoá služba lidu a já už d'elal soukromníka i za
423 komunistů jo mñe to bilo jedno protože soboti ned'elé furt se jelo víkup to ešče možná
424 pamatuješ né víkup jablek mi prošlo moc vagonů celím řelem túto nó jináč f krámu to bilo
425 jako dobrí nepohádal sem se z ňikim za celej život tak ňák to fungovalo (A jak u Vás vypadala
426 neděle?) ned'elé vječinou bila vospalá protože sem choďil celej život hrát tagže a kort skraje
427 tak to bili ešče pátki soboti veselki jó tagže ta ned'ele dicki bila vospalá a stejne doma
428 přestavovala se chalupa d'eti malí a do krámu třeba taki sem šel třináckrát za ned'eli do
429 krámu ňegdo ňeco potřeboval jo tagže to fungovalo pořát no a pracovne pořát kolem chalupi
430 pořát bilo co d'elat (A v dnešní době? Jak to u Vás vypadá přes týden a v neděli? Je to jiné?)
431 už se to trošku nó zas kolem chalupi se tak tluču nó muziku diš se de hrát už je to menčí teť
432 ňegda pátek ňegda sobota neska deme zrovna bude schůze vod jednoti tadi ješče já říkam furt
433 vod jednoti nó tak je to a nu celkem to bilo fajn f tom krámu sem prožil heskej život (Chodil
434 jste se někam bavit?) do hospodi sem nechod'il tó jako bilo prože já choďil hrát tagže tou
435 muzikou sem přišel taki se šlo desetkrát za mñesíc tagže sem si říkal a do hospodi nechod'im a
436 nechod'im aňi dodnes nó to mi jako netáhlo (A co rád děláte?) kromne hraňi fšechno možni
437 kolem chalupi v lesé diš sem d'elal dříví jo prost'e zahrada příroda hlavne a túto to mi bavilo
438 a baví pořát a domácí práce nó taki ňegda vařim gdiž je třeba fšechno možni (Máte nějaká
439 zvířata?) holubi slepice psíki to fšechno tú je (A co rád jíte, pijete?) mñel sem rát pivo né ňák
440 abich se vožíral ale to už sedum let nemůžu to přišla nemoc a hotovo nó tak píju normálne
441 minerálki čaj ne moc slatki píju fšechno hořki abich zase kvůli cukru nemam tu cukrofkou ale
442 musim si jí jako hlídat vhladem g mej nemoci řem játrum tak píju fšechno co teče ned'elam
443 s toho vjedu (A oblíbené jídlo máte?) nó oblíbení jídlo u mñe je ovar nejlepší koleno na ovar
444 jako to může bejt bifteki řiski a diš tám bude ovar tak to je mí jídlo (Blíží se Velikonoce. Jaké
445 tradice jste dodržovali, když jste byl dítě, a jaké dodrřujete teď?) tradice f pláňici bila že sme
446 choďili svjeřit kočički jó proutki nó a ti sem přišel sem s kostela a pak sem je prodával po
447 sousedech to sme mñeli už každej svou štaci a proutki f pláňici je ňákej pan novák teť sou to
448 hroudojc tak ty mñeli krásnou takovou kočku a ten jenom mñe dicki ti proutki nastřihal dvacet
449 prutů a já je vodnes já mñel nejvječí kočičku f pláňici a potom petr hanzlík ten mñel třeba taki
450 tři štír metrovou spletenou to sme závod'ili gdo má nejvječí no a šlo se s kostela už sem mñel
451 svi sousedi f pláňici sem to vobjech a prodával sem je kočički bili posvjecení jó tak prost'e to
452 bila tradice tám nó a potom šupáňi velikonoc to sme mñeli svi rajoni a to skončilo dicki bitvou
453 prost'e gdo přišel pláňice se d'elila na starí mñesto noví mñesto a mi sme bili vostromeč jag
454 bidlim já jo tám bilo vostromeč námñest'í potom ulice jak je škola a vot kostela vot schodů tak

455 *to uš bilo noví mňesto to bil dansink tám mi sme nesmňeli a voňi nesmňeli nám lést a gdo*
456 *přišel tak sme se poprali to sme mňeli šví sví prostě štace tám a tak to bilo takoi vječinou*
457 *potom sme dostali ešše doma protože rovnou s kostela uš se šlo šupat a přišli sme ve*
458 *svátečňích zmidlení že jo vot tútoho a tak se to udrželo a tadi se to te' udržuje taki f*
459 *bolešinech klucí no u nás se to sejde to uš víš dicki diš přide ta banda uš se připravujou zas*
460 *tak uvidíme co bude no (A barvíte třeba vejce, nebo to dělají holky?) mňe je barví f pláňici*
461 *jaňina bráchi neteř barví je tím fčelím voskem tak ta mi je maluje to mi jako nebavilo barvit*
462 *vejce to ne (A Vaše dcera nemaluje?) ne ta ne a Vašek to samí dicki dam třicet vajec jaňiňe do*
463 *pláňice a namaluje ta to umí heski a brácha hlavňe to umí tím voskem nó copa ti velikonoce*
464 *uš se to blíží (Vy nechodíte šupat?) já už né já už gdepa (Chodil jste, když jste se sem*
465 *přistěhoval?) trošku jenom tak jenom tak spíš ze srandi jó neš ale te' ti klucí to tu udržujou*
466 *fest tradici já jim vozim pomláski vot franti z mislovic dicki tám je vod ňej беру ten umí pléc*
467 *perfekňe drážďil tak túto nó zážitki ňákí vono jich bilo moc za ten život to se taki nesmí*
468 *povídat fšecho (Ale může, povídejte...) f krámu že jo dicki sme ňeco vivedli ze strejdou*
469 *horojc sme se domluvili to bilo taki sme d'elali i reklamu na na rakve jednou to se zeptej*
470 *babički se tú stavjel dicki smaha diš vozili nebošřiki nebo s pořbu jeli a tám sem mňel dicki*
471 *připravenej rum pro ňe a uš to bilo nó a hora přišel á chlapcí sou tadi veno přinez rum a*
472 *ženská tam zrovna přišli a von vodevřel vzadu né dveře a copa tadi jěžíš to víš přijeli*
473 *funebráci copa tadi budou d'elat a já říkam nó budeme tadi d'elat reklamu na rakve hora si do*
474 *ňi lehne a tadi jakou budete chtít a túto jěžíš marjá babička ta potom říkala nadávala říká vi*
475 *ste hrozni s tím horou nó tadi to se vimejšleli volovini furt ňeco se d'ilo a pořát musí bejt*
476 *veselo musí ten čovek brát ten život i diš přidou řeščí chvíle tak furt přič no f pjetapadesáři*
477 *sem tu skončil přišla nemoc a bilo hotovo transplantace jater a te' ešše rakovina že jo se*
478 *připojila loňského roku no snat to je zažehnaní na ňákou chvíli a uvidíme (A co teď tak děláte*
479 *od rána do večera?) vod rána ráno du nakoupit vobjehnu slepice holubi psi nakrmim neska*
480 *sem řezal dříví vopravoval taški na střeše po zimňe popraskaní jo tak furd ňeco nó (Pořád*
481 *máte co dělat.) pořát já se nezastavim to a musí čojek na zahrad'e stromi sem vostřihával*
482 *brambori sme sázeli nó takže já se to je furt a musí čojek pohibovat i diš přide nemoc tak*
483 *nesmí se ulehnout jag bi se na to mislelo konec hotovo nó a de se hrát f pond'elí uš deme zase*
484 *do husi a pátek beránkom a se ten život bere jak říkam i diš ta nemoc přide tak musí pořát se*
485 *furt přič bi se človjek zalek tak je hotovo (A ještě k těm tradicím: překvapilo Vás něco, když*
486 *jste přišel sem do Bolešín?) nó tadi celkem akorát bilo to šupání a to vibírání jo tadi mi*
487 *překvapilo žé se chodí chřístat (To se v Plánci nechodí?) to se nechodí né né tám se túto to*
488 *bilo aš tadi sem koukal to jako je heskí a dobře že se to udržuje tak ňák no f pláňici ne tám*

489 *bejvávalo zase potom fskříšeňi boží tělo se chodilo prúvot d'elali sme taki oltáře bilo šest*
490 *voltárů po pláňici a šlo se i z muzikou no a neska už to zase upadlo že jo už (A to bylo kdy?*
491 *Taky na Velikonoce?) to je náák f červnu potom tak náák je to fskříšeňi to je na velikonoce*
492 *mislím ne abich to nemotal náák tak to biló i muzika fšechno se d'elávaló neska už zas to upadá*
493 *tak náák túto jináč kolem velikonoc nebili žádní náákí túeti tradice (A jindy přes rok?) no přez*
494 *rok fpláňici tak tám bili masopusti jó teť je to jednou za pjet let ta staročeská svadba*
495 *pochovával se tám bakus to diš sem tám ešče bil tak to bilo zase sem tám mňel kolem sebe*
496 *muzikanti tak sme se domluvili fkozaku tám bili ženský a ti to prost'e ud'elali šli sme prúvot*
497 *sehnali sme se pjet šest muzikantů že jo protože šlo se zadarmo neska ta kapela je nejdraší tak*
498 *proto už se to ned'elá jo no a to jako to bilo něco perfekňiho to se nesla rakef po pláňici ženský*
499 *a voňi tám bili ti ženský perfekňí nááká slávina fantojc ta diš ta bila za toho faláře diš to pak*
500 *četla u toho hotelu ne to ta vipadala prost'e diš se s ní loučili no pak sem vodešel a už to*
501 *upadlo túto štanda se tám vodehrával to sem hrál ešče na harmoniku tak do náakejch do*
502 *náakejch třiceti let fšechni štanda sem vodehrával fpláňici ve dvouch sme chod'ili já tám mňel*
503 *perfekňí muzikanti k sobje tak to bilo jako fajn z muzikou sme tám d'elali hodně umřelo to*
504 *fšechno (Na masopust jste chod'ili za masku?) na masopust jó to se chod'ilo to se voblíkló*
505 *narichló s koňma sme jezďili taki s koňma tenkrát jak tám natáčela to tám bila urbánková tak*
506 *sme jeli i s koňma tenkrát voblečení jako svadebčañi s přičkou nó takovídle volovini se d'elali*
507 *no jináč to se voblíkló narichlo vzal se náakej starej frak hrp namazala se huba a tradá už se*
508 *šlo něco se vipilo a za žida seno do toho mouku do sena a plác diš jí něgdo dostal bolet to*
509 *nebolelo ale bil krásně po tom bílej že jo u nás a tak náák tradici tadi udržuje jináč vašek ti*
510 *volovini co se d'elali u nás fpláňici tám se to scházelo a tadi je to taki jó diš sem přideš něgda*
511 *tak je tu patnác kluků tadi si pečou buřti a ti volovini nu tak já jim ešče pomůžu k tomu a už*
512 *dou zrovna teť říkala maruška aš se bude stavjet májka připra vápno loňi peťa bošků přibjech*
513 *bilo púl jedenáctí strejdo připrafte mi vápno tak sem musel mu připravit vápno na štetku a*
514 *dou tak maruška říká připraf si to to mi zase pro to pošlou tak já to tú ešče potporuju no ti*
515 *tradice no musí čovek něgdo to musí udržovat aš umřu abi bila nááká sranda po mňe (A třeba*
516 *na Vánoce si pamatujete nějaké tradice z dětství?) vánoce z d'ectví no to púlnočňi tám bejvala*
517 *pravidelně velká dicki fpláňici to bilo a na novej rok sme chod'ili bokálovat esli to (Co to je?)*
518 *no vono je to voňi to na chocku je to prost'e hrnec velkej potaženej kúží a tahá se za konskej*
519 *vocas za žiňe vono to vidává takovej tón jó a při tom se spívalo na novej rok sme chod'ili*
520 *spívalo se jak se menovalo třeba žena se menovala máňa ten franta tak se spívalo počkej já si*
521 *japa to bilo ančo ančo dej mu dej mu nedalas mu celou zimu nedalas mu celí leto franta neví*
522 *jakí je to f tómf tómtó novím rócé jó a šlo se vot chalupi k chalupje no jak dlouho se to*

523 *vidrželo dicki to uš potom bila štamprdlé a túto tak to tám bila tradice to sme mñeli protože*
524 *sme mívali mñeli koñe tak dicki žiñe diš se vistřihávali dlouhej vocas teplá voda a kalafuna*
525 *abi to prostě jó se tak ešće ho tám brácha možná má hozenej tak to bila f pláñici tradice na*
526 *novej rok taki jak čovek potom vodešel uš to fšechno skončilo tuti blbosťi d'ívadlo se tám hrálo*
527 *to se hraje dodnes jedno na vánoce jedno na velikonocé to tám bil velikej zbor no (A přímo*
528 *doma jste drželi nějaké tradice?) no to jó na vánoce kapr musel bejt u nás tám bili posedlí*
529 *z ribama a sou dodnes fšichñí a i vašík se trch a maruška tam uš tolik ne ae vašík ten je po*
530 *ribach úplñe a f pláñici jo to kapr musel bejt to tradice se jako nevopoušťela no jináč copa*
531 *bich řek život uťíká bježí furt prič a hlavñe zase to bila muzika jo u nás kovandojc rot to bil*
532 *muzikanckej tám prakticki všichñí hráli nó neska uš to vimřelo uš sem zas s toho rodu pomálu*
533 *já jenom to strejda f praze mñel kapelu táta hrál strejda hrál bratranec v zavlekovje hrál jó*
534 *prostě to fšichñí gdo prostě d'eda ešće tu mam buben po ñom s prvñí svjetoví válki co bil ve*
535 *válce jó mosaznej tále po tařkovi to mam to bil to je vijolák co se chodí na pořbi jó tak s tím*
536 *chodim (Ten je hezký!) nó to je to je po tátovi tak to ho protahnu dicki tak dvakrát třikrát za*
537 *rok diš potřebujou na masopust letos sem votchodil tři masopusti v dešeñicích v mislívje a f*
538 *chudeñicích tagže ho dicki srovna trochu (Tak s ním jdete vždy do průvodu?) nó nó protože*
539 *vono tueti muzikanťi už ubejváme a ti mladí nechťeji chodit sice sem bil v mislívje z mladejma*
540 *samejma já starej d'edek po chůzi v janovicích zakládají partu mladejch nu a bilo to heski*
541 *docela s ñima bili se mñe viplašení ze starího kocoura co tám s ñima d'elam nó a mladej*
542 *bubeñik nechťel jít že to a jenomže sou to tahi no vot v jednu hodinu dát buben na záda a f*
543 *sedum ho sundat a v mislívje tám je tradice tám se chodí vot chalupi k chalupje a fšude*
544 *připraveno tám se třeba přide přet chalupu a bilo tám sedumdesát devjet masek nó a to tám já*
545 *uš tám bil kolikrát tám jako to je ñeco to se přide přet chalupou stúl nařezáno třeba dvje kila*
546 *šunki dvje kila tlačenki říski karbanátki pjet šest flašek kořalki a píte (To jsem nikdy*
547 *neviděla.) jó to tám je krásný v mislívje sou fotky na internetu maruška ře to řekne tám jako jo*
548 *no f chudeñicích tám je to dobrý tám nás vozí jó tagže tám sedneme na traktor na plošinu jede*
549 *s náma hospoda a mlejn za náma a túto tak tám a v dešeñicích tám se chodilo taki*
550 *vopčerstveñi u chalup ale f tom mislívje tám sou posedlí úplñe no chodival sem ve velenovech*
551 *leta tám taki tám se višlo v dese hodin a do sedmi do večera f každej chalupje připraveno a*
552 *dibi do ñákí chalupi se nezašlo tak příšťí rok uš se tám nesmñelo u se urazili a připraveno to*
553 *bil třeba tám mísa řísků to se sežralo bordél uđelali maski to nevađí teř se vozřali tám spala*
554 *třeba maska druhej děn muzikant tam chrápal do rána vječinou sme došli dvá muzikanťi*
555 *z bubnem a jarda kris ten mñel nejvječí vz na trumpetu a tři štíři maski s náma potmñe f*
556 *sedum tak tále spal a tále a řím lidem to nevađiló ráno si gdepa sem nu tadi chrápete nó tak*

557 je to jedno a nikdy se neurazil i když se udělala nějaká kravina tám bili jedni lidi to bylo na to
558 nezapomenu do smrti a ti nechtěli aby se šlo dovnitř já jsem připraveno dali zaplatili a tátu a
559 máme fšichňi chřipku a teď ten jeden f tí masce povídá teď se dříve jak budou fšichňi zdraví tak
560 normálně šel vitach jim kozu s chlívce a vivet jí v momentě fšichňi fšichňi vibjehli hele vrať tu
561 kozu je březí aby nám nezmetala říká jim diš už ste uzdravení tak si kozu vzali a bilo to tak
562 takovídle volovini psi se vodvázali vot but to šlo s tím průvodem a a nikdy prostě aby druhý
563 den něgdo se roščiloval nebo příští rok nepřišel né normálně já blbje mluvím protože mam
564 zubi vipadli a nemůžu si je dát spravit aš f červnu že diš sem chodil na ti chemoterapije tak já
565 nemůžu nikam tó (Já jsem si toho nevšimla, že byste mluvil nějak špatně.) a jó je to vopčas
566 zašišlam a zrovna ti přední to mi vipadlo přet tou rakovinou zrovna svinstvo jedno no ale ta
567 chemoterapije vono to působí půl roku to se stalo neteři ta je zubařkou tále v žihli přišla jí
568 tám žencká vitrhout zup dala jí iňekci vona chce trhat já to to bolí říká no co tak jí dala
569 druhou jesi to nazabralo zas to to bolí a vona ta žencká jí neřekla že chodí na chemoterapije
570 a to nezabírá nič nepůsobí to prostě zničí f tom těle fšechno jó no tak musím počkat jesi do tí
571 dobi nenatahnu eš'te ráfi protože to s tím musí čovjek počítat (Ale už to máte dobré, ne?) nó je
572 to dobrí nó užil sem si bjehem půl roku tak sem našťivil prahu štiricetkrát šest chemoterapijí a
573 to sou třikrát se tám jede se dostane jedna a pak se jede na kontrolu pak se jede potřetí a
574 znovu jí dají diš je to f pořátku né no pak sem bil taki plešatej krásně už se vobrost celej leden
575 sem jezďil na na bulofku osumnáckrát na ozařování já musím do prahi sem vedenej f praze nó
576 a ti chemoterapije mi dělali na vinohradech taki perfekňi přístup tám těch doktorů to jako
577 čovjek valí voči co (To je dobře.) jo tak poznávám prahu s tý lepší stránky jó to jako musí
578 čovjek tó a jak říkam tudleta muzika ta veselá misl tak to přežívá čovjek mam kamaráda f
579 pláňici s kerím sem hrál dvacet let tomu vzali ledvinu psichicki propat a hotovo vo rok starší
580 muzikant jako hrom ten za hru vipil dvace pif a bil to prostě hrál bezvadně nó a propadne
581 tomu a diš s ním sem tak já sem chudák já sem chudák a tak musíme ten život brát jak de že jo
582 napí se evičko hele.

Nejmladší generace

Přepis nahrávky č. 7:

583 (Jaké jsi měla dětství?) jakí sem mňela d'ectví heskí sem mňela d'ectví já na něj
584 spomínám ráda naši mi dali i mňe i bráchovi dali vlasně fšechno co mohli objetovali tomu

585 *celej život i karijéru fšechno tagže mi sme mñeli fšechni možní koňički zájmi hraček strašně*
586 *móc a hodně kamarádů a na tej vesnici si mislim že to d'ectví pro to d'ěte je jako lepší než ve*
587 *mñestě že ti d'eti si tam víc spolu hrajou můžou lítat neñi takovej strach že je něco srazí taková*
588 *vječí pouto mezi ñima (A jak jste si s dětmi hrály?) jak sme si hráli nó tak nejvíc já si vibavim*
589 *svoje svoje d'ectví u kovandů u kovandů gdi strejda kovandojc nám vžicki nebo mñel tam*
590 *fšechni d'eti ze fsi spoctaťe hráli sme si s maruškou f chaloupce s klukama sme jezdili v gáziku*
591 *a na motorkach na pijonírech a na simsonach vopejkali se buřti udili se žebra spivalo se no*
592 *bilo hrálo se na schovávanou nebo si pamatuju celá ves d'eti se scházeli u bitofki tam na nás*
593 *ždicki stará číšková vejla z balkonu že jo že sme tam d'elali bordel a mi sme tam hráli*
594 *s oblibou schovávanou a nebo vibiku a to bilo úplne nejvíc ta vibika (Do školy jsi chodila do*
595 *Bolešín?) jo já sem chodila do bolešín pjet let do pátí třídě od šestí do devít do devátí třídě do*
596 *klatof no a f klatovech potom sem bila i na gimplu další štíři roki (A líbilo se Ti ve škole?)*
597 *ždicki dicki supr prostředří štěstí na učitele ať na niší záklace viší záklace i na gimplu no a teť*
598 *na vejšce taki nemam nemůžu si sěžovat na nákej konflik s učitelem z d'etma s ostatñima*
599 *spolužákama a vžicki heskí studijní prostředří a f postate fšechni ti školi bili noví v bolešinech*
600 *se postavila potom nová škola f klatovech základní škola čapkova tak bila taki nová ta*
601 *fungovala dva roki no a gimpl ten je sice starší ale starej dejme tomu ale tak hodně se tam*
602 *fšechno renovuje tagže (Co děláš v dnešní době?) jako za školu studuju jihočeskou univerzitu*
603 *obor bijomedicínská laboratorní technika na jiho na přírodovjedeckí univerzite (Co to*
604 *všechno představuje?) co to fšechno přestavuje studijum přírodních vjet sou tam fšechni druhi*
605 *chemijí fizika matika genetika imunologije fšechni bijologije fšechno co se tika človjeka buňki*
606 *tak mam to zamñeření spíše na človjeka než na to než na takovou tu zelenou bijologii gdi bich*
607 *chodila po polích po lese zbírala náki vzorki spíš je to d'elání fšechno práce v laboratoři*
608 *(Takže chodíš do laboratoře?) jo to prakticki deñe no minimálñe dvje hodini deñe sem tam ale*
609 *ñegdi samozřejmñe i víc ñekolikrát deñe ñegdi a ta práce je to teda časovje nároční ale mi to*
610 *strašně baví a mislim si že se mi to bude hodně jednou hodit do budoucna aš třeba budu psát*
611 *životopis nebo no žádat o nákou práci a že je to prostě skušenos hodně velká skušenost to sem*
612 *jako preferuju to (Co bys chtěla dělat dál?) tak já bich chtěla zústat hlavñe f oboru ale chtěla*
613 *bich ještě sñihnou bjehem studijí ñejakej erasmus prostě vñjest minimálñe na půl roku možná i*
614 *na rok záleží jak se s tím smíří rodiče jak budou peñize a chtěla bich si zdokonalit jazik*
615 *poznat práci v laboratořích jinde v jiných státech hlavñe teda f evropje no a potom zústat f*
616 *oboru tagže nejvíc bi mñe asi bavila hematologije rozbori krve ale i rúzná imunologije*
617 *mikrobijologije virologije sou fšechno zajímaví obori tak uvidíme (Ty bydlíš na koleji...) ano*
618 *(A jak se Ti tu líbí?) tak f prvñím ročñiku sem bila rozhodně víc načená než teťko ve druhím*

619 *ale rozhodne preferuju diš sem student tak bidlet na koleji neláká mne jít na bit protože já*
620 *mam ešte víhodu toho že ti koleje sou situovani hodne blisko školi tagže dvje minuti pješki do*
621 *školi to je pro mne opradu strategicki víhodní místo neš jít ňekam na bit dojížd'et deňe*
622 *mňeskou nehleďe na to že mam třeba tři hod'ini volno mezi viučováním tagže si du na pokoj*
623 *pak zase se vracim do školi nó akorát co mi letos vad'í noví spolubidlicí vedle které sou velice*
624 *mají nevhodné chováni velice nevhodné chováni a vječi hluk neš asi f prváku tadi na chodbje*
625 *ale jinak více méňe sem spokojená si nemůžu s'ěžovat spolubidlicí mam skvjelou bes*
626 *problémů tagže já si jako nes'ěžuju (Na víkendy jezdiš domů?) jo snažim se diš to dé pokut*
627 *teda nemusim zústat ftej laboratoři f prváku sem jezďila každej víkent domú kromňe*
628 *skouškového vopčas sem se tadi na koleji učila a teť sem doma bila skoro po třech tejdných*
629 *teť to zase vipadá že zase možná nebudu jezďit uvidíme ale jo snažim se diš to de (A co děláš,*
630 *když jsi doma?) tak snažim se pomáhat našim je znát jak přes tíden doma nejsem tak se tam*
631 *nakupí spousta práce mamina nestíhá doma je velká zahrada velkej barák tagže práce jak na*
632 *kostela deňe úklit aš po rúzní sekání a práci v zahrátce tagže asi tak nó ale ždicki se snažíme*
633 *vid'et svi kamarádi pokut možno jít ňekam si s ňima sednout nebo jít na zábavu nebo na bigbít*
634 *a tak a vjenuju se hodne bráchovi s tím mam dobrej stach tagže s ňim jezďim každí tři tejdni*
635 *na závodi tam fořim a taki rúzně spolu blbneme jezďime na motorkach prost'e deláme*
636 *společní vječi pře jak se nevidíme přes tejden tak je to znát nó že si chibíme tak se snažíme*
637 *trochu si to o víkendu vinahrad'it (Máš ňjaké koničky?) jo já mam takovej širokej víbjer tak*
638 *vod mala hraju fodbal to je na holku trošku atipickí i diš neska uš to neňi zase takovej takoví*
639 *d'ivní že bi holka hrála fodbal baví mne teda fodbal ližováni inlajn brusle tagže celkovje ten*
640 *sport ten preferuju spinink dále mne baví ruční práce procháski zvířata práce venku hodne na*
641 *zahrad'e to je moje muj koňiček i diš jako malá sem to přímo nesnášela diš sem nemohla jít*
642 *mezi d'eři a musela sem jezďit se sekačkou nebo s motičkou vokopávat záhoni a ale baví mne*
643 *hodne hodne motorki a auta takš'e to je taki muj velkej koňiček to možná po fodbale nejvječi*
644 *druhej nejvječi motorka (A setkáváš se při takových koničkách i s holkami?) tak fodbal*
645 *jelikoš teť uš hraju za ženckí v ženckím tímu tak jako i z holkama ale je fakt že od mala mam*
646 *bliší fstach s klukama neš z holkama snadňeji navážu kontakt jakobi přátelství nebo se dam do*
647 *řeči s klukem a nehledam za tím ňic víc prost'e žádnej flirt nebo tak prost'e se s ňim dam snáš*
648 *do řeči neš z holkou tam je jako blok trošku takoej jak sem fakt vod mala lítala s tema*
649 *klukama bila sem tam jediná holka nebo bili sme tam ješ'te z jednou kamarátkou ze fsi tak je*
650 *to znát nó že mne ned'elá mi problém prost'e oslovit kluka a vopčas ho tím asi i zarazim ale já*
651 *sem na to zviklá protože sem sem za prví holka z vesňice a za druhí sem virústala mezi*
652 *klukama (Říkala jsi, že se chodiš ráda ňekam bavit, tak jak se bavíš?) já moc nemusim*

653 *diskoteki nebo takovou tu popovou muziku já mam strašně ráda rok tagže zábavi u nás bigbítí*
654 *různí mísňi kapeli dá se ří s toho západočeskí nebo někteří sou známí teda třeba i po celí českí*
655 *republice brutus kabát rivajvl ekstrabent taki hodně jezďí ae jiní jiní jako vejce kečup a tak*
656 *ráda si du sednout jenom do někákiho jakobi baru prostě diš nechci abi tam řvala muzika abich*
657 *si popovídala s tíma svíma kamarádama třea ze středňi z gimplu nebo ze fsi diš se chceme*
658 *vid'et nó a tetkon hodně sme se naučili f bud'ejovicích na koleji hrát různí deskoví hri a je to*
659 *teda úplně super protože človjek i diš si dá třeba jenom jednu skleňičku vína u toho tak se fakt*
660 *u toho pobaví nasmňeje ale musí bejt teda dobrá parta lidí samozřejmňe (Co ráda piješ?) co*
661 *ráda piju jako alkoholickí nápoj mislíš (Třeba.) tak víno to mi chutná hodně bílí ale i červení*
662 *si dam ale zase né něk moc abich se po něm jako zlískala a votku z džusem si dam pivó pivo*
663 *moc nemusim musim mít na něj chuť to je tak jako něgdi vopravdu minimálně diš diš uš si*
664 *dam něgde ve společnosti pivo tak jenom malí nó a jelikoš vječinou řídím d'eam řid'iče vot tý*
665 *dobi co mam řid'ičák tak sem na kole toniku matonce (A Tvoje oblíbené jídlo?) moje oblíbení*
666 *jídlo pica t'estovini a potom guláš hovjezí guláš no asi kuřecí řízek klasika česká kuchiňe já jí*
667 *mam ráda (Jak vypadá Tvůj běžný den?) od rána mam to popsát muj bježnej den tak třeba*
668 *tadi na koleji diš chodím do školi tak fstanu vječinou mam bud'iček tak f sedum ráno na*
669 *osmou du do školi tam mam třeba přednáški do vobjeda do půl dvanáctí bježim se richle*
670 *najíst mam tak zhruba půl hod'ini na jídlo pak se vracim do laborgi gde sem dvje tři hod'ini*
671 *pak třeba eš'te mam o'poledňi viučováňi třeba ot čtíř ot pjetí do půl šestí do šestí snažim se*
672 *diš to de bježet ještě aspoň na inlajni na spinink nebo někam bejt venku nebít zavřená na*
673 *koleji nó a večer po večeri sem vječinou ve společnosti právjje lidí at' uš je to přítel a nebo*
674 *parta kamarádú kteří tadi mam spolužáki taže nó a samozřejmňe eš'te si mezi tím musim*
675 *dod'elávat úkoli a přípravu na druhej den do školi nó tagže trošku hektickí (Setkala jsi se*
676 *někdy s tím, že by Ti lidé z různých koutů naší republiky něco nerozuměli?) jó hnet f prváku*
677 *diš sem řekla spolužačce na praktikach s chemije abi roužla tak na mňe teda koukala dost*
678 *blbje a diš sme se šli diš sme šli po námňestí a já sem řekla že mají u jední restaurace krásní*
679 *vrhlíki tak holki taki apsolutně netušili vo čem mluvim nó a diš ma prostě vošouchi k vobjedu*
680 *tak mam vošouchi fšichňi neví že je to cmunda nebo bramborák prostě no tagže asi tuto sou ti*
681 *nejpoužívaňejší vono jich je strašně moc mi tet' napadaj jenom tihle no ae to bilo nejvíc no ae*
682 *naopak zase diš na mňe z moravi řekli skama ti si tak sem zase koukala blbje já že jo sem*
683 *vúbec netušila vo co de (Blíží se Velikonoce. Dodržujete doma nějaké tradice?) tak ve fsi*
684 *samozřejmňe d'etí chodí štvrtek pátek sobota řechtat z řechtačkou f pond'elí chodí kluci šupat*
685 *holki u nás se teda nedodržuje to že bi jako jednou něk přechodní rok chod'ili šupat holki to*
686 *né tagže klucí a tet' uš vječinou ti starší klucí nejdou si pro vajíčka dou si pro alkohol ždicki se*

687 *tak zlískaj že je v álejích nablito ale nó dříf sme s maminou d'elali vajička malovali a barvili*
688 *teť uš na to čas neňi no jezďíme jezďíme vžicki po babičkach v ned'eli u jední babi u druhí f*
689 *pond'elí na velikonoční pond'elí u druhí babi nó peče se bochánek nebo ňákej beránek*
690 *velikonoční beránek nebo zajiček záleží na co je zrovna chuť co se chce ud'elat ale jinak jako*
691 *víc se abisme chod'ili do kostela nebo dodržovali ňákí křesťanskí svátci to ne tak asi klasika*
692 *jako f každej rod'iňe.*

Přepis nahrávky č. 8:

693 *(Jaké jsi měla dětství?) Tak narod'ila sem se tadi jako f bolešinech nebo f klatovech a*
694 *žila sem vlasňe tadi od malička ňikam sme se nestěhovali chod'ila sem sem do školki mňela*
695 *sem dost kamarádú kamarádek mam starší sestru tagže sme spolu virústali a chod'ili sme*
696 *spolu ven a hráli sme si rúzně v ňákích kuchiňkách co sme vařili ňákí kašički a dicki z bláta já*
697 *nevím s čeho možního trávu sme do toho sipali a to bilo takoví to bilo nejvječí hraňi no kterí*
698 *jak sme si prostě hráli nó potom sme rúzně jezďili ňegde na kole vječinou to bilo teda na jaře*
699 *a v zimňe sme třeba stavjeli sňehuláki a tak pak vlasňe sem chod'ila do školi sem do páti třídi*
700 *nó tak to uš se ti kamaráďi jako zmňeňili jako že furt sme se kamaráďili s ňekim jiním nó a*
701 *potom sem šla do klatof do školi tam zase noví kamaráďi noví lid'i tak (Tam jsi měla nějakou*
702 *kamarádku?) nó jo to bili uš jako takoví ti mňeski holki a bili jiní nebilo to takoví jako diš sme*
703 *bili malí a chod'ili sme ven pokaždí jako doma sme přišli ze školi tak sme šli ven si hrát a takle*
704 *to tu bilo jako že uš bili vječí tak to bilo že sme se jako nevidali jenom f tej škole a potom po*
705 *škole chvíli a pak zase zústala ta kamarátka f klatovech a já sem jela domú nó (A líbilo se Ti*
706 *ve škole?) jo tak kolektif bil dobrěj si mislim nó pak vlasňe na středňí tak to bilo zase jiní lid'i*
707 *úplňe šla sem vlasňe ze třídi sme šli asi jenom tři lid'i jako z naší třídi na stejnou středňí školu*
708 *nó jako jo kamarádi mam furt jako s tí středňí je to lepší než třeba teťkon gdiš to srovnám*
709 *ešťe s vejškou sem na visokí tak tak tó tak tam je to takoví anonimňí fšechno lid'i jako jó sice*
710 *uš ňekterí po tom púl roce tí školi tak sem se s ňima seznámila, ale moc se s ňima nevidám že*
711 *vječinou máme jako jiní ti hod'ini tagže se tolik tó nó tolik se neznáme no to je asi ke škole tak*
712 *ňák (A teď tedy studuješ co a kde?) teť studuju vysokou ekonomickou f praze sem vlasňe na*
713 *koleji f praze holešovicích nó tam sem nejdříf bidlela sama na pokoji kterej nemňel vlasňe*
714 *kuchiňku aňi záchot aňi koupelnu musela sem jako do společňích prostor a pak teťkon přet*
715 *nedávňem mňe přestěhovali gde prostě sem se dvjema holkama na pokoji vedle ešťe pokoj*
716 *tam sou jako další dvje holki a máme dohromadi tu kuchinku záchot a koupelnu tak to je*
717 *mnohem lepší ti holki sou sou každá vot ňekut jinut tagže je to takoví jako že sme se museli*
718 *seznámit zvíknout si na sebe je to zase ňeco jiního no ale jako časem si zvíkne človjek jako že*

719 *s někým musí se vo něco d'elit a že to neňi jako doma no to bil takovej hodně velkej skok že*
720 *prostě sem nepřišla ze školi a nečekala mñe tadi prostě mamina že mi ud'elala večeri nebo*
721 *takle takle si to musim fšecho ud'elat sama že jo (V Praze jsi tedy přes týden a na víkend*
722 *jezdíš domů?) jo a ñegdi tam zústanu jako na víkent co sem ud'elala teda jednou zatím že sem*
723 *tam zústala přes víkent a vlasñe sme se svím přítelem kteriho mam tak sme procházeli prahu*
724 *jako ñákí procháski a von tam má chatu tagže sme tam stříhali stromi bili sme v bazénu f*
725 *akvapaláci f saunach to bilo moc pjekní nó a jinak jako na prahu sem si uš jako zvikla ze*
726 *začátku to bilo takoví že sem si tam připadala jak alenka v říši d'ivú no ale te' uš je to vo*
727 *hodně vo hodně lepší no (Když přijedeš domů na víkend, co děláš?) doma tak vječinou ráda*
728 *spim tagže nesnášim gdiš mñe bud'i ale tak vječinou babička potřebuje ráno nakoupit tak du*
729 *do krámu ñákí rohlíki chleba chce dicki nó pak vlasñe tat'ka dicki vimislí ñeco že musim pást*
730 *slepice v zahrad'e že musí mít zelení taki potom dát králíkom vodu vječinou gdiš sem bila*
731 *malá tak vječinou vodu protože zrní sem prej neumñela jim dát a a tó a granule se jim taki*
732 *dávaj nó potom potom vlasñe slepice tak ti se musí schledat vejce tak sem dicki schledávala*
733 *vajíčka to mñe hodně bavilo víc neš třeba dávat vodu tím králíkom to bilo pro mñe horší dicki*
734 *natočit ten kibl nebo kropáč a nés to nó pak vlasñe sekát trávu taki to sem d'elala aš diš sem*
735 *bila starší nó (Pomáháš třeba mamince s vařením?) nó to añi ne na to si ešče ñák jako*
736 *netroufñu nó podle toho có tak diš třeba loupe brambori škrabe tak tó tak škrabat brambori*
737 *nebo ñeco diš potřebuje ale spíš to spíš se jí tam nepletu no (A jeké je Tvé oblíbené jídlo?)*
738 *oblíbení jídlo jéžiši t'ich je já sñim fšecho ale tak úplñe voblíbení třeba kuře z nád'ífkou a*
739 *brambori a ta nád'ífka musí bejt zapečená f tom kuřeťi abi se to peklo společñe tak to je fak*
740 *víborní no nó potom mi chutná třeba smaženey sír ten mi chutná vot začátku vod malička ten*
741 *sem vlasñe ten umim vlasñe ten sem dicki d'elala uš jako já nevim šestiletá dicki dvoj trojobal*
742 *a tomu ñegdo uvařil brambori potom mam ráda vlasñe vošouchi taki docela dost to sou*
743 *vlasñe bramboráki no tak ti bich taki snat ešče zvládla možná (Chodíš se ñekam bavit?) nó tak*
744 *dříf po t'ich patnácti letech tak sem choďila s kamarátkou do klatof třeba na ñákou diskotéku*
745 *nebo jen tak do ñákí restaurace si sednout to sem vlasñe nesmñela pít ale stejñe sem si třeba*
746 *ñeco dala nó pak gdiš mi bilo osumnáct tak sme choďili na rúzní zábavi to sme choďili vlasñe*
747 *i přet tím na ti vesñickí nó tak to mñe taki hodně bavilo jenže pak postupem času si človjek*
748 *uvjedomí že je to docela dost peñes jako vñhodit za to a že sou lepší jenom ñákí akce*
749 *s kamarádama třeba si jenom sednem a zaplaťime jenom to piťi nó f praze tam vopčas sou*
750 *ñákí ti akce vot školi kteri sou prostě pro studenti a vječinou sou to ñákí ti vono se to menuje*
751 *nejšñ tu nejšñ a je to pro zahrañičñi studenti dicki to je buť italská a francouská ñemecká*
752 *takle tam prostě vítají ti studenti je to určení pro ñe tak to je zvíhodñení akorát to piťi je tam*

753 *mnohem draší no praha je fak jako tam se neviskitne to že bi štamprle bila za dvacet korun*
754 *jako na vesnici to je fak vo hodně draší jo (A co ráda piješ?) jako alkohol (Třeba, ale i*
755 *normálně.) tak normálně dříf to bili ňákí třeba limonádi nebo hodně slatki tak to uš moc né teť*
756 *spíš jako ňákou mírně vychucenou minerálku a nebo nebo spíš šťávu to tetkon sem si navikla*
757 *jako že si kupuju šťávu a doleju si to vodou nó piťí jinak víno s kolou tomu se říká houba u*
758 *nás no (A něco, když jsi mluvila o těch „štamprlich“?) vo těch štamprlich tak to třeba švesku*
759 *no nebo i becherofku toho lemonda ten je teťko novej tak to taki ráda mam (Co ráda děláš?*
760 *Máš nějaké koničky?) jo určíte sport jezdeňi na kole inlajni a ti sem si teťka pořídila tak to je*
761 *stromofku mam hnet vlasně u f holešovicích hnet naproťi tak tam jezďim na kolečkových*
762 *bruslich tak to je taková nová ňáká móda radost tak tam jezďi docela dost lidí nó potom gdiš*
763 *sem bila menčí tak se sestrou sme choďili jako do kurzu paličkování sme paličkovali toho*
764 *máme docela dost doma na vstavu a tak to náz hodně bavilo chitli sme to vlasně vot*
765 *sestřeňice že začala paličkovat a tak sme to viděli tak sme chťeli taki teta nám tenkrát ušila*
766 *herduli to je to na čem se to vlasně d'elá takovej ten válec no to je vlasně viplnění ňákíma*
767 *hoblinama a vistužení a palički ti sme ňák sehnali přez ňekoho známího a dokonce jedni mam*
768 *pučení a ešće sem je nevrátila no baví mňe fšechno možni tak různí hri ti rekreační koňički*
769 *tak určíte vo prázňinach s ňekim ňekam jet jako s partou volejbal sme hráli taki hodně (Když*
770 *jsi v Praze, to se dostáváš asi hodně do kontaktu s lidmi z různých částí republiky. Stalo se Ti*
771 *někdy, že by Ti někdo něco nerozuměl?) jo určíte teť nedávno sem se bavila s tou jednou*
772 *holčinou co s ní bidlim ta je vot pardubic ňegde z hlinska je gdiš sem jí řekla že mam ráda*
773 *vošouchi tak nevjed'ela vo co to je a že tomu říká aňi nevjed'ela jako pořáďne bramborák ale*
774 *že tomu říkaj bramborovou bramborová placka a potom vlasně roužňi to taki neví vůbec jako*
775 *že to je rosvítit u nás to jako vůbec nevjed'eli co mam co říkam no různí vjeci jako na to*
776 *narazim docela dost často nebo se hodně tetkon říká že se zapejká jako že nejdu do školi že to*
777 *zapeču tak vječina lidí taki vůbec neví co to je diš to řeknu třeba ňáká holka mislim že*
778 *s příbrami že je tak ta na mňe vivalila jako co to je že neví vo co de a pak ešće jedna tak ta*
779 *studovala ve spálením pořiči s ňákíma klatovákama a ze sušice s ňekim tak ta říká jó vi říkáte*
780 *takoví ti d'ivní slova jako to zapejkat a takle to mi vůbec neznáme tak to mi došlo že ste*
781 *s klatof že nebo tam vocat' ňegde že tó že to takle slišela vo řech s kteríma choďila do třidi tak*
782 *jí to došlo mi sme na ňí vivalili voči a říkáme jak to víš jaks to poznala a vona to takle no přes*
783 *různí slova kterí ňigdo jinej neříká tak to bilo dobrí no (Blíží se Velikonoce. Dodržujete doma*
784 *nějaké tradice?) no určíte f pátek to je velkej pátek tak to se nesmí jíst maso tagže nejíme*
785 *maso a jinak na zelenej čtvrtěk se má jíst ňeco zeleního nó a vlasně f pond'elí se višupou holki*
786 *musí se klukúm se musí dát vejsluška za to ňákí vajička a takle a choďi se vlasně po fsi jako*

787 *malá jako malí se sestrou sme chodili chřístat řehtački sme mňeli aňi nevim jak gde se dají*
788 *jako pořídít nebo tak sme máme doma asi tři nebo kolik tak to se chodí po fsi dicki ve štvrtek*
789 *se de večer pak f pátek ráno f poledne a večer a f sobotu se de ráno a vodpoledne se de vibírat*
790 *to se chodí vo domu k domu a lidi dávají vajíčka a slatkoští a i peňíze tak to je takovej zvík no*
791 *to se chodí furt ale vod roka je to miň a miň d'etí letos je hodně málo no fšechno to upadá*
792 *prostě že ti lidi co se sem s'ehujou sou vječinou mňeski a todle neznaj tak aňi se vo to třeba*
793 *nezajímaj to je docela škoda no pak takle to je asi fšechno jako zviki určíte se musí sejít*
794 *rodina na objet nákej v ned'eli vječinou (A co máte k tomu obědu?) no vječinou sme mňeli*
795 *tetkon asi dva roki za sebou jehně pečení z bramborem nó potom vlasně na ten f ten pátek se*
796 *nesmí jíst to maso tak máme něco bezmasiho třeba letos lívance nó a jinak se pečou ti*
797 *mazanci bochánki různí a beránek to je tradiční no a taki vajíčka perňlkoví ti se zdobí to je*
798 *taki vlasně tradice no.*

Přepis nahrávky č. 9:

799 *(Jaké bylo Tvé dětství?) já si mislim d'ectví moje bilo asi dobrí no to můžeš ti vlasně to*
800 *víš taki viť sme chodili spolu do školi tuto no chodili sme tadi do bolešin do vlasně tadi je*
801 *škola do pátí třídi nó a tam bich se vrátil hnet že tadi bila dobrá škola vječina tadi d'etí*
802 *mísních tagže sme mňeli dobrej takovej kolektíf nó nevim náki příhodi takoví bilo jezd'ilo se*
803 *na víleti na plavání ze školou no při každím dicki se náká s'randa stála zrovna si teť nič dobře*
804 *nevibavuju to víš to je nó po škole diš sme přišli ze školi tak vječina zase se nás sešla prostě*
805 *parta no a vivád'eli sme různí volovini jezd'ili sme ze zahradi z vršku na motokáře viť v zimně*
806 *na bobach to bil sáňkování bobování nó to víš učeňímu sme moc nedali sme přišli ze školi*
807 *šlech sem tašku do rohu a to víš dibi mi mamina tám nezahnala tak bich nemňel aňi úlohi nó*
808 *copa eště k tomu d'ectví takle no to víš potom vlasně po tej pátej tříd'e rovnou do klatof to uš*
809 *bil takovej tám se mi moc nechťelo to víš to bil tadi z bolešin ze fsi vlasně do klatof do mňesta*
810 *to bil takovej skok nó ale taki sem si nák zvík dopadlo to dobře nepropat sem a školu sem*
811 *uđelal a pak vlasně i učeňí uvidíme nó copa eště víc dištak se mi můžeš ptát jesi něco te*
812 *napadne tak co bi si chťela vjed'et takovího eště (Jak se Ti líbilo v té klatovské škole?) no f*
813 *klatovech uš to bilo horší protože nás bilo jako málo vječina bila mňeskejch to víš jo to*
814 *dohromadi moc nešlo bolešinski vesňickí a pře pro ně sme bili takoví buraňi a uš to lítalo to*
815 *bili furt bitki samí a jednou sem šel z brekem já podruhi zase voňi a no jo no ae nák sme se*
816 *probouchali a zdrávi sme dopadli sme dicki dobře no copa eště bich te tak povjed'el nákou*
817 *historku no čeče já si nevibavuju teťko takle ze školi tadi (Tak mi řekni, co děláš dnes?) neska*
818 *co d'eam no neska ze stodoli starí před'elavam si to trošku abich tám moch mít d'ilnu protože*

819 *mi baví vlasne d'elat ti motorki auta tak potrebuju náki zázemí viť ve stodole třeba já mam*
820 *stodolu tadiť druhou velkou a to je tak přes léto tam se d'elá p'ekně velkej plac a chládek ae*
821 *v zimě se to nedá viť to bi mi za půl hod'ini má čok zmrzlí ruce neudržíš aňi šroubek a tak*
822 *chci si tadiť trochu to ud'elat abi to bilo takoví náki abi se mohlo d'elat i v zimě tuto nó nák to*
823 *d'eláme sami a to víš taki peníze a tuto viť neska je to fšecho drahí nó uvidíme snat se to*
824 *povede (A to tedy děláš jen tak ze zájmu, po práci?) jojojó přesně tak a nebo dovolenou si*
825 *viberu já jí mňel ešte loňskí ti jo sem mňel ešte devatenác dní tak vibíram víš a túto nó a*
826 *prostě jak to de ve volním čase tak to d'elam nó snažim se na to dicki nákej čas si najít abi to*
827 *trochu vocejpalo abich to tu nemňel deset let rozestavjení (A jinak tedy pracuješ*
828 *v Klatovech?) f klatovech v jitoňe gde d'elají nábitek a d'elam tam jako údržbář no tám*
829 *vopravuju ti stroje seřizujem je to taková práce na tři smňeni vlasne a je to rúzní držíme i*
830 *službi porouchá se nákej stroj třeba pro mňe neplatí moc pracovní doba jó já mam končit vot*
831 *šestí třeba do dvouch je raňi no mam rozbije se nákej stroj třeba f půl druhí a to neegzistuje*
832 *abich šel domú ve dvje musim to vopravit diš to de pak až můžu jít domú tagže mňe taki se to*
833 *promítne a přijedu domú třeba f osum nebo taki f půl dvanáctí v noci místo ve dvje tak taková*
834 *prodloužená no vopčas aspoň tak jednou za mňesíc se povede že jo no (Co Tě baví, máš*
835 *nějaké koničky?) no koňički jó koňički diš sem bil mlačí tak mi asi víc tahli ti zvířata tudletó*
836 *taki sem hodně chod'íl tadi ze sousedem z mislifcem s třískou nebo s pojarem nó zbíral sem*
837 *jim žaludi kaštani diš sem bil malej to sme vlasne d'ělali se můžem vrátit při tej škole to sme*
838 *taki dost chod'ili a túto vit a taki f tej přírode sme bili tadi víc na procháski uš ze školkou*
839 *fšecho nó tak sme k tomu tak nák bili vedení no a postupem času sem vlasne dostal potom fo*
840 *taťki vod mamini motorku malou nó a uš sem se nák přeorijentoval spíš na ti motorki na ti*
841 *auta nó ae tak zvířata mam rát furd no máme holubi psi no to je tak asi slepicé to uš jako to*
842 *na fsi uš každej asi ale nák sem se přeorijentoval víc na tutó a líbí se mi ti motorki a auta a*
843 *proto chci tadiť mít náki to zázemí abich moch d'elat tak nák co se mi líbí no a co mi baví*
844 *(Chodíš se někam bavit?) jó bavit se chod'im no tak takovíť vesňickí zábavi pak tadiť sou*
845 *takoví báli rúzní to taki docela je p'ekná akce jó i diš vječina mladejch neska ti báli a takovíť*
846 *vjeci spíš votcuzuje náká dechofka a túto ae dibi tám šli tak bi poznali že je tám docela sranda*
847 *jo no tagže a je třeba to udržovat trochu jít nebo bi to za chvílku zaňikló a náká generace po*
848 *nás už bi neved'ela aňi jak nákej bál vipadal dibi se to neudržovalo no (Jak vypadá Tvůj*
849 *běžný den?) muj bježnej den nu tak diš třeba mam zrovna raňi tak ráno vlasne f pjet hod'in*
850 *stávam na šestou jedu do práce tám si vodbidu diš je dobrá šichta tak si vodbidu t'ich sedum a*
851 *půl hod'ini to je vlasne vot šestí do dvouch no tám rúzní stroje vopravujem co zrovna se*
852 *rozbijé tak na to se de vlasne přednostně protože to zase musí jéct a nebo je práce náká*

853 *připravená co se bude d'elat naplánovaná náká a túto nó vječinou potom přijedu tak kolem*
854 *třeťi hod'ini domú po práci nó a zase doma je náká práce nebo zábava zábava to považuju*
855 *třeba že vemu motorku je heskí počasí tadi se sebereme parta kamarádú jedeme se třeba*
856 *project nebo ud'eláme si vilet třeba na rábí na hrat podívat se koupíme zmrzlinu podíváme se*
857 *na hrat a uteče to večer sme doma nó pjeknou projíšku si ud'eláme a nebo diš je to pracovní*
858 *jako neska zrovna tak převleču se najim a d'elam ve stodole no (A o víkendech máš volno,*
859 *nebo chodiš také do práce?) vo víkendech ňegdi mam volno ňegdi chod'im do prácé to je rúzní*
860 *taki podle jak co se rozbíje nebo sou ti naplánovaní vopravi třeba velkí jo vo vikendu vlasně*
861 *provos stojí tak že se d'elají vječí jako vopravi abisme nebrzd'ili přes tejden (A když jsi doma,*
862 *co děláš?) diš sem doma tak teťko zrovna tadi d'eláme tu d'ílnu a nebo d'elam tám mam*
863 *kamarádovo motorku rozebranou teťko auta sem tu náki taki vopčas d'elal co zrovna jé co je*
864 *třeba takoi ti rúzní práce dik mam svářečku docela pjeknou doma tak vopčas ňegdo přide*
865 *potřebuje ňeco zavařit ud'elat ze železa co je tak nák vod mího jako řemesla vot zámečníka tak*
866 *ud'elam gdiž ňegdo ňeco chce no (Jaké je Tvé oblíbené jídlo a co rád piješ?) jó rát piju kolu to*
867 *uš sem nákej naučenej vod malička na ňí to už mi naučil taťka f krámu dicki sem pil tu malou*
868 *jak d'elali f takový voňi se d'elají neska zase f třich skleňičkach jesi viš viš normálne bila bedna*
869 *jako na pivó f tom bili to bila dicki taková machrovinka že sem mňel kolu né f tom takoi*
870 *pjekní nó nák sem si na ňí zvík a piju jí do dneška rát pivo si dam taki vopčas a to už zas tak*
871 *příležitostně a nemusim ho zase nák abich se vožíral to ne no a počkej co si ešće (A oblíbené*
872 *jídlo?) a jídló já nevim jídlo oblíbení třeba řízek ale musí bejt libovej sem vibírajej nesmí bejt*
873 *ňákej tlustej to jo no a nebo sejra třeba smaženej z bramborama úplně vobičejní jídlo a je*
874 *dobrí já žádni specijaliti nevhledávam (Setkal ses někdy s tím, že by Ti někdo z jiného koutu*
875 *republiky nerozuměl něco, co se u Vás doma říká úplně běžně?) nó určíte jo uš se mi to taki*
876 *staló to s koutu republiki třeba já nevim jak tu bila ta brenda jesi můžu říct aš s keňi černoška*
877 *ségri kamarátka no ta prosťe uš je tadi asi pjet let viť ale taki takovidle tjeti bježnou mluvu co*
878 *mi si tu povídáme vona rozumí takovou jako tu spisovnou jesi to řík dovedu říc dobře a tu*
879 *hovorovou tadi já ňeco řeknu a vona na mňe prosťe koukala a visvjetlíš jí to a vona ví třeba*
880 *co to je ale prosťe musíš jí to říst úplně spisovně a jak to má bejt no diš tadi takoví rúzní ti*
881 *hesla ti přezd'ífkí to jé tak tomu moc nerozumí ae jinak takle s kouta třeba neska je i problém*
882 *já f práci máme hodně slováki kolikrát ti taki ňeco zadrmlí a vůbec tomu nerozumim tak*
883 *řikam co si říkal von úplně pak ti řekne bježnou vjec si řikam ti voďo diť já ti vůbec*
884 *nerozumim a ti říkáš vo takovejdle vjeci jo se úplně čovek chitá za hlavu no tám kort se*
885 *dostanu hodně jak tám máme slováki maďari rumuni tám je nářečí že to bich moch d'elat*
886 *překladatele ale to viš já to do hlavi nedostanu abich si to fšechno pamatoval tagže jó to se mi*

887 často to stane takle (A přímo nějaká slova, o kterých si myslíš, že se nikde jinde neříkají?) ti
888 jo slova že se jiní neříkají no f bolešinech já nevím čoveče tak já nevím tak mi máme třeba
889 tadi taková slova jako je starí voráňi za koňé jo diš t'e řeknu voráňi tak budeš rozumňet a diš
890 třeba já mam ešte znam po tatkoví gdiš mi řekne sakovák vekslák takovídle vjeci tak to
891 znamená ti druhí toho voráňi jako jo máš já nevím voráňi s kerím se d'elali brambori s kerím
892 se vovorávalo voňi to mají takle a to diš neska řeknu tak to ňigdo nezná ae já zase po tom
893 tatkoví jó túto tagže to trochu vim sou taková slova to diš neska pudu a řeknu to f klatovech
894 tak sto lid'í to nebude ved'et urči'te nevím nó jenom tak možná jo no nebo mi tadi říkáme
895 vobičejnímu kolečku f kerím voziš zem nebo cokolif tak mu říkáme prost'e u nás kolec jako
896 prost'e tak jako tvrďe a řekneš přives kolec a voňi có a zase tomu říkají jemně kolečko ne no
897 to je taková copa dál ešte evi (Ještě Tě napadá něco?) ňákí to slovo hm čoveče to je slovo no
898 máme tadi různí taki třeba na ti motorki správňe je pijonír jó tadi máš třeba mi tomu říkáme
899 dachl fichtl takovídle jó nebo taki voplechovanej kašel a to už je taková velká sranda no to je
900 to víš to d'elá různí zvuki diť to slišíš diš to tadi jezďí po fsi kolem vás to jede deset pijonírú a
901 každej jinej každej jinak řve smrd'í kouří nó to sou taková mezi klukama spíš nó to jako
902 veloreks máš auto auto tříkoloví s tou plachtou no tak tomu se taki říká vit' to je jéžiš
903 mongomerák tomu říkáme potom sme tomu říkali no vid'íš to sem úplňe s toho zmatenej ti
904 vod'o čkej sem ti to cht'el říc úplňe mi to vipadlo nó vid'íš to mongomerák pak ešte sme tomu
905 říkali hadrák taki se tomu říká ešte hm no už si nefspomenu to je jedno vono mi to možná ešte
906 docvakne.